Anzini - Binički

Pomoćnica kršćana

24736

A. M. Anzini D. S.

Pomoćnica Kršćana

Preveo

Dr. Fran Binički

Zagreb 1940

Tisak Salezijanske tiskare - Rakovnik

Br. 1576

Imprimatur

Zagreb, dne 23. veljače 1940.

Dr. Franjo Salis
gen. vikar.

ZA UVOD

Nema na zemaljskoj kugli kršćanskoga naroda, koji ne bi štovao i zazivao u pomoć Blaženu Djevicu Mariju. A gotovo svi kršćanski narodi proglasiše Majku Božju svojom Kraljicom. I to s pravom. Ta Ona zaista nije nikada zapustila nikoga, ko se je utekao Njoj tražeći pomoć.

Svrha je ove knjižice pokazati u kratkim crticama kako je Blažena Djevica od početka kršćanstva pa sve do današnjih dana brižljivo čuvala oporuku s Golgote „Ženo, evo Ti sina!"

Pomoćnica Kršćana — *jest naslov i kratki sadržaj ove knjižice. No taj naslov je neodjeljiv od jednog imena — imena sv. Ivana Boska. On je bio oruđe Božje Providnosti u raširenju Marijina štovanja pod tim zazivom. A njegovi sinovi ovom knjižicom žele da barem donekle izvrše oporuku svoga Oca:* „Kamo god išli, širite štovanje Marije Pomoćnice kršćana!"

Auktor knjižice je salezijanac A. M. Anzini. Sinovskom je ljubavlju sakupio ove povijesne

dokumente i izdao ih u Turinu kod knjižare S. E. I. (Societa Editrice Internazionale - Torino - Corso Regina Margherita)

Veliki prijatelj salezijanaca i štovatelj sv. Ivana Boska i njegove Gospe Dr. Fran Binički preveo je dobrostivo ovo djelce. Najljepša mu hvala i od Boga plaća!

Bilo na slavu naše Majke i Pomoćnice i u korist hrvatskog naroda!

Salezijanci.

I

ŠTOVANJE MARIJE POMOĆNICE KRŠĆANA PRIJE SV. IVANA BOSKA

1. Don Boskova Gospa

Don Boskova Gospa! — Pod tim imenom narod obično zaziva Mariju Pomoćnicu, jer su Njezino i Don Boskovo ime nerazdruživi.

Taj naziv sadržava sva čudesa, što ih je moguća Djevica učinila po velikom apostolu omladine, i svu nježnu sinovsku ljubav, kojom Ju je ljubio sv. Ivan Bosko. U glavnom je njegova zasluga, što se je po svem svijetu raširila pobožnost prema Majci Božjoj, Pomoćnici kršćana.

Ta Marijina majčinska čudesa i Don Boskovu sinovsku ljubav treba proučavati u svijetlu povijesnih događaja. A to je proučavanje sigurno najslađi predmet za Marijin mjesec kao priprava na Njezin blagdan, koji je Papa Pijo VII. posebnim dekretom od 15. rujna 1815. utvrdio u liturgijskom kalendaru na 24. svibnja.

Trideset i dva dana prije nego je proglašen taj dekret, to jest 16. kolovoza 1815. dođe na svijet budući apostol ove mile pobožnosti. Nije se to dogodilo slučajno, nego po Božjoj Providnosti.

Marija Pomoćnica, koja je na početku XIX. vijeka čudesno spasila Papu i Crkvu od grube sile zemaljskih vlasti, htjela je da spasi i buduća pokoljenja od propasti, koju je spremao zloduh na odgojnom polju. Stoga nadahnu plemenitog i junačkog Papu Pija VII. da zauvijek za sav svijet ustanovi **blagdan Pomoćnice kršćana.** A u isto vrijeme u malom i neznatnom mjestancu općine Kastelnuovo d' Asti blagoslovi dijete, koje je Providnost odredila za oruđe Njezinih najnovijih čudesa.

Blagdan je **Marije Pomoćnice** uspostavljen da bude trajni spomenik zahvalnosti uzvišenoj Majci Božjoj za dobročinstva, koja je Ona iskazala Crkvi kroz 18 vjekova. Ujedno on naznačuje početak jednog novog niza čudesa, koja Ona i danas čini ljudskom društvu. Danas se nakon više od sto godina otkada se rodio Don Bosko, može opravdano tvrditi, i to na temelju pouzdanog povijesnog izvora, kako je Marija Pomoćnica sama već od djetinjstva pripravljala Don Boska za apostola svoga štovanja pod divnim naslovom **Pomoćnice kršćana.**

Ta su dakle dva događaja spojena ne samo zato, što su se zbila iste godine, nego još više radi toga što između njih

postoji veza kao između uzroka i učinka.

Marija je Pomoćnica htjela da Njezin apostol potiče sve, neka se s većim žarom utječu Njezinoj moćnoj zaštiti. A sveti se Ivan Bosko odazvao svim srcem toj materinskoj pripravi, pa je učinio velika i divna djela u ime jake Pomoćnice — **svoje Gospe.** Njoj je posvetio sve svoje sile i svu svoju ljubav.

„Majka Božja radi sve ovo" — isticao je Don Bosko, kada bi se god u njegovu životu dogodilo nešto izvanredno. A Don Boskov je život bio pun izvanrednih događaja i čudesa.

U isto se naime vrijeme posve jasno vidi, kako je Pomoćnica pripravljala svoga apostola - miljenika i kako ga je poslije proslavila. Marija Pomoćnica i sv. Ivan Bosko nerazdvojivi su u povijesti Salezijanske družbe i u štovanju naroda.

Štovanje Marije Pomoćnice raširilo se Don Boskovim nastojanjem po svem svijetu. A na drugoj je strani moćna Djevica uslišavala svaku njegovu želju i molitvu i tim poticala sve još za njegova zemaljskog života, da iskazuju ljubav, zahvalnost i čast njegovoj osobi. To danas smatramo dostojnom nagradom, koju mu je Marija dala za njegove velike kreposti, za njegovu svetost.

Ta se proslava našega sveca nastavlja sve čudesnije u onom istom veličajnom svetištu, koje je on podigao u Turinu na čast svojoj nebeskoj Gospođi, i gdje su njegovi zemaljski ostaci izloženi u dragocjenoj žari štovanju vjernika.

Silno mnoštvo hrli onamo sa svih strana svijeta da moli milosti. Čini se, da se Marija Pomoćnica i Njezin apostol ondje natječu u dijeljenju Božjih milosti. Kao da Božansko Dijete i Njegova uzvišena Majka s onim neiskazanim kraljevskim smiješkom, tako izrazito ocrtanim na glavnoj slici svetišta, govore: Idite k njemu! Utječite se njemu! Mi smo ga sada postavili nad svim svojim blagom, da ga dijeli kome hoće: IDITE K IVANU! Što ga više budete ljubili, to više ćete primiti, jer milosti uvijek odgovaraju ljubavi...

Ali i sada sv. Ivan Bosko nastavlja apostolat ljubavi prema svojoj mogućoj Pomoćnici. Pa izgleda da će skoro doći vrijeme, kad će Mariju Pomoćnicu sva Crkva ne samo štovati nego će Njezina svetkovina zauzeti prvo mjesto među svima Marijinim svetkovinama.

Svi naučitelji sv. Crkve tvrde, kako je u objavi sadržana istina, da je Bl. Djevica Marija Posrednica svih milosti, koje su

podijeljene dosad i koje će se dijeliti sve do svršetka vjekova čitavom čovječanstvu. Pa se čini, da se primiče čas, koji je Providnost odredila, kad će se ta utješna istina proglasiti dogmom.

Uistinu su istovjetni nazivi Marija Posrednica svih milosti i Marija Pomoćnica. Prvi je bogoslovski, drugi povijesni. Prvi se naslanja na istinu Marijologije, drugi na činjenicu, da Marija nije nikada prestala, niti će prestati da pomaže čovječanstvu u svim potrebama. Pa jer narod osjeća na svakom koraku tu Njezinu pomoć, zato mu je prirodnije, da je naziva svojom Pomoćnicom nego Posrednicom. Njezino će posredovanje kod Božanskog Spasitelja svi narodi izražavati jednodušnim zazivom: **Marijo, Pomoćnice kršćana, moli za nas!**

2. Početak pobožnosti prema Mariji Pomoćnici kršćana

Pobožnost prema Mariji Pomoćnici potječe iz samog početka kršćanstva. Crkva je naime uvijek gledala u Majci Božjoj Pomoćnicu svoju i svakog pojedinog kršćanina.

Ako se ova pobožnost promatra pojedinačno, ona nije ništa drugo nego sinovska

odanost kršćana svih vremena prema Velikoj Majci, koju im je dao Isus, kad je umirući na križu naložio najmilijemu učeniku, da Blaženu Djevicu smatra i drži najslađom Majkom.

Ljubav i pouzdanje, što ga je odonda ljubljeni Isusov apostol gojio prema Blaženoj Majci svoga Božanskog Učitelja, bili su prvi darovi nježnog štovanja, koje je otada svaki kršćanin iskazivao milostivoj Pomoćnici.

Jednodušno opijevaju sveti Oci zaštitu, kojom Majka štiti svakog svog sina. Ona je Sveta Marija, koja pomaže bijednicima; Ona je odvjetnica grešnika, koja uvijek pobjeđuje; Ona je siguran spas svih kršćana, koji se utječu Njoj s pravom ljubavlju; Ona je pomoć vjernika, utočište grešnika i čvrsto pouzdanje žalosnih; jednom riječju Ona je naša nebeska Pomoćnica.

Stoga je veliki štovatelj Majke Božje sv. Bernardo mogao svečano izjaviti, kako se nije nikad čulo, otkad je svijeta, da je odbijen iko, ko se je utekao pod Njezinu zaštitu, zaiskao Njezino okrilje, zamolio Njezinu pomoć.

No ako promatramo pobožnost prema Mariji Pomoćnici sa socijalne strane, to

jest koliko Marija Pomoćnica pomaže i cijelom ljudskom društvu, uzetom kao cjelini, onda je ta pobožnost kudikamo opsežnija, i početak joj siže do u prva vremena svijeta.

Čovjek je društveno biće pa zato naravno osniva obitelj; obitelji se šire u plemena, a ova opet skupljajući se među sobom prema mjestima, vremenima, jeziku i ćudi tvore razne narode, koji sačinjavaju ljudsko društvo.

Pa kao što je Vječni Otac prije svih vjekova odlučio, da će Njegov Božanski Sin otkupiti ne samo pojedince nego cijelo palo čovječanstvo, tako je isto od vijeka odlučio, da će i Majka Božja biti Pomoćnica i pojedincima i društvu.

U tom je smislu Marija pozdravljana kao pomoć ljudskoga roda sve odonda, otkad je poslije Adamova grijeha obećan Spasitelj, što će ga roditi Žena, koja će svojom neokaljanom nogom satrti glavu zmiji - zasjednici.

Simboli su te pomoći, što ju je Marija iskazala čovječanstvu: stablo života, koje je raslo u zemaljskom raju; Noina lađa, koja je spasila od općega potopa izabrane ostatke čovječanstva; Jakovljeve ljestve, koje su se dizale do neba; Mojsijeva kupina, ko-

ja gori, a ne izgara; zavjetni kovčeg; Davidov toranj, koji brani od svake navale; Jerihonska ruža; zapečaćeni zdenac; dobro obrađeni vrt, koji čuva Salomon; Gedeonovo runo; Jakovljeva zvijezda, duga mira, zjenica Božjega oka.

Takvim i drugim brojnim znacima htjede Gospodin, da svijet upozna Mariju prije Njezina rođenja kao prvorođenu među svim stvorovima, najodličniju zaštitnicu, pomoć i potporu ljudskoga društva.

Kad se ispunilo određeno vrijeme, nestade slika, nestade simboličnih izražaja, a dođe sjajna zbilja: svijetu se pokaza puna milosti velika Žena, koju su prikazivali simboli, proricali proroci i očekivali svi narodi. Bog je pogledao na Njezinu duboku poniznost i uzdignuo Je na dostojanstvo Majke Vječne Riječi. Isus, neizmjerni Bog, postao je Marijin Sin. Ona ga je rodila, Ona ga odgaja i pomaže, pa se Vječna Riječ, koja je postala tijelom, podlaže u svemu svojoj uzvišenoj Roditeljici. Na Njezinu želju tvori Isus svoje prvo čudo u Kani Galilejskoj. A na Kalvariji Je postavlja za pravu Majku svojoj Crkvi. Već Je apostoli uzimlju za voditeljicu i učiteljicu kreposti. Mlada se Crkva skuplja oko Nje u blagovaonici, s Njom moli i prima Duha

Svetoga. Apostoli su, preobraženi Duhom Svetim, morali poći po svoj zemlji, da u ime Isusa Otkupitelja i Njegovom silom obnove društvo i izbave ga iz ropstva grijeha. A Marija podupirući, hrabreći i blagosivajući ih prije nego će krenuti započe svoje poslanstvo Pomoćnice Crkve, koja je jedino pravo društvo, u kom će svi biti djeca istoga Oca — Boga.

Rad je Majke Božje za Crkvu, za Njezina zemaljskog života bio socijalni rad. Zato i tvrdi predaja jednodušno, da su Je prvi kršćani uvijek smatrali potporom i najjačom pomoći Crkve. To Njezino poslanstvo ne prestade, kad je slavno uznesena na nebo. I odonud Ona s prijestolja, koje je najslavnije iza Božjega, obraća k nama svoje materinske oči, da obogati nebeskim blagoslovima one, koji Je ljube. Odonud Ona potpomaže, blagosiva, štiti i brani neprestano svetu Crkvu Isusovu.

Eto to je razlog zašto je svaki vijek i godina, svaki dan, pa može se reći i svaki čas u povijesti odlikovan kojom velikom Marijinom milošću, i zašto je kršćanska zajednica Mariju uvijek s pouzdanjem zazivala. To je također razlog, zašto svako kraljevstvo, svaki kraj i grad, svaka obitelj ima crkvu ili kapelu, oltar, kip ili sliku ili kakav

god znak, koji potsjeća na ono zajedničko štovanje, što ga čovječanstvo iskazuje Mariji za Njezina dobročinstva.

3. Marija brani sv. Crkvu

Kako Majka Božja dijeli milost svakom pojedinom prema njegovim vlastitim potrebama, tako je dijeli i narodima i cijelom kršćanstvu prema posebnim potrebama svakoga vremena.

Od početka prijete kršćanstvu krivovjerstva, koja nastoje da pokvare i rascijepaju vjeru. Ali se svi vjernici jednodušno utječu Majci Božjoj, i krivovjerja nestaje.

Nestorije Joj poriče naziv Majke Božje, ali se uzbuni cijelo kršćanstvo, i 200 biskupa, skupljenih u Efezu, proglasi Marijino božansko materinstvo člankom vjere. „Uveče toga divnog dana — kako opisuje sv. Ćiril u 34. pismu — provri u narodu, koji je ispunio sve ulice i trgove, pobjedničko slavlje: ljudi su se bacali ničice, da poljube biskupima noge i haljine, djeca i odrasli počeli su da pjevaju pjesme Majci Božjoj, najugledniji građani zapalili su tisuće zubalja, a gospođe su bacale mirisni tamjan u kadionice, da njima okade ulice, kojima su imali proći učitelji Crkve, odvažni bra-

nitelji Marijine slave.“ Tako se ugasi kukavno Nestorijevo krivovjerje, osuđeno jednoglasno od kršćanskog naroda.

Leon Izaurijski podiže žestok boj protiv štovanja Marijinih i svetačkih slika rušeći dragocjena remekdjela kršćanske umjetnosti na Istoku. Ali Marija Pomoćnica potaknu sv. Ivana Damascenskog, kojemu je sama nečuvenim čudom povratila kljastu desnicu, i nadahnu mu snažne spise, kojima obori novu sljedbu.

Kasnije htjede albigensko krivovjerstvo da zarazi čitavo kršćanstvo. Ali se Majka Božja ukaza sv. Dominiku, objavi mu kako treba moliti sv. krunicu, i njom je albigensko krivovjerstvo svladano i pobijeđeno.

Isto tako kad je Luter okaljao svijet svojim zabludama, Majka se Božja opet objavljuje i to sv. Ignaciju Lojolskom u Manrezi. Po njemu osniva red, čiji će članovi u Ime Isusovo biti najžešće bitke protiv raskola i prodičiti Crkvu odličnim i uvijek mladim borcima, a nebo golemim nizom svetaca.

I ne govoreći o svima drugim zabludama, koje su kroz vjekove dirale u nauk katoličke Crkve, možemo ustvrditi, da ih je sve svladala Majka Božja svojom moćnom rukom. Zato Crkva i pjeva Njoj na

čast: **„Ti si sama satrla sva krivovjerja po svem svijetu!"**

Njezina je pomoć kršćanstvu još očitija u vanjskim borbama, što ih je kršćanstvo imalo voditi protiv svjetskih vlasti.

U prva tri vijeka borba i progona Blažena Djevica sigurno nije ostavila kršćana bez svoje pomoći. Zato su već prvi kršćani bili puni oduševljenja za Majku Božju. Treba se samo sjetiti na svečanosti u Efezu, koje smo već prije spomenuli. U katakombama sv. Priscile nalazi se lijepa Marijina slika, koja Je pretstavlja kao majku s Djetetom u naručju: to je prva poznata historijska slika Majke Božje.

Za vjeru i Boga pa zato i za Mariju daju svoj život milijuni i milijuni mučenika a njihova je krv sjeme novih kršćana. I jedva minuše tri vijeka, svijet je slobodno ispovijedao Kristovu vjeru.

Konstantin Veliki dade svojim ukazima slobodu katoličkoj vjeri i proglasi je vjerom države, kojoj je kralj i gospodar Isus Krist, a kraljica i gospodarica Marija Pomoćnica.

Ova je vjera dala svoje kršćansko obilježje grčko-rimskoj kulturi i u mnogočem je oplemenila.

Također je Marijino djelo, što su razni

narodi jedan za drugim prihvatili s kršćanskom vjerom i kršćansku prosvjetu. Presveta je Djevica potpora i zublja, koja obasjava svijet, čuvarica vjere, zatornica svih krivovjerstava. Ona daje apostolskim ljudima smisao i žar, mučenicima jakost, djevicama nevinost, a pravednicima ustrajnost. Zato je i tvrdio sv. Ćiril sve od efeškog sabora da je Blažena Djevica, Spasiteljeva Majka, privukla kršćanstvu neznabožačke narode. Tu istinu potvrđuju i danas iskustva katoličkih misionara. Sveti je Ivan Bosko u jednom svom viđenju vidio, kako njegovi misionari baš moljenjem sv. krunice i skladnim pjevanjem Marijinih pjesama krote okrutnost divljaka, koji su već poubijali toliko misionara raznih redova.

4. Marijina pomoć — čuvarica kršćanske civilizacije

Što se više širi kršćanska civilizacija, to više udaraju na nju, jer paklena zmija neće nikad odustati od borbe protiv Svjetlosti. Ona nastoji iz petnih žila, da zadrži čovječanstvo u prvotnom divljaštvu, ili ga baci natrag u nj, kako nam to svjedoči povijest vjekova. Ali na straži kršćanske civilizacije kao Pomoćnica kršćanskog na-

roda stoji velika Žena, koju navijesti Bog poslije grijeha u zemaljskom raju: **Ona će satrti zmijinu glavu.** Evo nekoliko dokaza:

Nekada su gusari iz Afrike i Sirije na svojoj pljački u lancima odvlačili na tisuće kršćana u sužanjstvo. Ali se jaka Pomoćnica ukazala sv. Ivanu Matskomu i sv. Petru Nolasku te po njima osnovala Red za otkup robova.

Kad god bi kršćanska vojska posižući za oružjem, da obrani vjeru ili kakvu drugu pravednu stvar, zamolila pomoć Majke Božje, uvijek je bila ovjenčana pobjedom i slavljem.

Preko 60 su godina Goti tlačili Italiju, ali je Justinijanov general Narzes uspio da ih svlada, jer je prije svake bitke pozivao u pomoć Blaženu Djevicu Mariju.

Godine 626. krenu Perzijanci iz središta Azije protiv vojske cara Heraklija, ali ih on zazivajući Mariju dva puta sjajno pobijedi.

Carigrad, koji su opsjedali Perzijanci, a kasnije od 718. tri godine Mauri, bio je čudesno oslobođen vidljivom Marijinom pomoći.

Vijek i po kasnije krenu Saraceni protiv vojske cara Bazilija. Andrija, zapovjednik kršćanske vojske, primi od neprijateljskog vođe pogrdno pisamce, u kom je stajalo: „Sada ću vidjeti, hoće li te moći Marija sa svojim Sinom izbaviti iz mojih ruku!" Pobožni general uze to drsko pismo i objesi ga na jednu Marijinu sliku govoreći: „Zar ne vidiš, Majko Božja, zar ne vidiš, Isuse, kakve pogrde izriče ovaj obijesni barbar protiv Tvoga naroda?" Onda pograbi oružje, skoči na konja, oglasi bitku, te svlada i rastjera Saracene.

Urban II. blagoslovi križare u Ime Marijino, i oni pod Njezinim okriljem i pod vodstvom pobožnoga Gotfrida Buljonskog oslobodiše sveta mjesta od muslimanske vlasti.

Na zastavi Alfonza VIII. Kastiljskoga u ratu s Maurima, bila je slika Marijina, pa 200 hiljada Maura pade na bojnom polju, a slavna se zastava i dandanas pobožno čuva u toledskoj crkvi.

Marijinom pomoći porazi španjolski kralj Alfonz XI. 200 hiljada Saracena, a Jakob I. Aragonski ote im tri kraljevine i podiže razne hramove Mariji.

Marijinom pomoći natjera Filip Lijepi svoje neprijatelje u bijeg, a na spomen toga događaja podiže hram Mariji i u njemu objesi svoje oružje. Tako i Filip Valoá pobijedi neprijatelje, a čim se vrati u Pa-

riz, ode odmah u stolnu crkvu te položi svoje oružje i kraljevske znakove na oltar Gospe od Pobjede.

U Ime Marijino pobijedi carigradski car Ivan Cimiskes, a kasnije i Ivan Komnon Bugare, Ruse, Skite i druge narode. Obojica narediše da se u pobjedničkoj povorci nosi slika njihove nebeske Pomoćnice.

I besmrtni Kristofor Kolumbo prije nego će krenuti 1492. godine, da otkrije Novi Svijet, posveti Mariji svoj smjeli pothvat i na admiralskom brodu razvi zastavu s Njezinom slikom.

Kraljevi se, knezovi i vojvode stavljaju pod Njezinu zaštitu i Njoj posvećuju oružje i vojsku, s kojima onda stječu najsjajnije pobjede.

Nema naroda, koji ne duguje Mariji zahvalu za kakvu god znamenitu pomoć u svom društvenom napretku. Šta više, s pravom se može reći da nam povijest pokazuje očevidno, kako je Marija, Pomoćnica kršćana, bila u svako vrijeme misao vladara, milina naroda, glavna i tajanstvena snaga, koja je popravljala običaje, krotila nagone, obuzdavala nasilja, a utvrđivala glavne stupove kršćanske prosvjećenosti: pravdu i mir.

5. Bitka kod Lepanta

Općenito su, kako se vidi, kršćani svih naroda osjećali da je Marija zbilja Pomoćnica. Ali Crkva još nije bila izrično potvrdila toga naslova. Trebalo je da kršćanstvo još u kojoj osobitoj zgodi osjeti posebnu Marijinu pomoć, pa da odluči dodati u litanijama nadasve ganutljiv i izražajan zaziv **„Pomoćnice kršćana, moli za nas!“**

Oko 1450. zaprijeti svoj kršćanskoj Europi skrajnja propast od mača Turaka, koji su provalili iz srca Azije. Carigrad je po svom položaju bio prirodni branik protiv tih zanesenih zatirača. „Ali Bizant — kako tvrdi Monsinjor Skiro — mjesto da bude budni stražar postade tlačitelj, pa poče da kroji vjeru po svojoj volji protiv neprevarljivog nauka rimskih Papa. Bizant postade kovačnica zabluda, krivovjerstva i raskola pod pokroviteljstvom careva, koji se pretvoriše u progonitelje. I konačno Bizant se, otcijepivši se od Petrova Rima, nadao, da će potamniti Rimu sjaj i oteti mu uistinu nepovredljivo pravo za duhovnu vlast u svijetu. A onda... onda pade pod udarcima barbarskoga mača, i nesretni polumjesec prosu svoj zlokobni sjaj s one

uzvišene Justinijanove zgrade Sv. Sofije, kojoj se pod svodom zazivala Božanska Mudrost Vječnoga Boga".

Zavladavši Carigradom 29. svibnja 1453. zaprijetiše Turci, da će prodrijeti u sve kršćanstvo, oboriti kršćansku vjeru i zamijeniti je Muhamedovom. Za nekoliko godina prodru u srce Ugarske, provale u Njemačku i opljačkaju je, oplijene obale Italije, te osvoje dva najjača branika kršćanstva: Rod i Beograd. Sultan Selim II. osvoji Cipar, pogubi u samom gradu Nikoziji nekih 20 hiljada kršćana i baš se spremao, da se odanle baci na Italiju.

Sveti se Papa Pijo V., koji je tada vladao Crkvom, obraćao na kršćanske vladare i nagovarao ih, da sklope sveti savez protiv Turčina. Filip II. Španjolski, Emanuel Filibert Savojski, Genovežani i Mlečani pristanu na Papin poziv, dignu zajedno jaku mornaricu, ali kudikamo slabiju od neprijateljske, te odjedre na Istok pod zapovjedništvom Don Ivana Austrijskoga i Mark-Antuna Kolone, dok su turske galije već plovile protiv Italije. Sukobiše se u vodama kod grčkoga grada Lepanta 7. listopada 1571. uveče. Brodovlje se srazi i smiješa. Borili su se više od jednog sata, a bitka je ostala neodlučna.

I dok su se oni borili na lepantskim vodama, u svim su kršćanskim gradovima, a osobito u Rimu, pobožni vjernici suznih očiju i s vrućim uzdasima dizali prežarke molitve moćnoj Djevici. S njima moli i sveti Papa Pijo V., a tolike molitve ne ostaju uzaludne. Vjetar, koji je u početku bio povoljan Turcima, promijeni iznenada smjer, okrene se protiv njih i zavije njihove lađe gustim oblakom dima. Kršćani u tom znaku upoznadoše vidljivu zaštitu Djevice i skupivši iznova hrabrost opkole neprijatelja s leđa, navale na glavnu lađu, svladaju neprijatelja, i istaknu ondje križarsku zastavu. Pobjednički uzvik zaori iz njihovih grudi, a što je od neprijatelja ostalo uzmaknu i nagnu u bijeg. Na vodama su ostavili 40 hiljada mrtvih, a 224 galije s 10 hiljada robova i 427 topova pade u kršćanske ruke.

Slava Mariji! Slava Mariji! — odjekne svečano na onim krvavim vodama, pokrivenim poluživim borcima. Slava Mariji! — ponavljali su kršćani neprestano i u znak svečane zahvalnosti veličali su Mariju, a među sobom se grlili od radosti i plakali od ganuća. A ko od nas ne bi to isto učinio za takvu izvanrednu nadnaravnu milost? Pobudimo i mi u svojim sr-

cima čuvstvo zahvalnosti prema Bogu, Majci Božjoj, svom Anđelu Čuvaru i svojim svetim zaštitnicima, ako hoćemo da nam budu dobrostivi i udijele nam nove obilatije milosti. Zahvalnošću osvajamo Srce Božje, Marijino, Anđela, Božjih svetaca, pa i svoga bližnjega.

6. Oslobođenje Europe od Turaka

Slavna pobjeda kršćanske vojske kod Lepanta obori osmanlijsku oholost i zajamči Europi zauvijek slobodu pred njihovim navalama. Strahovita je moć Islama bila do temelja skršena tako, da od onoga vremena do današnjega dana nije više mogla uskrsnuti.

A ko je pomogao kršćanskoj vojsci onoga dana? — Marija.

Da, sjajnu onu pobjedu bez ikakve sumnje dugujemo Marijinoj pomoći, kako su to priznali svi suvremenici, a napose oni, koji su sudjelovali u okršaju.

Ivan Austrijski iskaza svoju zahvalnost moćnoj Djevici hodočasteći pobožno k Njezinu svetištu u Loreto. A Mark - Antun Kolona dade na vječni spomen Njezine pomoći podići veličanstven spomenik u crkvi

Araceli u Rimu. Mletački joj senat izrično pripisa zaslugu za pobjedu, kad objavi narodu značajno: **Nije izvojštila pobjedu hrabrost ni oružje ni snaga, nego Marija.**

Pomoć je Gospe od Pobjede dokazana ponajviše tim, što je sveti Papa Pijo V., ustavši od molitve, javio ukućanima pobjedu u isti onaj čas, kad su Turci padali u šake kršćanskih križara.

Pa da ovjekovječi živu zahvalnost cijeloga kršćanstva prema Blaženoj Djevici Mariji, odredi Papa, da se odonda svake godine na prvu nedjelju listopada svetkuje blagdan Svete Krunice. Isto tako u lauretanskim litanijama doda ostalim naslovima, koje Marija ima na našu pobudu, još i naslov **Pomoćnice kršćana.**

Jedan vijek kasnije, 1683. pokušaše Turci opet da prodru u Europu. Skupiše vojsku od 200 hiljada ljudi, te naglo osvanuše pod zidinama Beča. Narod se uplaši i pobježe iz grada. I sam se car ukloni. Ostade samo knez Karlo Lorenski s 30 hiljada ljudi. U toj stisci Papa Inocent XI. naredi javne molitve i pozove kršćanske knezove da priskoče u pomoć. Ali se od njih odaziva jedan jedini - poljski kralj, besmrtni Ivan Sobjeski. Grad je već bio blizu propasti, kad se 9. rujna na susjednoj gori pokaza vojska

Ivana Sobjeskoga. Uvjeren da s malom svojom vojskom neće moći pobijediti, uteče se i on Onoj, **koja je strašna kao bojni red spreman na bitku.**

Zato naredi 12. rujna, da sva vojska pribiva svetoj Misi, kod koje je sam posluživao raskriljenih ruku poput križa. Primivši sv. Pričest i blagoslov za se i za svu vojsku navali tako žestoko na neprijatelja, da ga natjera u bijeg. U groznom okršaju pade 100 tisuća Turaka mrtvih i ranjenih, a na bojnom polju ostadoše njihove zastave, dvije stotine topova i sva živežna opskrba.

S najvećom svečanošću otpjevali su **Tebe Boga hvalimo** u stolnoj crkvi, gdje je poljski junak unio i objesio na Marijin oltar zastavu, koju je našao u šatoru velikoga vezira. A onu još bogatiju Muhamedovu, koja se vila usađena nasred tabora, posla u Rim Papi na dar.

Inocent XI. duboko ganut i pun zahvalnosti prema Mariji Pomoćnici naredi, da se otada, kao vječni spomen na to dobročinstvo, u svoj Crkvi slavi u nedjelju iza Male Gospe **blagdan presvetog Imena Marijina,** koji se je već i slavio u nekim krajevima.

Osim toga slijedeće godine 1684. udo-

volji molbi bavarskoga vojvode, koji je u bečkoj bitci vodio jednu četu, te osnova u gradu Minhenu **Bratovštinu na čast Marije Pomoćnice.**

Pape su ovu bratovštinu obdarili mnogim oprostima, pa se ona brzo raširi. A upisaše se u nju carevi, kraljevi, kraljice, prelati, svećenici i mnoštvo naroda sa svih strana Europe.

Ovim se dvjema pobjedama zaslugom Marije Pomoćnice oslobodi sva Europa zauvijek od turskog divljaštva. Zato je i posve pravo, da se Marija zaziva i štuje pod tim imenom, koje je danas Božjom voljom postalo tako poznato i drago svemu svijetu.

7. Papa Marije Pomoćnice

Blažena se Djevica veličajnim djelima pokazala pravom Pomoćnicom kršćanskog naroda. Bilo je dakle sasvim naravno što je u srcu vjernika rasla sve življa želja, da Je štuju pod tim slavnim naslovom.

A Crkva, koja dobro razumije osjećaje i potrebe svoje djece, potvrdila je svečano taj zaziv te širila i obogatila oprostima Bratovštinu Marije Pomoćnice.

No da to štovanje bude savršeno u svakom pogledu, trebalo je, da se izričito

odredi i dan u godini posvećen Mariji Pomoćnici kršćana, to jest da Crkva ustanovi Njezin blagdan s obredom, sv. Misom i časoslovom.

Ali se i to važno ustanovljenje moralo obrazložiti kakvim izvanrednim događajem, koji bi bio odraz moćnog Marijina pokroviteljstva nad katoličkom Crkvom.

Na početku 19. vijeka Napoleon I., pošto je osvojio svojim pobjedama pola Europe, htjede prisiliti Papu Pija VII., da mu i on odstupi svoju državu. Ali jer to nije išlo milom, ote mu je silom. No tim nije mogao da slomi nepobjedivi duh Pape, koji se najprije pokoravao Bogu, pa ne bi nikad ništa učinio protivno načelima Evanđelja ili duhu Crkve. Zato Napoleon, pun srdžbe, dade noću 5.-6. srpnja 1809. ugrabiti Papu iz njegova Rima i odvući ga u daleko zatočenje. Ali Majka Božja, koju je sveti Papa od djetinjstva nježno štovao, dade mu vidljiv znak, da ga nije zapustila. Otkad je uzdignut na dostojanstvo Kristova Namjesnika, neki mu je predosjećaj za dugih i žarkih molitava govorio u srcu kao glas odozgo, da će po Mariji svladati sve zasjede svojih neprijatelja, i da će Crkva po Njoj izvojevati još jednu sjajnu pobjedu.

Tri dana prije nego su Napoleonovi vojnici provalili u Kvirinal i zarobili Papu uvuče se u apostolski dvor, preobučen u slugu, jedan dobri svećenik, kapelan genovske crkve u Rimu. Nakon mnogo molba bio je pripušten k Papi u audijenciju. Padnuvši ničice pred Papom izjavi mu suznih očiju, kako njega i sav Rim mori velika tuga radi nevolja, što ih trpi Papa, i radi onih mnogo većih, koje mu se još spremaju. Ali je od njihove žalosti ipak veće sigurno pouzdanje, da će ga od svega izbaviti Marija svojim zagovorom. I reče, kako mu je Bog udahnuo misao, da Njegovoj Svetosti ponudi Marijinu sliku, kakva se štuje u Savoni pod slatkim imenom Majke Milosrđa, jer da će po Njoj sasvim sigurno Crkva steći konačnu pobjedu, a svijet mir. Papa dirnut i razveseljen tim navještajem poljubi sliku i metne je u svoj brevijar.

Bio je to siguran znak njegova oslobođenja, u kom će se još jasnije vidjeti majčinska zaštita One, koja je stup i potpora Crkve. I bilo je to navještenje da će u skoro vrijeme Pijo VII. svečano okruniti tu istu sliku Majke Milosrđa, a onda proglasiti Mariju jakom Pomoćnicom kršćanskog naroda i ustanoviti Njezinu trajnu svetkovinu.

Put je uzvišenog zarobljenika iz Rima u Grenobl bio neprekidno slavlje. A Napoleon, razdražen tolikim iskazima ljubavi i štovanja prema golorukom starcu, dade nalog, da se Papa odvede natrag u Italiju i čuva kao uznik u Savoni. Tu su ga držali pune tri godine najprije kod suca, onda u biskupskom dvoru, a najposlije u dvoru gradskog načelnika. Od toga se časa Napoleon latio čitavog niza laskanja, obećanja, prijetnja, zasjeda i nasilja da svlada ovoga čovjeka, koji je po izgledu bio slabiji od svih, a ipak se nepokolebljivo opirao njegovim silničkim prohtjevima. Najprije ga je nastojao zavesti nizom ljubeznih obzira i briga za njegovu osobu. U Savonu dođe carski komornik te ponudi u carevo ime sto hiljada franaka mjesečno za Papino uzdržavanje i naloži da se Papi uredi raskošan stan, sjajan i bogat svim onim, što bi više dolikovalo raskošju kakvoga velikoga kneza.

Ali Pijo odbije sve. Prezre svako laskanje o sjaju i veličini i ograniči se na nekoliko skromnih soba, iz kojih je izlazio samo katkad, da podijeli apostolski blagoslov narodu, koji se neprestano na tisuće i tisuće sticao oko njegova stana.

Kad je Napoleon vidio, da mu je uzaludan svaki pokušaj, da sklone Papu slatkoćom na svoje slavične nakane, pomisli da će bolje uspjeti strogim zatvorom. Zato mu zabrani svaku vezu s kardinalima svete Rimske crkve, a onda i svaki osobni i pismeni saobraćaj s vjernicima. Oduze mu sve knjige pa i brevijar! Dok mu nije bilo zabranjeno, posjećivao je svetište Majke Božje malo dalje od grada. A tada se ograničio na šetnju po svojoj sobi i po vrtu dajući u svemu izgled strpljivosti i odricanja.

Za jednoga se od svojih zadnjih hodočašća crkvi od Milosrđa tužni Papa dugo molio Blaženoj Djevici, da se smiluje njemu i njegovoj djeci, koja uzdišu u tolikoj tuzi i zapuštenosti. Potaknut iznenada nadahnućem reče načelniku Šabrolu, koji je bio s njim, ove znamenite riječi: **„Gospodine, sad možete pisati svome caru, da je njegovo oružje prestalo pobjeđivati. Marija, koja nam je dosad davala milost ustrpljivosti, sada će nam dati milost pobjede.“**

Od onoga dana presveta Marija započe svoje djelo postavivši u srce Namjesnika svoga Božanskog Sina uvjerenje, da će Crkva pobjeđivati i slaviti slavlje nad neprijateljima.

8. Napoleonovo je oružje prestalo pobjeđivati

Napoleon unatoč Papine prijetnje dade potajice Pija VII. premjestiti u Fonteneblo. Neiskazane je patnje prepatio neslomljivi mučenik na tom putu. Na po mrtav stiže u Monćenizio, gdje mu dadoše svetu Popudbinu. A nakon pet dana i pet noći uz nečuvene patnje stiže u novu tamnicu. Ondje lišen svake ljudske pomoći povjeri svoju stvar Onoj, koja je velika obrana Crkve. I dok su kršćani molili za svoga Poglavara, koga je oholi samosilnik držao u groznom sužanjstvu, on je osjećao u srcu uvjerenje da će mu Marija pomoći, pa obeća da će ustanoviti blagdan Marije Pomoćnice, čim ga Gospa povrati u Vječni grad. Onda bi se i sama nada u tako što nazvala ludošću. I izgledalo je da nijesu ni malo djelovale riječi, što ih je Papa poručio strašnom osvajaču, da je naime njegovo oružje prestalo pobjeđivati.

Napoleon je tada bio vladar nad oko 60 milijuna podanika i 8—900 hiljada vojnika, gospodar Francuske, čitave Italije i velikog dijela Njemačke. Svijetom se razlijegao glas o njegovim pobjedama. A gledajući u Drezdenu kako mu se evropski vladari klanjaju kao ponizni sluge, mislio je već da je sad nepobjediv. Nakon što je vodio 40 bitaka i ispalio 100 hiljada topovskih hitaca u bici kod Vagrama okrene pun samosvijesti oružje i prema Rusiji. Govorio je da mu prokletstva, što ih baca na nj Papa, neće izbiti oružja iz ruku njegove vojske. Ali je Marija Pomoćnica ponizila njegovu oholost.

One naime godine dođe takva ljuta zima, kakve dotad nije bilo, pa ukoči ruke njegovih vojnika tako, da su im puške ispadale. Putovali su baš po najvećoj snježnoj vijavici; spoticali su se po poledici; ko je pao, nije se više dizao. Ništa manje nego 400 hiljada ljudi ostade na tom dugom putu kao žrtve slavičnosti toga samosilnika, koji se poštanskim kolima vraćao u Pariz, da skupi novu vojsku.

No kod Lajpciga opet su ga savezničke čete pobijedile i unišle u Francusku. Napoleon ne htjede, da Papa dođe u njihove ruke, pa naredi da ga kratkim a sporim putem povrate u Savonu.

Taj put uzbuni u narodu veliko veselje unatoč zapovjednikova nastojanja da Papa prođe neopaženo. Francusko je pučanstvo, izmoreno već pod jarmom, kojim mu je silnik pritiskao šiju, trčalo sa svih

strana ususret onome, što se sam i goloruk borio, i još se eto bori protiv tirana Europe. Klicalo mu je „živio!" i s najvećom se vjerom i poštovanjem bacalo ničice da primi blagoslov. I što je Papa više napredovao prema jugu Francuske, to više je raslo i oduševljenje od kraja do kraja, pa zapovjednik već nije znao čega bi se latio: bjesnio je, molio, prijetio se, ali uzalud. Tim je navukao na se takvu mržnju i zlovolju, te bi ga rulje bile napale, da nije sam Papa učinio sve pogledom i kretnjama da ih umiri.

Kad je stigao na granicu Italije, put se prometnu u pravo pobjedničko slavlje. Duž cijele talijanske obale iz svih primorskih gradova i krajeva grnuli su stanovnici hrpimice na tisuće poput talasa. Tako su na primjer na putu, što vodi uz more od Nice do Savone, bila dva neprekinuta niza ljudi, koji su klicali i pljeskali uzvišenom Velikom Svećeniku. A on je prolazio između njih blagosivajući. Dne 11. veljače uđe Papa drugi put u Savonu, gdje narod ispregnu konje i rukama odvuče Papinu kočiju do biskupskog dvora. Ondje ostade Papa kao zarobljenik još mjesec dana. Ali napokon Napoleon, jer ne htjede da mu to nalože saveznici, koji su ga pobijedili, bi

prisiljen, da ga sam pusti na slobodu.

Proroštvo se Pija VII. **„njegovo je oružje prestalo pobjeđivati"** potpuno obistinilo. Dne 11. travnja 1814. morao je Papin tlačitelj da potpiše prežalosnu ostavku, kojom se odriče carstva. I to je potpisao u samoj utvrdi Fonteneblo, a kažu i na onom istom stoliću, kraj kojega je zlostavljao Pija VII. Poslije, da umakne gnjevu naroda, ode preobučen na otok Elbu, nad kojim mu — oj rugla ljudskog udesa! — ostaviše još vlast. Slava je Napoleonova sjala još 100 dana, ali se onda kod Vaterloa ugasi zauvijek. A njega prognaše u strogo zatočenje na Sv. Jelenu, nezdravi otok u Atlantskom oceanu na zapadu Afrike.

Sam je rekao za svojih najsjajnijih dana, kad je silazio s Alpa: „Vi mislite, da je nešto veliko biti carem Francuske i kraljem Italije. Ali ja se ne obmanjujem, ja znam da sam samo oruđe u ruci Božje Providnosti, koja će me sačuvati dotle, dok me treba, a onda će me smrviti kao staklo."

9. 24. svibnja 1814.

Prisiljen da se odrekne carstva i povuče na otok Elbu, razmišljao je Napoleon

u samoći o zadnjem pokušaju, koji bi još učinio, da se opet vrati na vlast. Međutim je Marija Pomoćnica spremala velikom Papi Piju VII., izbavljenom 10. ožujka 1814. iz dugotrajnog i mučnog sužanjstva, presjajan povratak u njegovu državu, kao da ga vodi ruka čitavog svijeta.

Kad su nastojanjem naroda, združenih protiv samosilniku, uklonjene sve zapreke i sve što bi još moglo da odgodi Papin povratak u Rim, krene Pijo VII. 19. ožujka iz Savone. Prošavši pokraj Akvija, Astija, Aleksandrije, Tortone i Pijačence uniđe 31. ožujka svečano u Bolonju, drugi grad svoje države. Poglavarstva mu i duhovnici izađoše ususret mnogo milja izvan grada, a narod ispregnu konje iz kočije, te je sam dovuče do stolne crkve. Ondje primi Papa poklon pretstavnika svih vlasti i blagoslovi narod.

Uza sve naredbe privremene vlade bio je Papin put vrlo spor. Papa se zaustavi u Imoli radi Uskrsa. A onda nastavi kroz Faencu, Forli i Ravenu, te stigne u svoj zavičaj Čezenu. Tamo ostade oko 15 dana, da obavi najpreče poslove, koji su se ticali obnove njegove vlasti. Ondje primi i molbu Napoleonove majke, koja ga je molila da joj dade zaklonište u Rimu, jer je Europa

kratila mir i pokoj njoj i njezinima. „Dobro došli!" — odgovori velikodušni Papa — „Rim je domovina velikih prognanika." Tako ispuni obećanje, koje je dao svima neprijateljima, kad je krenuo iz Savone: „Sve oprostiti, sve zaboraviti!"

Dne 12. svibnja stiže u Ankonu uz najiskrenije iskaze ljubavi. Množina mornara u krasnoj odori dovuče njegovu kočiju žutim i crvenim svilenim konopima na trg Sv. Augustina uz poklike naroda, zvonjavu crkvenih zvona i tutnjavu topova. Sutradan okruni Papa svojom rukom sliku Blažene Djevice, koja se štuje pod imenom **Kraljice svih svetih.**

Dne 15. svibnja krene u Ozimo i Loreto, gdje ostade jedan dan, da dade oduška svojoj sinovskoj pobožnosti prema Majci Božjoj, koja ga je čudesno izbavila iz velikih zala. Zatim krene dalje kroz Rekanati, Mačeratu, Tolentino i Spoleto, te 23. svibnja stiže u Nepi, zadnju postaju svoga preko dva mjeseca dugog puta.

24. svibnja uniđe u Rim uz silno slavlje i sveopće oduševljenje.

Doček je u Rimu bio tako srdačan i dirljiv, tako zahvalan i veličanstven, da se jedva može i zamisliti.

Kad je Monsinjor Rivarola, koga je Papa imenovao svojim zamjenikom, najavio povratak zakonitog Vladara i Glavara cijele Crkve, svi Rimljani oživješe. Ostaviše sve svoje poslove, samo da priprave javno i privatno što sjajnije znakove svoga veselja i što blistaviju rasvjetu grada. Svi su živo željeli da vanjskim načinom pokažu svoje duboko štovanje prema zajedničkom Ocu i Suverenu.

Po svim gradskim ulicama, kojima je imao proći Pijo VII. podignuli su slavoluke, tribine, stupove, izvjesili sagove, nakite, vijence, zelenilo, cvijeće i svakojake ukrase. Tribine su bile podignute sve od gradskih vrata do Vatikana i Kvirinala, dakle na dosta dugom prostoru. Ali šta je to prema onom silnom mnoštvu ljudi, koji su raznježena srca i vlažnih očiju upravo trčali da vide i uzveličaju povratak neumrlog Pape!

Toga je znamenitog dana narod počeo već u zoru da zauzima mjesta kraj putova i na gledalištima. A isto su tako prozori, terase pa i krovovi bili puni stisnutih gledalaca. Sve su ulice bile posute borovnicom, mirtom, lovorikom i cvijećem te ukrašene mnogim umjetničkim slavolucima, koji su prikazivali značajne Papine kreposti.

U Justinijani, nekih 7 milja od gradskih vrata, pokloniše se Papi pretstavnici rimskih vlasti. A kod rijeke Tibera čekala ga je povorka, koja će ga pratiti kod svečanog ulaza u grad. Tu obuče službeno papinsko odijelo i sjedne u otmenu kočiju, koju su vukla rukama 72 građanska mladića. Ovi su bili obučeni u crna odijela s kožnim vrpcama i naramenicama, a s ramena im je visjelo nekoliko konopčića od grimizne svile. Za njima su išle sve druge kočije i vlasti u svečanim odorama, austrougarsko konjaništvo, švicarska straža, kopljanici i cijela pratnja Njegove Svetosti. Čitavim su putem, kojim je prolazio Sv. Otac, bez prekida odjekivali pljesak, poklici „živio!" i svesrdni izrazi nježnosti, poštovanja i ljubavi. Papa se ganut tim prizorom veselo smiješio svima i srdačno blagosivao. Sve je to bilo vjersko oduševljenje i neopisivo veselje.

I sav je rimski kler također izišao sa zastavama bazilika na Pučki trg ususret Velikom Svećeniku, a odanle se svrstao u povorku pred Papom odmah iza papinskog križa. Ta je sjajna povorka u velikom slavlju išla rimskim ulicama do vatikanske bazilike sv. Petra. Ondje dočeka Papu sv. Kolegij, prelati i drugi uglednici. Poslije

običajnih molitava u bazilici primi Papa euharistijski blagoslov. Zatim s istom pratnjom krene u kvirinalski dvor i odanle s velike terase blagoslovi ogromni, razdragani narod. Tri je noći grad ostao raskošno rasvijetljen i iskićen raznolikim uresima, grančicama, cvjetnim vijencima, prozirnim slikama, balončićima, zubljama, voštanicama i najrazličnijim predmetima, koje je znala izmisliti samo sinovska ljubav.

Ovaj je dan pobjedničkog slavlja Isusova Namjesnika dostojan da se uvijek spominje u ljetopisima Crkve. I određen je da kroz vjekove govori kršćanstvu o trajnoj pomoći, koju Crkvi daje Blažena Djevica Marija. Zar je Papa mogao naći ljepši dan od ovoga, da ga posveti svojoj nebeskoj Oslobiteljici?

Pobožni se Papa u onom žalosnom sužanjstvu u Fonteneblou zavjetovao, da će ustanoviti blagdan Marije Pomoćnice za cijelu Crkvu, čim ga Ona povrati u njegov Rim.

U nacrtima je božanskim taj odlični dan Marije Pomoćnice imao biti 24. svibnja. Pijo VII. ga javno posveti Njoj svojom odlukom od 15. rujna 1815, da ovjekovječi uspomenu, kad je čudesno oslobodila njega, kardinale, biskupe i cijelu Crkvu.

Tim je blagdanom Marija počela novi niz divnih čudesa, radi kojih se pobožnost prema Njoj pod imenom Pomoćnice kršćana već u jednom vijeku silno raširila i kao združila u sebi sve druge pobožnosti prema Mariji.

II

MARIJA POMOĆNICA PRIPRAVLJA APOSTOLA SVOJE POBOŽNOSTI

10. Majka sv. Ivana Boska

Majka je Božja jaka Pomoćnica kršćana. Taj joj preslavni naslov stavlja na čelo sva povijest od 18 vjekova. A sad joj ga i Crkva potvrđuje ustanovivši Njezin posebni i trajni godišnji blagdan. Tim činom Marija nije prestala da se brine za ljudski rod. U prijašnja je vremena Ona izbavljala kršćanski narod od svih onih zala, koja su se združila da mu otmu blago vjere, to jest od progonstva, krivovjerstva, divljaštva i nasilja. A sada je opet trebalo da mu pošalje u pomoć nekoga, ko će podići jedan čvrsti bedem čudorednog odgoja mladeži protiv sve veće pokvarenosti.

Taj je apostol Marije Pomoćnice imao izaći iz jedne kućice u Bekiju, malom zaseoku pokraj varošice Murialdo. Na tu kućicu spusti Marija svoj pogled i blagoslov najveći od svih, kad je srećnim roditeljima darovala sinčića, koji će im svojim svetim životom i čudesima pronijeti slavu za sva vremena i pred svima narodima.

Vlasnik se kućice zvao Franjo Bosko. Bio je odličan kršćanin, utvrđen u kršćanskom nauku, koji je upoznao marnim posjećivanjem tumačenja katekizma i propovijedi u župskoj crkvi. Živio je sretno sa svojom starom majkom, koju je sinovski ljubio, sa svojom mladom ženom i sinom Antunom.

Ali mu 1811. teška bolest iznenada ugrabi ženu. Franjo odluči da se opet oženi, jer nije mogao sam pomagati staroj majci niti paziti na jedinca sina, koji je onda imao skoro 9 godina. Tako je majčinska providnost Marije Pomoćnice pripravljala tlo, iz kojega je imao niknuti Njezin apostol. A cvijet, koji će ga dati, upoznao je Franjo u susjednom mjestu Kaprilju, kamo je često išao radi svojih poslova.

Taj se je cvijet, koji će se jednog dana razviti u uzor kršćanskih majka, zvao Margareta Okijena. Lemoen kaže o njoj doslovno ovako: „Još kao djevojčica razdijelila je Margareta svoje vrijeme na molitvu i rad. Najslađe joj je mjesto i središte svih njezinih čuvstava bila crkva, u koju je išla da ispuni svoje vjerske dužnosti, to jest da sluša svetu Misu, da prima svete Sakramente i da čuje Božju riječ — propovijedi. Već ju je od prirode resila odlučnost volje, kojom je poslije uz pomoć Božju i uz svoj zdrav razum pobjeđivala sve duhovne i materijalne zapreke, s kojima se srela na putu života. Svoju je slobodu ograničila Božjom voljom, uređujući svako svoje djelo prema Njegovu zakonu. Pa jer je bila čiste savjesti, čistih osjećaja i misli, ispravna suda o ljudima i stvarima, lijepa ponašanja i odlučna govora, nije poznala oklijevanja ili straha, niti se je morala rumenjeti zbog kakve nepromišljenosti. Takva je bila cio život i u svakoj stvari, bila ona važna ili neznatna."

Ovo malo redaka glasovitog Don Boskova životopisca lijepo ocrtava jaki i blagi Margaretin značaj. Odlikovala se u spretnom vođenju kućanstva i u svim kršćanskim krepostima. Navršila je upravo 24 godine, kad ju je zaprosio Franjo Bosko. Pri pomisli da bi morala ostaviti roditeljsku kuću

osjećala je Margareta veliku teškoću. Ali konačno ipak prihvati ponudu podvrgavajući se volji svoga oca, koji je odobravao tu vezu kao doličnu. Vjenčanje se obavilo u kapriljskoj crkvi 6. lipnja 1812. Tako je Margareta unišla u svoju novu kuću u Murialdu, da otada vrši sve dužnosti dobre žene i majke.

Dobro je da spomenemo ovdje jednu okolnost, koja rasvjetljuje ulogu Marije Pomoćnice u životu sv. Ivana Boska. Onih je naime dana, i to baš 11. lipnja, veliki Papa Pijo VII. prolazio nepoznat i na smrt umoran preko aleksandrijske poljane i astiđanskih brežuljaka. Vukli su ga u Fonteneblo Napoleonovi panduri. Na tom je putu sigurno blagosivao Pijemontežane, koji su mu bili nada sve dragi. Kad je Margareta čula da će onuda proći Sveti Otac, sigurno je molila Boga da joj blagoslov Svetog Oca bude posebna potpora u novom staležu.

I blagoslov zbilja obilato sađe na bračne drugove. 8. travnja 1813. rodi im se prvenac, kojemu nadjenuše ime Josip. Ali im je ogorčavao veselje jad i nevolja domovine, koju je tlačio silnik.

Nakon dvije godine 15. rujna 1815. ustanovio je Pijo VII. blagdan Marije Pomoćnice. Tim je činom najsvečanije proslavio godišnjicu onog znamenitog dana, kad se pobjednički vratio u svoj Rim. A iste je godine 16. kolovoza uveče rodila Margareta Bosko drugoga sina. Ovome nadjenuše na svečanom krstu u župnoj crkvi sv. Andrije ime Ivan.

U njemu je Marija Pomoćnica pripravljala branitelja Crkve, modernog radnika na polju društvene obnove i apostola svoje pobožnosti.

11. Majčin odgoj

Materinska je ruka Marije Pomoćnice uredila da nad Ivičinom kolijevkom bdije jedan anđeo dobrote i ljubavi, njegova mama, da ga odgoji za veliko poslanstvo i poslije podupire u najtežim trenucima njegova rada.

Margareta je junačkom odanošću u volju Božju podnijela tešku kušnju - gubitak muža, kad Ivanu još nisu bile ni dvije godine, pa se sva predala odgoju svoje dječice.

Muž joj je na umoru stavio na srce da sve svoje pouzdanje postavi u Boga i da se previše ne žalosti radi njegove smrti. Rekao joj je: „Preporučujem ti toplo našu djecu, no posebno se brini za Ivicu."

Posljednja muževljeva volja bila joj je sveti zakon.

Kad su je nagonili da pristane na drugu vrlo povoljnu udaju, odgovorila je: „Bog mi je dao jednog muža i opet ga uzeo; kad je Franjo umro, ostavio mi je tri sina, pa da ih napustim sada, kad me najviše trebaju, bila bih okrutna majka... Moja je dužnost, da se sva posvetim njihovu kršćanskom odgoju".

Uvjerena da djeca postaju ono, što majka hoće i za što ih ona odgoji svojim molitvama i krepostima, Margareta je sa svom pomnjom i kršćanskim samoprijegorom učinila sve, što je mogla, da njezin Ivica bude pravo dijete Božje. Svaki ga je dan preporučivala Majci Božjoj, da ga očuva od svakoga zla. Sa svim mu je umijećem materinske ljubavi — potkrijepljujući to umijeće uvjerljivim primjerima vlastitih kreposti — usađivala duboko u srce ljubav prema Bogu, prema Isusu Kristu i Blaženoj Djevici Mariji, mržnju na grijeh, strah pred vječnim kaznama i nadu u raj. Taj je kršćanski odgoj, koji mu je riječju, primjerom i ispoređivanjem njegova vladanja s pojedinim kršćanskim zapovijedima dala majka, učinio, da mu je vršenje vjerskih dužnosti postalo naravno, pa je

sasvim prirodno mrzio zlo, a ljubio dobro.

Iznad svih svojih misli i riječi nosila je Margareta uvijek Boga. Bistra uma i blage riječi znala se u svakoj prilici poslužiti njegovim svetim imenom u ravnanju sinovim srcem.

Ivica je pokazivao veliku oštroumnost, nepopustljivost u vlastitim sudovima i postojanost u odluci. A dobra ga je majka naučila na savršen posluh ne ugađajući njegovu sebeljublju, nego ga svjetujući da podnosi poniženja, koja mu donosi njegov stalež. Čvrstom je rukom krotila njegove hirove, koji su mogli da se izrode u loše navike. Ali kad bi ga vidjela kako se ističe među drugovima zato da učini nešto dobro, promatrala bi potajno njegovo ponašanje i ne bi sprečavala njegovih malih pothvata, nego bi ga puštala da radi slobodno. Štaviše priskrbljivala mu je i potrebna sredstva, makar i sebi štogod uskratila.

Zahtijevala je da Ivica bude uvijek zaposlen. Jedva je imao četiri godine, a već je znao zaokruživati komadiće drveta, da pravi od njih lopte i štapiće za svoju najmiliju igru „gala" (šiškanje). Toga se s užitkom igrao sa svojim vršnjacima. A kad bi među njima nastale kakve razmirice i male svađe, on je sve umirivao. Više put

bi ga lopta iz nevješte ruke pogodila u glavu ili lice, a onda bi sav krvav trčao k mami da mu previje rane.

„Je li moguće! — rekla bi Margareta, kad bi ga ugledala onakva — svaki dan nešto napraviš! Što ideš s tim dječacima kad vidiš da ne valjaju?"

„Pa baš zato i idem s njima, jer kad sam ja s njima, onda su mirniji, bolji i ne govore ružno."

„A ipak dolaziš kući razbijene glave."

„Ma dogodilo se — slučajno..."

„Dobro je; ali više ne idi u njihovo društvo!"

„Mama..."

„Jesi li me razumio?!"

„Ako treba da ti ugodim, neću ići. Ali kad sam ja s njima, oni rade što ja hoću i više se ne svađaju..."

„Ali vidiš da su zločesti, pa ćeš opet doći da te liječim." — A onda, kad bi malo promislila, kao da se boji da ne zapriječi jedno dobro, dodala bi: „Dobro — hajde samo!"

Iznenađuje taj razbor kod dječaka, koji još ne zna pravo ni da govori. Božanska ga je milost već vodila, pa je i nesvijesno čeznuo za svojom budućom misijom. A njegova ga je mama poput brižnog anđela

pripravljala na tu misiju tako da on, kad jednom postane svećenikom, neće trebati ništa drugo nego da radi po njezinu uzoru i da tisućama mladića, koji će s neopisivim oduševljenjem hrliti k njemu, ponavlja njezine svete pouke.

S pravom se može tvrditi da je Ivan s majčinim mlijekom usisao i vjeru svoje majke, njezinu čistoću i ljubav prema molitvi, njezinu ustrpljivost, neustrašivost, ustrajnost, pouzdanje u Boga, revnost za spas duša, prostodušnost i ljubežljivost u postupku, ljubav prema svakome, neumornu radinost, razboritost u izvršivanju poslova i u vanredno vještom nadziranju podložnika, te mirnoću u protivštinama. Sve se ove vrednote majčine duše — kako to lijepo kaže Lemoen — vjerno odrazuju u srcu sina, kao slike što ih je ufisnula fotografska leća s predmeta na pripravljeno staklo.

Djetinjstvo je Svečevo u svoj svojoj jednostavnosti bogato zgodama i zgodicama nada sve privlačivim, a u isto vrijeme punim one uzvišene pedagogije t. zv. predusretnog sistema, koji je Don Bosko primjenjivao u odgoju mladeži.

Ivici su bile jedva četiri godine, kad se jednog dana vraćao sa svojih igara

s bratom Josipom, koji je kao i on gorio od žeđe. Majka zahvati posve svježe vode te je pruži najprije Josipu. Ivici nije bilo po ćudi to pretpostavljanje pa malo uvrijeđen pokaza znakom da neće piti. A mama ostavi vodu bez ijedne riječi. Mališ je stajao časak neodlučan, a onda će plaho:

— Mama!

— Šta je, sine?

— I ja bih vode!

— Mislila sam da nisi žedan.

— Oprosti, majko.

— A, tako valja! — i dade mu vode smiješeći se.

Kad mu je bilo oko osam godina, jednog dana, dok majke nije bilo kod kuće, pope se na stolac da dohvati nešto, pa obori posudu s uljem. Nastojao je da popravi stvar i pokušao da otare razliveno ulje. Ali videći da neće moći ukloniti mrlje i mirisa od ulja razmišljao je što da radi da ne razljuti majke. Tada usiječe iz obližnje živice jednu šibu pa je uresi što je bolje znao ogulivši joj po nacrtu koru na više mjesta. A kad je došlo doba da se mama vrati, potrči joj ususret, pa čim je ugleda, reče pružajući joj šibu:

— Evo ti, majčice!

— A, nešto si skrivio, Ivice!?

— Jesam, i zbilja sam zaslužio kaznu.

— A što si učinio?

— Popeo sam se na stolac i nesrećom sam razbio posudu s uljem. Znao sam da sam učinio nevaljalštinu, pa sam ti donio šibu da me kazniš. — I lukavo se osmjehujući pruži joj šibu svu išaranu.

Margareta shvati djetinjsku lukavštinu, pa će mu:

— Žao mi je što si razbio posudu, ali vidim da je to bila samo nesreća, pa ti opraštam. A u buduće uvijek prije nego učiniš koju god stvar, pomisli na njezine posljedice, pa ćeš tako izbjeći mnoge nesmotrenosti i neugodnosti, a možda i uvredu Božju. Dakle, pamet u glavu!

Takve je pouke običavala ponavljati, kad god je trebalo. A pod njezinim su krepkim riječima u njegovu srdašcu polako nicale najljepše kreposti: razboritost, srčanost, promišljenost, opreznost, strpljivost i ona zlatna blagost prema svakom, koja se imala razviti kao posebna crta njegova značaja.

Mama mu je bila zaista anđeo, što bdije nad njegovom kolijevkom i ravna mu prvim koracima. Ali mu je bila i neusporediva učiteljica, koju mu je dala nebeska Gospa da ga kao Njezina izabranog aposto-

la nauči tajnu kako će upućivati dječake da sve rade iz ljubavi prema Gospodinu.

12. Prvi osviti apostolata

Dok je mama Margareta sijala u Ivičino srce sjeme najbiranijih kreposti, poče se u njemu s dobom razvijati i u sve jasnijem svjetlu izbijati iskra apostolata, koji će jednom divno vršiti u ljudskom društvu. Bio je nadaren velikim umom i još većim srcem, ali se morao mnogo naprezati, da svlada naglu i živu ćud. To mu je i polazilo za rukom i to samoodricanjem, poniznošću i molitvom.

Kao dječak od sedam godina s bratom je Josipom gonio kravice na pašu. Vidio je tako svako jutro gdje se drugi pastirić njegov vršnjak Sekundo Mata davi crnim kruhom, dok je njemu mama uvijek davala bijeli. Zato će jednog dana:

— Dragi Sekundo, bi li mi nešto učinio?

— Drage volje.

— De, da promijenimo kruh.

— A zašto?

— Jer je tvoj kruh sigurno bolji od moga i draži mi je.

Mata je u svojoj bezazlenosti držao, da Ivica zbilja smatra njegov crni kruh sladim. S druge su mu strane rasle zazubice za bijelim, pa je zato dva proljeća mijenjao s Ivicom kruh. No kad je odrastao i vidio sve ono dobro, koje je činio Don Bosko, razumio je da je i to činio samo radi mrtvenja.

Svi se apostoli odricanjem jačaju za buduće borbe, koje će im nametnuti njihovo poslanstvo.

Ivica je odricanju dodavao neprestanu molitvu i vrlo nježnu pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji. Svaki je dan molio svetu krunicu, a to će jednom morati činiti i njegovi duhovni sinovi. Od te pobožnosti neće nikom dati oprosta, i ona će biti nužna njegovoj redovničkoj zajednici kao što je svagdanji kruh neophodan za održanje snage. Mariji je pjevao svojim srebrnim glasićem najljepše pjesme. Nju je pozdravljao klečeći na zelenoj livadi svaki put, kad je zvono u Murialdu naviještalo *„Pozdravljenje"*. Nije dakle čudo što su njegovi drugovi, koji su ga preživjeli, s najvećim uvjeravanjem tvrdili da mu se katkad, dok je bio sam na pašnjaku, javljala Presveta Gospa i razgovarala s njim.

Pa zar nije i posve naravno da Marija Pomoćnica već onda počne davati slične

milosti svome budućemu apostolu? Tim vidljivim načinom htjela je sigurno da ga oduševi za njegovo poslanstvo i da mu ujedno utisne na čelo pečat Svoje posebne ljubavi. Nemamo doduše izravnih dokaza za to. Ali zar nam to ne svjedoče sasvim sigurno oni sni i viđenja, kojima je bio odlikovan? Te će sne poslije sam napisati iz poslušnosti Kristovu Namjesniku, a na račun svoje poniznosti.

Sunčana je livada, što se pruža od vrha brežuljka, na kom se diže skromna bekijska kućica, do podnožja, gdje se vijuga cesta, bila svjedokom onih tajnih povjerljivih razgovora pastirčeta Boska s nebeskom Isusovom Majkom. Ali je Njezino svjedočanstvo nijemo. No mi to iz poznatih činjenica možemo sigurno zaključiti.

Nikome nije dano da pronikne u tajnu onoga, što se onda zbivalo u duši srećnoga pastirića. Ali držimo, da se nećemo prevariti ako reknemo da je u njemu sve žarče gorjela ljubav prema nebeskoj Majci. A Marija mu je njegovo pjevanje uzvraćala tim, što mu je ulijevala sve jasniju i življu želju za učenjem, kako bi postao svećenikom, da privuče svu mladež k Njoj i k Isusu.

To je skoro pravilo da se krepost stiče

podnašanjem suprotivština i nevolja u životu. I to je podnašanje najsigurnije mjerilo, do kojeg se je stupnja podigla u srcu ljubav prema Isusu. Zato za Ivicu izniknu tisuću poteškoća, da mu spriječe ostvarenje njegova sna o naukama: nestašica materijalnih sredstava, udaljenost od mjesta, gdje su bile škole i učitelji, a iznad svega stalno protivljenje polubrata Antuna. Ipak ga jedan dobar seljak nauči čitati. A zatim je u zimsko doba u tim nježnim godinama skoro svaki dan išao oko četiri kilometra daleko po kiši i mećavi, po blatu i studeni, da sluša pouku kastiljskoga kapelana don Lakve, uz kojega je mnogo napredovao. U slobodno je vrijeme i dalje išao na pašnjak, a ljeti je radio u polju. Ali je stalno mislio na nauk, kako bi se spremio za svećenički stalež. Sve je upravljao k toj svrsi. Šta više radije je podnio i batine od drugova, koji su ga htjeli prisiliti da radi po njihovu, nego da izgubi vrijeme zabavljajući se s njima.

Samo me tucite — govorio je, kad bi ga prostački udarali — ali ja neću da se igram, jer hoću da učim i da postanem svećenik.

Tom je ustrajnošću i strpljivošću stekao veliku moć nad drugovima, pa ih je za-

bavljao ponavljajući im s divnom slatkoćom što je naučio na vjeronauku i na propovijedima. Učio ih je moliti jutarnju i večernju molitvu i pjevati svete pjesme. A da zadrži njihovu pozornost, naizmjence im je pričao pripovijesti i pokazivao slike.

To su prvi traci onog apostolata, koji će nastavljati za svega života na korist mladeži.

13. Značajni san

Gospodin običava u svojem milosrđu pokazati kakvim znakom poziv onih ljudi, koje je odredio da spasavanjem duša postignu velike stvari.

U životu se našega sveca jasno očituju znaci njegova poziva već od djetinjstva. Ali u njima se uvijek vidi materinska ruka Presvete Djevice, koja je u ova najnovija vremena htjela po njemu svečano potvrditi da je zaista jaka **Pomoćnica kršćana.**

Ona je dakle pripravljala apostola, kako bi odgovorio potrebama svoga vremena. Ona ga je okrepljivala nebeskim gledanjima, koja će svetac iz poniznosti nazvati snima, kad ga ugled Kristova Namjesnika prisili da ih napiše. Ona ga je vodila kroz sve poteškoće, na koje je nailazio izvršujući Njezin nauk...

A da ne bude nikakve sumnje o bitnom sudjelovanju Marije Pomoćnice u odgoju sv. Ivana Boska i izgradnji njegova djela, sam Ju je Isus postavio Ivici za Učiteljicu. To se jasno vidi iz prvog sna, u kojem mu je **Žena veličanstvene ljepote, ogrnuta plaštem, koji je sjao nebeskim sjajem,** pokazala njegovo buduće poslanstvo.

„Bilo mi je oko devet godina — tako pripovijeda Svetac — kad sam usnio jedan san, koji mi se za sav život duboko usjekao u dušu. Sanjao sam da sam kraj kuće u jednom veoma prostranom dvorištu, punom dječaka, koji su se igrali. Jedni su se smijali, drugi se igrali, a mnogi i psovali. Kad sam čuo te psovke, zaletio sam se smjesta među njih, da ih ušutkam šakama i riječima. U to se pojavi neki dostojanstven Čovjek muževne dobi, sjajno odjeven. Bio je ogrnut u bijeli plašt; a lice mu je bilo tako sjajno da ga nisam mogao gledati.

„On me zovne po imenu, zapovjedi mi da se postavim na čelo onim dječacima i reče: **„Privuci ih k sebi, ali ne udaranjem nego blagošću i ljubavlju. Počni dakle odmah s poukom o ružnoći grijeha i vrijednosti krjeposti.** —

Smeten i prestrašen odgovorih da sam siromašan i neuk dječak i da nisam kadar

da tim dječacima govorim o vjeri. U taj čas dječaci prestadoše da se svađaju, viču i psuju, i počeše da se skupljaju oko onog Čovjeka. A ja i ne znajući pravo što govorim rekoh:

— Tko si ti, da mi zapovijedaš nešto nemoguće?

— Baš zato, jer ti se to čini nemoguće, moraš ga poslušnošću i sticanjem znanja učiniti mogućim.

— A gdje i kako da stečem znanje?

— **Ja ću ti dati Učiteljicu; učeći od Nje možeš postati mudar, a bez Nje je svaka mudrost ludost.**

— Ali tko si ti, da tako govoriš?

— Ja sam Sin One, koju te je tvoja majka naučila pozdravljati tri puta na dan.

— Majka mi veli da se bez njezina dopuštenja ne družim s onima, kojih ne poznam. Zato mi kaži svoje ime.

— Za moje ime pitaj moju Majku.

U taj tren spazih pokraj Njega **Ženu veličanstvene ljepote, ogrnutu plaštem, koji je rasipao svijetlo na sve strane, kao da je svaka njegova tačka presjajna zvijezda.** Videći da sam sve smeteniji u svojim pitanjima i odgovorima namigne mi Čovjek da se primaknem k Njoj. A Ona me nježno uze za ruku i reče:

— Pogledaj!

— Kad pogledah, opazih da je nestalo onih dječaka, a mjesto njih vidjeh mnoštvo jarčića, pasa, mačaka, medvjeda i raznih drugih životinja.

— Evo ti polja, ovdje treba da radiš — nastavi Gospođa. — **Budi ponizan, jak i čvrst! Pa ono što vidiš da se sada događa s ovim životinjama, to ćeš i ti morati da radiš s Mojom djecom.**

Tada svrnem pogled, i gle: mjesto onih divljih životinja pojavi se isto toliko krotkih jaganjaca, koji počeše skakati okolo i trčati blejeći kao u **počast onom Čovjeku i Gospođi.**

U taj mah — sve u snu — briznem u plač i zamolim Gospođu neka govori tako da je razumijem, jer nisam znao što to sve ima da znači. A Ona mi onda položi ruku na glavu i reče: Sve ćeš razumjeti u svoje vrijeme.

Kad je to izrekla, probudi me neka buka, i svega nestade. Ostao sam zapanjen. Osjećao sam kao da me bole ruke od udaraca, koje sam dao, i lice od ćušaka onih derana. A onda ona Žena i sve ono što sam čuo i vidio tako mi je zaokupilo dušu, da one noći nisam više mogao ni da stisnem oka.

U jutro sam brzo pripovjedio svoj san najprije braći, koja se počeše smijati, zatim majci i baki. Svako ga je tumačio na svoj način. Josip je govorio:

Bit ćeš čuvar koza, ovaca ili druge stoke.

A majka:

Ko zna, nećeš li postati, svećenik...

Antun istakne suho:

Možda ćeš biti poglavica hajduka.

Ali baka, koja je znala dosta bogoslovlja, a bila je posve nepismena, dade konačno mišljenje:

Ne treba se osvrtati na sne.

Ja sam mislio kao i baka, ali ipak nikako nisam mogao da izbijem iz glave onaj san... Nisam ga više ni spominjao, a moja rodbina nije ni marila za nj. Ali kad sam 1858. otišao u Rim da se porazgovorim s Papom o Salezijanskoj družbi, zatraži Papa da mu potanko ispripovjedim sve stvari, koje su se ma i samo činile nadnaravnim. Tada sam prvi put pričao taj san iz devete godine. Papa mi zapovjedi da ga napišem doslovno, točno i ostavim ga za pobudu sinovima Družbe, radi koje sam onda i išao u Rim."

Toliko piše Svetac. Ali se dobro vidi, da je iz poniznosti ispričao samo najmanji dio. No to nam je dosta, da možemo sigurno reći da je to bio pravi poziv od Gospodina. Gospodin ga je izabrao za svoje oruđe u obnovi ljudskoga društva. I Gospodin je htio da ga postavi u školu **Gospođe veličanstvenog obličja,** koju je vidio u snu.

U tom je njegovu proročkom snu sav njegov apostolat: *pomoću božanske Isusove Majke spasavati mladež od zla i privoditi je k Isusu. To je eto njegova svrha i jedina želja njegova srca. Svjetlost kojom ga je bio svega proniknuo onaj san, neće ga više ostaviti, nego će kroz punih 16 godina bivati sve življa i jasnija, dok ne sine u sjajno podnevno sunce ostvarenja.*

14. „Budi ponizan, jak i čvrst!"

Da je Ivan pozvan na apostolat za odgoj mladeži, to je jasno. Onaj mu čovjek u snu reče: **„Privuci ih k sebi, ali ne udaranjem nego blagošću i ljubavlju. Počni dakle odmah s poukom o ružnoći grijeha i o dragocjenosti krjeposti."**

U tim riječima nije bio samo poziv nego i zapovijed da se odmah lati posla. Ali kako da on, siromašan i neuk dječak, izvrši visoku zapovijed bez potrebne pomoći? Zato ga **Onaj, koji ga je izabrao,**

povjeri mudroj Učiteljici, da ga Ona vodi i daje mu potrebna sredstva. A Ona ga nježno uze za ruku i reče mu milim glasom: **„Budi ponizan, jak i čvrst!"** Taj mu je majčinski blagoslov pružio sigurna sredstva, i to: **poniznost,** koju mora steći milošću Božjom i vlastitim silama; **duševnu jakost i krepkoću,** udružene sa zdravim razumom i divnim pamćenjem; te **tjelesno zdravlje i otpornost** — svojstva, kojih doduše nije mogao sam postići svojom moći, ali su mu od onog časa s osobitom ljubavlju obilno dana.

Premda je Ivica bio nježna tijela i slabašnih udova, pokaza se naskoro da ima čudno jake mišice. A ta se jakost godinama i povećavala. Još je kao dijete bez muke i samo s dva prsta mrvio orahe, lješnike i bademe, a isto tako bez velikog napora kršio željezne šipke, što služe kao ograda na našim terasama. Kad je kao mali apostol poslije pouke u katekizmu učio svoje drugove tjelovježbu, tada — ako bi se ko maknuo s mjesta — jednom ga je rukom vratio natrag i naučio da je potreban red. Sav mu je život bogat zgodicama, koje pokazuju da ta njegova čudnovata žilavost, koju je sačuvao do smrti, nije bila prirođena nego posebni Božji dar.

Pet godina prije smrti, kad mu je već tijelo bilo posve istrošeno trudom i bdijenjem, bio je jednom zgodom na objedu kod neke obitelji u Parizu. Tu donesoše na sto i oraha vrlo tvrde ljuske. Pa dok su drugi čekali na hrskalice, Don Bosko uze nekoliko oraha iz zdjele pred sobom i ne prekidajući razgovora smrvi ih kao od šale među dva prsta i razdijeli uzvanicima, presretnim što ih poslužuje onaj, koga su toliko poštovali. Ispočetka su svi mislili da ima u ruci hrskalice. Ali kad opaziše da radi samo prstima, uskliknuše svi u čudu: „Sigurno Marijinom pomoću mrvite tako tvrde ljuske!"

A kad je u dobi od 69 godina već nemoćan ležao u postelji, htjede liječnik da mu ispita snagu.

— Don Bosko — reče mu — stisnite mi ruku svom svojom snagom.

— Gospodine doktore, — odgovori Don Bosko — Vi ne poznajete moje snage.

— Ne, ne bojte se da će me zaboljeti. Samo stisnite!

I Don Bosko stisne časak liječnikovu ruku, a ovaj zaviknu i zaplaka od boli. Onda izvadi dinamometar (spravu za mjerenje snage) i pruži ga Don Bosku.

— Slušajte, doktore, — opet će Don

Bosko — ako ja stisnem tu spravu, smrvit ću je u komadiće.

— Ma da ste ne znam kako jaki, ne možete, jer to je čelik.

Don Bosko stisne, a manometar pokaza najvišu brojku.

Isto je tako čudnovata i još divnija bila njegova umna snaga. Jedna nam dražesna zgodica pokazuje koliko mu je ljubavi u tom pogledu iskazala božanska Učiteljica:

Godine 1823. u dobi od deset godina pođe za svečanog jubileja s mnogo drugih iz svog sela u Butiljeru da sluša misijske propovijedi. Išlo se ujutro i uveče. Među onima iz Murijalda bio je i jedan učen i vrlo pobožan čovjek — kapelan don Josip Kaloso. Ovaj se divio sabranom i pobožnom držanju malog dječaka kovrčaste kose, što je šuteći išao s drugima. Želeći doznati ko je, približi mu se i zapita ga:

— Iz kog si mjesta, sinko?

— Iz Bekija.

— Jesi li i ti išao na misijsku propovijed?

— Jesam, gospodine.

— Pa što si ti mogao razumjeti? Možda bi ti tvoja mama štogod zgodnije pripovijedala, je li?

— Istina, moja mi mama često lijepo

propovijeda, ali vrlo rado idem da čujem i misionare, pa mislim da sam ih i razumio.

— A koliko si ih razumio?

— Razumio sam sve.

— Zbilja? Ako mi kažeš četiri riječi iz današnje propovijedi, dat ću ti četiri solda. Evo ih.

— Želite li da govorim iz prve ili iz druge propovijedi?

— Kako ti drago, samo mi reci četiri riječi. Sjećaš li se o čemu se radilo u prvoj propovijedi?

— U prvoj se propovijedi govorilo kako se treba za vremena predati Bogu, a ne odgađati obraćenja.

— Pa što je rečeno u toj propovijedi? — nastavi časni starac malo začuđen.

— Koji dio hoćete da Vam kažem — prvi, drugi ili treći?

— Koji hoćeš.

— Sjećam se vrlo dobro, pa ako želite, ponovit ću sve.

I ne čekajući dalje stane razlagati početak, pa sve tri tačke, t. j. kako se onaj, koji odgađa svoje obraćenje, izlaže velikoj opasnosti da mu ne ponestane vremena, milosti ili volje. Dobri ga svećenik pusti da govori dobar dio propovijedi, a i drugi su ga usput slušali.

— Sad mi reci nešto iz druge propovijedi.

— Svu ili dio?

— Samo dvije riječi.

— Ako želite koji odlomak iz nje, reći ću Vam odmah. Meni se najviše svidio onaj opis kako će se na glas anđeoske trublje združiti osuđenikova duša s tijelom i kako će se ta jadna duša zgražati nad tako gadnim i ružnim tijelom, koje joj je bilo oruđe za bezakonje... — I Ivica ponovi sav dugi razgovor duše s tijelom kako ga je razložio propovjednik. Tada ga dobri svećenik ganut zapita kako mu je ime, kakve je škole svršio i da li želi učiti. Ivan odgovori na sve kako valja. A svećenik razabravši kako mali veoma želi da uči zapita ga dalje:

— A zašto bi želio učiti?

— Da budem svećenik.

— A zašto hoćeš da budeš svećenik?

— Zato da se mognem približiti tolikim svojim drugovima, govoriti s njima i poučavati ih u vjeri, jer oni nisu zločesti, ali postaju takvi zato što se niko ne brine za njih.

Don Kaloso se zadivi nad tolikim Božjim darovima u tom dječaku, pa ga pozove da mu drugi dan dođe dvoriti kod sv.

Mise. A poslije sv. Mise zovne ga i u kuću da mu opet kaže jednu misionarevu propovijed. I Ivica je izreče čitavu od početka do kraja.

15. Prvi darovi

Tim susretom Ivice s don Kalosom pokaza Majka Božja Ivici da ga ne ostavlja. A uz to mu nađe u don Kalosu učitelja, koji će ga započeti učiti. Ivanova je mama odlučila da Ivan uči, jer je to bila volja Božja. A don Kaloso se ponudio da mu bude učiteljem, i to da ga uči jedan sat dnevno.

Ivičino je čudesno pamćenje bilo najjače pomagalo njegovu otvorenom i oštrom umu, pa je stoga i mogao poslije biti u školama uvijek među prvima. Gospa je htjela da se često sjeća kako je taj savršeni uspjeh u naucima Njezin dar, koji će ga dovesti do svrhe. Zato je dopuštala da ga na razne načine ponizuju i preziru čak i njegovi učitelji.

U Kastelnuovu je polazio prvi razred gimnazije. Jedan dan im učitelj zada nagradnu zadaću. Ivan zamoli dopuštenje da smije izraditi zadatak trećeg razreda. Učitelj don Molja, koji si je već prije utuvio

u glavu da seljanče iz Bekija ne bi smjelo učiti, prasne u smijeh:

— Što si ti ne utvaraš — ti iz Bekija?! Misliš da su Bekijanci sposobni za išta? Pusti — pusti samo latinski — nije to za te. Bolje ti je da ideš u šumu da tražiš gljive i gnijezda, jer ćeš u tome sjajno uspjeti. Za to si sposoban — to je posao za tebe. Ali da učiš latinski? — Gluposti!

Ivan ne pokaza ničim da se je uvrijedio, već zamoli opet. A učitelj odgovori još podrugljivije. Ali kako ga Ivan ne prestade moliti, reče napokon neka si izabere zadatak, koji mu se više sviđa. Samo doda da on neće čitati njegovih gluposti.

Učenici trećeg razreda imali su da prevedu neki odlomak s latinskog na talijanski.

Zamalo pokaza Ivan svoj list profesoru, koji ga uze i ne pogledavši stavi ga na stolić smiješeći se sažalno. Ali učenik stade pred učitelja:

— Molim Vas — reče — pogledajte moj list i popravite mi pogreške.

— Pa zar ti nisam rekao — odgovori don Molja srdito — da ljudi iz Bekija ne znaju ništa, da nemaju dara za ovako uzvišene stvari?!

Tada i ostali učenici povikoše:

— Dajte, dajte — čitajte Boskovu zadaću! I mi hoćemo da čujemo njegove pogreške.

Učitelj uze listić i pogleda ga. Prevod je bio tačan. Ali ga on sakrije na stolu i usklikne:

— Ma, jesam li ja kazao da Bosko nije ni za što! Prepisao je od nekog druga... Sigurno je prepisao. Nije moguće da je ovo njegov rad!

Ali Ivanov susjed, koji je vidio kako je Ivan radio ne pitajući drugih i ne pomažući se knjigama, ustade i reče:

— Gospodine profesore, izvolite istražiti ima li ijedna zadaća slična Ivanovoj.

Primjedba je bila pravedna ali neuspjela, jer se učitelj samo još više razljutio.

Ali mladić poslije pripovijedi drugovima kako je Ivan radio. I svi su se zadivili ne samo Ivanovu umu nego još više poniznosti, kojom je podnio uvredu, te su ga otada još više štovali i ljubili.

I u školama, koje je svršio u Kijeriju prije nego je obukao svećeničko odijelo, pokaza Svetac da ima neke posebne darove. Sam nam u svojim „Uspomenama" ponizno kazuje neke stvari. A to je znak da je i sam vidio u tom nešto nadnaravno, jer

mu je Sv. Otac Pijo IX. zapovjedio da napiše sve što se i samo čini nadnaravnim.

„... Jednog je dana — piše Don Bosko — profesor tumačio Agesilajev život, koji je napisao Kornelije Nepos. Taj dan nisam imao uza se knjige, zaboravio sam je kod kuće. Da sakrijem pred učiteljem zaborav, držao sam pred sobom otvorenu gramatiku. Nisam znao na što bih pazio, pa sam slušao učiteljeve riječi i okretao listove tamo amo. To su opazili drugovi. Jedan se počne smijati, pa za njim drugi i treći, nastade u školi pravi nered.

— Što je to? — zapita učitelj — Što je to? Odmah da mi kažete!

Kako su sve oči bile uprte u me, naredi mi učitelj da složim rečenicu i ponovim njegovo tumačenje. Tada se dignem i držeći jednako u ruci gramatiku ponovim napamet tekst sa svim razjašnjenjima, koja je učitelj malo prije kazao. Kad sam svršio, drugovi svi kao jedan zapljeskaše. Ne može se izreći kako je profesor planuo, jer to mu se — kako sam reče — dogodilo prvi put da nije mogao održati reda. Htjede da mi prilijepi jednu, ali ja se izmaknoh nagnuvši glavu. Onda držeći ruku na mojoj gramatici zapita moje susjede što je uzrok tome neredu. Za-

ustio sam da ponizno priznam stvar, ali me oni pretekoše:

— Bosko stalno drži pred sobom gramatiku, a čita i razlaže kao da ima Kornelija Neposa.

Profesor uze moju knjigu i vidjevši da je zbilja gramatika naloži mi da nastavim još dva odlomka. A onda mi ne znajući bi li se ljutio ili čudio reče zadivljen:

— Radi tvog srećnog pamćenja opraštam ti što si zaboravio knjigu. Blago tebi! Samo nastoj da to pamćenje upotrebiš na dobro.

Stari saučenici pričaju i druge zgode, koje pokazuju kako je Ivanu u naucima pomagala neka tajna i vanredna sila. Jedne noći sanja da je učitelj zadao zadatak, a on da ga izrađuje. Čim se je probudio, skoči s postelje i napisa tu radnju, neki latinski sastavak, a onda ga i prevede uz pomoć nekog prijatelja svećenika. Recite što hoćete, ali ujutro zadade profesor u školi pismenu zadaću, i to baš onu, o kojoj je Ivan sanjao. Tada on bez rječnika i za čas napisa odmah svoju radnju onako kako se je sjećao iz sna. I bila je vrlo dobra. Kad ga učitelj zapita kako je radio, razloži mu Ivan iskreno, a ovaj se još više čudio.

Drugiput opet izradi Ivan zadatak tako

brzo te se učitelju činilo nemogućim da jedan dječak u tako kratko vrijeme svlada toliko gramatičkih poteškoća. Zato pozorno pročita Ivanovu radnju. Silno se iznenadi kad vidje da je savršena, pa zaište od Ivana i koncept. I opet se zapanji. Učitelj je naime pripravio taj zadatak tek uveče uoči toga dana, ali jer mu je bio predug, zadao je učenicima samo polovicu. A u Ivanovoj zadaćnici nađe čitav, ni slovke više ni manje! Kako se je to dogodilo? Ivan ga nije mogao prepisati u tako kratko vrijeme, a nije ni mogao doći u profesorov stan, koji je bio veoma daleko od njegova. Kako dakle? Bosko priznade: sanjao sam.

Božanska ga je Učiteljica razveseljavala sličnim čudesima, da ne klone duhom na tako mučnom putu prema cilju. Ali je u drugu ruku htjela da i on upotrebi svu svoju snagu da dobro uspije.

„Ne tajim — piše još Don Bosko — da sam mogao učiti i više. Ali mogu reći da mi je pažnja u školi bila dosta da naučim koliko je trebalo. Tim više što u ono vrijeme nisam razlikovao čitanja od učenja, pa sam lako mogao ponoviti gradivo, koje sam pročitao ili čuo. Uz to me je majka naviknula da spavam vrlo malo, pa sam mogao dvije trećine noći da uz

plamečak svoje svjećice čitam što mi se sviđalo, a onda gotovo cio dan da radim što hoću...“

To nam dragocjeno priznanje pokazuje kako je neprestanom vježbom povećavao neobičan dar žilava pamćenja, koje mu je dao Gospodin, i kako je golemu korist crpio otud. A taj ga je dar pratio za svega njegova života. I zadnje je godine svoga smrtnog vijeka poslije audijencija, dugih i po nekoliko sati, znao zabavljati svoje tajnike govoreći koje Danteove stihove ili nešto iz Tasovih djela, i to tako tačno kao da se bavi samo pjesmom. A ipak otkad je svršio gimnaziju, nije više ni otvorio onih knjiga.

16. „U svoje ćeš vrijeme sve razumjeti“

Božanska je Učiteljica bdjela nad svojim budućim apostolom te mu jačala i krijepila kako tijelo tako i dušu. Ali je htjela da i on sam nastoji doći do cilja. Kad mu je u snu položila ruku na glavu, dala mu je obećanje, koje će sigurno i izvršiti: **U svoje ćeš vrijeme sve razumjeti.**

A Ivan uzdajući se u tu riječ i tvrdo uvjeren da će ga Ona nevidljivo voditi, dade se odmah na posao tako kao da sve odvisi samo od njega.

Još je kao dijete stekao među svojim vršnjacima veliki upliv, kojim je uspijevao da ih uzdrži dobre i navede ih da rade što on hoće. Ta se nadmoć sve više isticala. Skupljao je oko sebe lijep broj mladića iz susjednih sela, veselio ih je i zabavljao zgodnim pripovijetkama te poučavao u vjeri. Znao ih je tako privezati uza se, da su trčali k njemu čim bi ga ugledali. Jednako su i mnogi odrasli išli za njim, ispočetka iz radoznalosti, a kasnije su se u čudu pitali: — Ma, ko je ovaj?

S majčinim dopuštenjem vježbao se Ivan u vještačkim igrama. Učio je oponašati lastavicu, praviti opasne skokove, hodati na rukama, gutati novac pa ga onda naći na vrhu nosa ovoga ili onoga, množiti lopte i jaja, pretvarati vodu u vino, ubiti pile i opet ga oživjeti da pjeva bolje nego prije. To su bile njegove redovite zabave. A uz to je hodao po užetu kao po stazi: skakao je po njemu, plesao, vješao se o nj jednom ili obadvjema nogama, pa jednom ili obadvjema rukama. Ali kad bi svi zinuli od čuda i stajali tako čekajući kakvu novu čaroliju, Ivan bi najednom obustavio igre i zapjevao s dječacima Gospine litanije ili počeo moliti krunicu, ako je nisu već prije izmolili. A to je radio tako prostodušno, pametno i uljudno, da se nisu mogli usprotiviti ni najuporniji.

Da se ukloni neprestanim ukorima polubrata Antuna, morao je, kad mu je bilo dvanaest godina, otići iz rodne kuće i potražiti kakav posao te u znoju svoga lica zaslužiti kruh. Uzeo je pod ruku svežnjić rublja i nekoliko pobožnih knjiga i uputio se k nekim maminim prijateljima u službu. Ondje je provodio život kao siromašni pastirić. A naskoro mu se stadoše svi diviti radi njegova posluha, čednosti i duha molitve. I ovdje je privukao k sebi djecu iz okolice, te ih na trgu pred crkvom zabavljao dobrim igrama, a u isto im doba razlagao katekizam. U tom se novom zanimanju vježbao u najrazličitijim krepostima, a naročito u svetoj poniznosti. I tu ga je štitila Majka Božja i stavila mu na usta proročke riječi, koje su se potpuno obistinile.

Jednog ga dana njegov gospodar Ivan Molja povede sa sobom da posade četiri nova reda vinove loze. Radio je neko vrijeme, ali s velikim naporom, jer je morao biti stalno sagnut da veže lozu pri zemlji. Zato se potuži da ga bole koljena i leđa

— Samo nastavi! — odgovori mu gospodar. — Ako hoćeš da te ne bole leđa kad

ostariš, treba da podneseš ovu neugodnost sad, dok si mlad.

Mali sluga nastavi posao šutke, ali najednom usklikne:

— Pa dobro! Ali znajte da će ove loze što ih sad vežem rađati ljepše grožđe, davati bolje i obilnije vino i živjeti dulje od drugih.

Poslije se zbilja pokazalo, kako svjedoči taj isti gospodar, da su te riječi bile nadahnute odozgo, da su bile pravo proročanstvo. Onaj je naime red doista svake godine rađao dvostruko više od drugih, koji su s vremenom i uginuli i bili više puta obnovljeni. Loze, koje je vezao Ivan, uspijevale su na čudo svima sve do 1890. godine. Kad je osjećao one boli u koljenima i u leđima, sigurno mu je nebeska Voditeljica davala snagu i uvjeravala ga da će taj njegov rad biti posebno blagoslovljen.

Međutim je u njemu sve više rasla želja da uči, da postane svećenik. Svako je slobodno vrijeme upotrebljavao za čitanje ono malo knjiga, koje je imao. Dva tri put je uzalud pokušavao da polazi školu. Onda je nastojanjem ujaka Mihovila prekinuo službenski život i vratio se kući. Ondje se obrati na razne svećenike, ne bi li ga

malko poučavali. No svi ga odbiše, neki s ovog neki s onog razloga. I kad je izgledalo da su sve nade propale, posla mu Majka Božja anđela čuvara u don Kalosu, koji se ponudi da će ga uzeti k sebi i poučavati.

Ivan tako zavoli toga dobrog svećenika, da ga je obuzela velika tuga, kad mu ga je malo poslije ugrabila smrt, tako da su se ozbiljno zabrinuli i za njegovo zdravlje.

Ali da ne klone pod težinom te kušnje, okrijepi ga Gospa u novom snu, kako se vidi iz ovih riječi u njegovu rukopisu: „U ono sam vrijeme sanjao drugi san, u kojem sam bio oštro ukoren što sam bio položio svoju nadu u ljude, a ne u dobrotu nebeskoga Oca."

Opomenut i okrijepljen tim novim rasvjetljenjem svlada i više drugih zapreka, te konačno stane polaziti javne škole u Kastelnuovu gdje je također ubrzo stekao udivljenje svih radi svoga uma i dobrote. Tu je u slobodno vrijeme učio glazbu, krojačkli i kovački zanat. I trseći se na tisuću načina da si pribavi što mu treba uvježbao se u svim onim vještinama, koje će mu poslije dobro doći u vršenju njegove službe.

17. Put prema svrsi

Ivanu je Bosku bilo već 16 godina. Put je njegov prema svrsi mučan i dug. Ali ga je sokolio poticaj s neba. U njegovim „Uspomenama" nalazimo ove riječi: „Kad mi je bilo 16 godina, sanjao sam opet jedan san." — On ga ne opisuje, ali smo ga saznali od njegova druga Josipa Turka. Stari je Turko veoma volio Ivana i znao je da želi postati svećenik. Jednog mu dana reče:

— Samo odvažno, Ivice, budi dobar i uči, pa će ti Gospa pomoći!

— Pa u Nju sam i stavio sve svoje pouzdanje, ali sam uvijek u neizvjesnosti. Htio bih nastaviti latinske škole i postati svećenik, a moja majka nema sredstava za to.

— Ne boj se, dragi Ivane, vidjet ćeš da će ti Gospodin utrti put.

— Nadam se — ali — ali ne znam kako ću se izvući — završi siromašni mladić tužno.

Za nekoliko dana ugledaše ga g. Turko i Josip vrlo vesela.

— Što ti je, Ivice, da si tako veseo?

— Vesele vijesti! Dobre vijesti! Noćas sam sanjao da ću nastaviti nauke, postati svećenikom i biti na čelu mnogih mladića,

te se baviti njihovom odgojom za cijelog svoga života. To je sve. Sad je već sve lijepo i gotovo, brzo ću biti svećenik.

— Ali to je samo san, a od riječi do djela...

— O, drugo je lako! Da, postat ću svećenik, bit ću na čelu tolikih i tolikih dječaka, kojima ću učiniti mnogo, mnogo dobra...

Sutradan ga zamoliše u porodici Turko da im ispriča što je sanjao. A on reče da je vidio jednu veliku Gospođu, koja je vodila golemo stado. Kad se približila k njemu, zovnula ga imenom i rekla mu:

— Evo, Ivice, sve ovo stado povjeravam tebi.

— A kako ću čuvati toliko ovaca i jaganjaca, kako ću se brinuti za njih? Gdje ću naći pašnjake, na koje ću ih voditi?

Gospođa odgovori:

— Ne boj se! Ja ću ti pomagati.

One je godine pomoć nebeske Majke postala očitija.

Mama Margareta odluči da učini sve da pošalje sina u školu u Kijeri. A on videći oskudicu u kući i svladavši svu naravnu neugodnost, pođe od vrata do vrata da moli malu pripomoć za svoje školovanje. I župnik kastelnuovski također sabra za to

neku svoticu. Bila je volja Božja da sada prođe tim putem, kojim će jednog dana morati udariti da nađe sredstava kako da svetoj Crkvi dade što veći broj svećeničkih zvanja.

Kad ga je mama vodila u Kijeri, povjerila ga je Providnosti. A putem mu je ponovila ono isto što mu je bila rekla kad ga je ostavila u Kastelnuovu: „Budi pobožan prema Gospi!" Ivan je postavio u Gospu sve svoje pouzdanje. A onda je tako učio da je za jednu godinu svršio tri razreda. U isto je vrijeme znatno proširio svoj apostolat među mladim učenicima. Počeo je već neke od njih poučavati, i stekao je prijaznost, ljubav i štovanje svih. Da ih potakne na krepostan život i na primanje svetih sakramenata, osnuje *Društvo veselja* i postade svima sve.

Što je više napredovao, to je više rasla neizvjesnost o njegovoj budućnosti. Put, koji mu je bio označen u snu, bio je divan. Ali je on u svojoj poniznosti mislio da ga nije dostojan, pa je odlučio u srcu da će otići u redovnike. Uputi se k franjevcima. No jedan mu glas reče u snu: **Bog ti pripravlja drugo mjesto, drugo polje rada.**

Tada ode da pita za savjet bl. Kafasa, čiju je svetost dobro poznavao. Njemu razloži što je naumio. Ovaj ga odgovori od toga nauma govoreći: „Samo ti mirno uči, stupi u sjemenište i slijedi ono što ti pripravlja Providnost."

Ivan posluša savjet gledajući i u tome volju Božju. A onih mu se dana ponovi i san iz Murijalda, kao da mu potvrdi da je to zbilja volja Božja. Ukaza mu se tajanstvena osoba u bjelini, sva u svijetlu, s nebrojnim mnoštvom mladića te mu reče:

— Dođi ovamo, stani na čelo ovim dječacima i vodi ih ti sam!

— Ali ja nisam sposoban — odgovori Ivan — da upravljam i poučavam toliko tisuća djece.

No, uzvišena mu osoba zapovjedi, i Ivan se konačno postavi pred ono mnoštvo dječaka te ih povede.

18. Sveto prijateljstvo

Što je više Ivan napredovao u godinama, to više ga je božanska Učiteljica poticala neka nastoji, da postigne sve one kreposti, koje su mu potrebne, ako hoće da postane Njezin apostol. Zato mu dade i vjerna prijatelja Vjekoslava Komola, svetog mladića anđeoske duše. S njim će

se Ivan duševno posve podudarati i njemu će se prepustiti da ga on vodi kamo i kako hoće. Bila su to dva prava bratska srca ali različne ćudi, pa su se uzajamno popunjavala. Imali su iste težnje za svetošću, koja se sastoji u najužem sjedinjenju s Isusom, u nježnoj ljubavi prema božanskoj Majci i u privlačenju drugih da rade isto tako. Samo to i ništa drugo bili su najmiliji predmeti njihovih razgovora. I tako se neopazice njihove duše prelijevale jedna u drugu.

Komolo je imao u Ivanu osobito povjerljiva druga za raspravljanje o duhovnim stvarima. I bila mu je velika utjeha raspravljati i govoriti s Ivanom o takvim predmetima. Govorio je oduševljeno o neizmjernoj ljubavi Isusa, koji nam se u sv. Pričesti daje za hranu. Kad je raspravljao o Blaženoj Djevici, bio je sav ushićen. A kad bi pripovijedao ili čuo gdje se pripovijeda o kakvoj tjelesnoj milosti, koju je Marija nekomu podijelila, sav bi se zažario u licu. Katkad bi briznuo i u plač i uskliknuo: — Ako se Marija toliko brine za ovo jadno tijelo, koliko će se više brinuti za duše onih koji Je zazivlju! O, kad bi svi ljudi zaista štovali Mariju, kolika bi sreća vladala svijetom!

O takvim se duhovnim zanosima govori samo s onim, koji ih može razumjeti i uživati. Pa kad nam Svetac pripovijeda sve to o prijatelju, otkriva nam ujedno i svoju dušu.

Zato je dakle ova godina bila Ivanu neprekidna vježba u krepostima, koje moraju resiti dušu svakoga, ko se želi upisati među Kristove vojnike. S prijateljem je bolje promotrio i shvatio veličinu svećeničkog zvanja. Njemu je otkrio da ga plaše pogibli, kojih je pun svijet, pa da zato želi, a skoro je i odlučio, da pođe u redovnike. Ali mu Komolo svjetova da obavi jednu devetnicu u čast Majci Božjoj da ga Ona rasvijetli u tako važnom poslu, a međutim će on pisati o tome svome stricu prepoštu. Zadnji dan devetnice pristupio je Ivan sa svojim prijateljem k sv. Sakramentima, pribivao sv. Misi i dvorio kod druge Mise, koja se čitala u stolnoj crkvi na oltaru Marije od Milosti. Kad su se vratili kući, prijatelj je našao ovakvo pismo od strica: „Pozorno sam promotrio što si mi pisao pa bih svjetovao tvom prijatelju da odgodi ulazak u samostan. Neka obuče kleričko odijelo, pa dok bude učio, upoznat će bolje što Bog želi od njega. Ništa neka se ne boji da će izgubiti zvanje, jer će

samoćom i vršenjem pobožnih vježbi svladati sve zapreke."

Nije li to bilo jasno nadahnuće Bl. Dj. Marije? Ivan posluša pametan savjet, svrši školsku godinu, pođe na ispit za kleričko oblačenje i položi ga vrlo dobro.

„Za vrijeme praznika — priča Don Bosko u svojim „Uspomenama" — nastavio sam da se bavim mladićima, zabavljao sam ih ugodnim zabavama i svetim pjesmama. A videći da su neki već poodmakli u godinama, ali da ne znaju ništa o vjerskim istinama, trsio sam se također da ih naučim svagdanje molitve, način kako će primati sv. Sakramente i druge najpotrebnije stvari za ono doba. Bila je to neka vrsta oratorija, u kojem je sudjelovalo oko 50 djece, koja su me ljubila i slušala kao da sam im otac."

Međutim se je nebeska Zaštitnica pobrinula da Ivan dobije besplatno mjesto u sjemeništu. Ujedno mu je priskrbila prinosima pobožnih osoba potrebne haljine, tako da Njezin budući apostol shvati kako će mu uvijek svi trebati. Gorljivom devetnicom pripravio se on na kleričko oblačenje, koje se obavilo 25. listopada 1835. Taj je dan odlučio i napisao sedam odluka, a među njima da će ljubiti samoću i umjerenost u jelu i piću, da će počivati samo toliko koliko mu je potrebno za zdravlje, da neće propustiti ni jedan dan da malo ne razmatra i ne čita duhovno štivo, da će svaki dan pripovijedati kakav primjer ili koju misao korisnu dušama. „Ovo su — kaže Svetac — stvari, o kojima sam promišljao kad sam obukao kleričku haljinu. A da mi ostanu duboko uklesane u srce, otišao sam pred sliku Bl. Djevice, ovdje ih pročitao i poslije jedne molitve zadao svojoj nebeskoj dobročiniteljici pravo obećanje da ću ih pošto poto vršiti."

Od toga je časa jedina njegova težnja bila novi život, i to sav prema Božjoj volji. A pravednost i svetost bile su stalni predmet njegovih misli, riječi i djela.

19. U sjemeništu

Uoči polaska u sjemenište izreče mama Margareta svome Ivanu ovaj znameniti govor:

„Ivane moj! Eto, obukao si svećeničko odijelo. Ja osjećam zbog toga svu onu utjehu, koju može da osjeti jedna majka nad srećom svoga sina. No sjeti se da tvoj stalež ne resi odijelo nego vršenje kreposti. Ako ikada posumnjaš u svoje zvanje,

za ljubav Božju, ne obeščasti te haljine! Smjesta je svuci! Radije neka moj sin bude siromašan seljak nego svećenik, koji zanemaruje svoje dužnosti... Kada si došao na svijet, posvetila sam te Blaženoj Djevici; kada si započeo svoje škole, preporučila sam ti pobožnost prema toj našoj Majci; a sada ti stavljam na srce **da budeš sav Njezin. Ljubi drugove koji štuju Mariju! A ako postaneš svećenik, preporučuj i uvijek širi pobožnost prema Njoj!**"

Te nadahnute riječi sadržavaju tajnu čudesa, koja je Bl. Djevica Marija učinila po svome apostolu, i svu ljubav, kojom je on širio Njezino štovanje. Nebeska je Majka primila posvetu zemaljske majke, a Ivan, sretna žrtva, neće nikad zaboraviti da je sav Njezin. Zato stupi u kijerijsko sjemenište sa željom da dobije sve one milosti, koje mu je Gospodin ondje pripravio. I pod zaštitom Majke Božje započeo je tako zadnju postaju svoga puta prema odlučenoj svrsi.

Držeći se majčina savjeta volio je posebno među drugovima one, koji su više štovali Majku Božju, vršio je savršenije pobožne vježbe i nije gubio ni trenutka vremena. Ponizan, veseo i uvijek prema svakom uslužan bio je utjelovljena ljubav prema samozataji i prema nauku, da se tim osposobi za božansko djelo posvećenja duša.

Dok se je vježbao u najboljim krepostima, sve je življe želio da čini dobro djeci. Sabirao ih je dalje oko sebe da ih u stolnoj crkvi uči katekizam i molitve, kad god su mu to zapovjedili poglavari.

A božanska Učiteljica, koja je bdjela nad njim majčinskom ljubavlju, davala mu je u snu nove rasvjete. Sam je mnogo godina kasnije pripovijedao ovaj san, koji je sanjao prve godine u sjemeništu: — „Sanjao sam da sam već svećenik i da obučen u roketu i štolu radim u jednoj krojačkoj radionici. Ali nisam šio novih stvari nego sam krpao poderana odijela i slagao veliki broj platnenih komada. — Nisam mogao odmah razumjeti što bi to značilo. Razgovarao sam o tome samo sa svojim savjetnikom don Kafasom."

Tim mu je viđenjem, koje mu je ostalo neizbrisivo u pameti htjela Majka Božja pokazati da je napose određen da skuplja oko sebe mladiće, zalutale i izložene pogiblima svijeta, i opet ih učini dobrim kršćanima i čestitim građanima.

Tako, dok je on za sjemenišnih godina rastao od kreposti do kreposti i postao uzor

i predmet divljenja svima, koji teže za svećeničkim staležem, Presveta ga je Marija nagrađivala najodličnijim milostima i otkrivala mu sve jasnije njegov apostolat.

O praznicima druge godine filozofije vidje u snu dolinu ispod susambrinskog marofa, u kojem je rado boravio, gdje se pretvorila u veliki grad. A po njegovim ulicama i trgovima trče rulje djece bučeći, igrajući se i psujući. Kako je mrzio psovke, a bio nagle i žive ćudi, približi se tim dječacima i stane ih koriti i prijetiti im, ako ne prestanu psovati. Ali kad oni ne prestadoše vikati strašne pogrde protiv Boga i Majke Božje, Ivan ih poče tući. No oni jednako uzvratiše i navališe šakama na njega. Tada on nagne u bijeg. Ali mu neka tajanstvena osoba naloži da se vrati među one derane i da ih nagovara da budu dobri. On se počne izgovarati da se boji udaraca i da mu se ne dogodi i što gore, a ona mu osoba pokaže neku divnu Gospođu govoreći mu:

— Ovo je moja Majka. Svjetuj se s Njom.

A Gospođa ga pogleda veoma nježno i prozbori:

— Ako želiš predobiti ove derane, ne smiješ navaljivati na njih udarcima, nego

ih privuci blagošću i svjetovanjem.

Zatim vidje kako se na zvuk toga glasa svi mladići pretvoriše u zvjerad, a onda u ovce i jaganjce, kojima on po odredbi Gospođe postade pastir.

Čini se da je ovaj put vidio Oratorij sa svima zgradama, dvorištima i trijemovima, gdje će sabirati svoje mladiće kao u zatvorenom i dobro opskrbljenom ovčinjaku. Neki su naime njegovi sjemenišni drugovi došli mnogo godina kasnije da ga posjete u Valdoku. Pa kad su vidjeli razne zgrade i njihov oblik, uvjeravali su da im je Ivan u trećoj godini filozofije više puta opisao sve ovo tako kao da je to već onda sam vidio svojim očima.

20. Obilježje Apostola Pomoćnice

Čudnovato je svakako kako je Majka Božja stalno podupirala svoga izabranika tim snovima sve od njegove rane mladosti. Kad mu je bilo devet godina, pokazala mu je divno poslanstvo, koje će mu se povjeriti. U dobi od šesnaest godina obećala mu je materijalna sredstva, prijeko potrebna da mogne primiti na stan i hraniti nebrojene mladiće. Kad je imao devetnaest, bilo mu je odlučno rečeno da ne smije od-

bijati namijenjena poslanstva. U dvadeset i prvoj otkrila mu je Majka Božja vrstu mladića, za čije će se duhovno dobro posebno starati. U dvadeset i drugoj mu pokaza veliki grad (Turin), u kom će započeti svoje apostolske napore i ustanove. I dok mu je božanska Učiteljica na neki način naznačivala budući apostolat, uređivala je oko njega događaje tako da su svi služili kako bi ga dostojno pripravili na nj.

Prijateljstvo mu je s Komolom bilo neprestani poticaj na dobro. S njim je provodio najljepše časove odmora, s njim je molio pred svetohraništem i pred Gospinim oltarom sav zanesen, s njim je sklopio najsvetije veze kršćanskog prijateljstva. Obećali su jedan drugome da će se uvijek moliti jedan za drugog, a koji prvi pođe u vječnost, da će živog druga obavijestiti o svome spasenju.

Prijateljeva bolest, tajna predviđanja, sveta smrt i ukazanje čitavom društvu klerika prouzročiše Ivanu bolest, koja ga je skoro dovela na rub groba. Bila je zadnja godina sjemeništa, a on je već mjesec dana ležao bolestan. Liječnici su izjavili da je gotov. Ali je sveta Djevica bdjela nad njim i ozdravila ga sredstvom, koje u ljudskim očima izgleda i smiješno. Naime majka

Margareta, koja nije ništa znala o beznadnom stanju sina, dođe mu u posjete i donese mu bocu vina i prosen kruh. Njega obuze živa želja da jede onog kruha i okusi nešto vina. Zatim zaspa dubokim snom. Poglavari su držali da je taj duboki san prethodnik smrti. Ali se on poslije probudi i osjeti da je posve ozdravio.

Ne mislimo tome davati veće vrijednosti. Ali nije li to mogao biti jedan način, kojim je Majka Božja htjela da pokaže svome budućem apostolu kako se treba — ako hoće da uspije u svome poslanstvu — krijepiti pravim Kruhom života i Vinom, iz koga niču djevice, pa da to mora obilno davati i onima, koji budu povjereni njegovoj brizi? Nije li možda obilježje njegova apostolata imala biti velika ljubav prema sv. Pričesti, koju će na neizmjernu korist dušama često davati svojim dječacima?

Ali da uspije u tom kad postane Isusov svećenik, trebalo mu je jedno sredstvo, koje bi bilo njegovo lično obilježje. A njegova nebeska Voditeljica i Majka izmolit će mu ga sigurno od svoga Isusa.

Drugi ga put pri svršetku one školske godine materinska ruka Presv. Marije spasla od sigurne smrti. Uoči odlaska klerika na praznike stajao je Ivan na prozoru svoje

sobe i gledao kišu, sijevanje i grmljavinu. Kad najednom udari grom sa silnim praskom u naslon, na koji je Ivan bio naslonjen. Istrgnute opeke poletješe prema njemu te ga baciše onesviještena nasred sobe.

„Drugovi su, koji su dotrčali — kaže Svetac u svojim „Uspomenama" — mislili da sam mrtav. Odnijeli su me na postelju, i prali mi lice, ali se ja osvijestih, nasmiješih i skočih s postelje."

Međutim se Ivan pod vidljivom zaštitom Majke Božje primicao sve bliže k žuđenoj svrsi. Primivši tonzuru i niže redove uspio je da o praznicima prouči cijelo gradivo za jednu školsku godinu i tako u rujnu 1840. bude zaređen za podđakona. Đakonat je primio u subotu prije Glušne nedjelje 1841., a 5. lipnja te iste godine zaredi ga nadbiskup Franzoni za svećenika. Mladu je Misu čitao na oltaru Anđela Čuvara u crkvi sv. Franje Asiškoga, gdje će nekoliko mjeseci kasnije započeti svoj apostolat.

Onaj je dan Crkva slavila blagdan Presv. Trojstva, turinska nadbiskupija blagdan čuda Presv. Sakramenta, crkva sv. Franje Asiškoga blagdan **Majke Božje Milosti.** To je opet bio kao neki znak za Don Boska, koji će — određen da bude anđeo čuvar siromašne i zapuštene mladeži — u kratko vrijeme kao čudom privući k Svetotajstvenom Isusu beskrajne redove mladih srdaca **u ime i s milošću svoje Gospe.**

Svetac piše u svojim „Uspomenama":

„Pobožno se vjeruje da Gospodin sigurno daje onu milost, koju zamoli mladomisnik čitajući prvu Misu. Ja sam žarko molio **dar govora,** da mognem činiti dobro dušama. Čini mi se da je Gospodin uslišao moju poniznu molitvu."

Dar govora! Eto ličnog obilježja apostola Marije Pomoćnice! Eto dragocjenog oružja, koje mu je Ona dala u ruke da uspije u svojoj zadaći! Eto tajne čudesa, koja će tvoriti Blagoslov Marije Pomoćnice svaki put kad god ga bude dijelio Njezin apostol!

Drugu sv. Misu govorio je Don Bosko u crkvi Majke Božje Utješiteljice, da se — kako sam piše — **zahvali velikoj Djevici Mariji na nebrojnim milostima, koje mu je Ona izmolila od svoga božanskog Sina.**

Na Tijelovo je pjevao Misu i vodio procesiju u svom rodnom kraju. — „Na večer onoga dana — opet govori Svetac — vratio sam se kući. Ali kad sam se primakao kući i ugledao mjesto, o kojem sam sanjao kao dječak od nekih devet godina, nisam mogao da suspregnem suza i ne reknem: —

Kako su čudesni putovi božanske Providnosti! Bog je doista podigao sa zemlje siromašno dijete da ga postavi među prvake svoga naroda. Moja me majka onog dana uze nasamo pa mi reče ove znamenite riječi: — Svećenik si — govoriš Misu — dakle si otsad bliže Isusu Kristu. Ali se sjeti da početi govoriti Misu znači početi trpjeti. Nećeš to opaziti odmah, ali ćeš malo pomalo vidjeti da ti je majka rekla istinu... Uvjerena sam da ćeš svaki dan moliti za me, bila živa ili mrtva, i to mi je dosta. Ti otsad misli samo na spas duša, a za me se ne brini."

Mama je Margareta govorila po nadahnuću nebeske Majke. Njezine su riječi bile potvrda apostolata njezina sina, koji će otsele u ime svoje jake Pomoćnice sve raditi, sve žrtvovati i sve podnositi za spas duša, vjeran geslu, koje si je urezao u grb svoga djela: — Da mihi animas, cetera tolle! (Daj mi duše — sve drugo uzmi!)

III.

APOSTOL POBOŽNOSTI PREMA MARIJI POMOĆNICI

21. Zdravo Marijo!

Dok je Marija Pomoćnica izgrađivala svoga apostola, sa svom majčinskom nježnošću, a ipak mu uvijek ostavljala zaslugu slobodnog izbora, sretni joj je apostol Ivica Bosko tek što je sam počeo misliti, stalno odgovarao s pravom sinovskom ljubavlju.

Mama ga je Margareta od rođenja posvetila Majci Božjoj. A ko zna koliko je puta prvih godina ponovila tu posvetu, kad ga je vodila k Njezinu oltaru u župskoj crkvi da gleda Njezinu sliku, da joj ručicama šalje nježne poljupce i da pomalo izgovara Njezino blagoslovljeno ime!

U dobi od dvije godine, kad mu je umro otac, već je pobožno molio **Zdravomariju!** U sedmoj je molio i krunicu pred obitelji, a mama bi mu popravljala pogreške. Jedna mu je od prvih briga bila da nauči moliti **Zdravomariju** drugove, koji su se s njim igrali. Pa kad god bi usamljeno zvono u Murijaldu zazvonilo **Pozdravljenje**, otkrio bi glavu i kleknuo da

pozdravi nebesku Majku. Njegovi vršnjaci jednodušno svjedoče da je Ivica imao posebni zanos za Blaženu Djevicu, pa je tako o Njoj govorio i tako je molio, kao da Je vidi.

Svojim je vanrednim pamćenjem vrlo lako pamtio događaje i lijepe pripovijesti, koje je čuo ili čitao, pa ih je poslije oduševljeno ponavljao svojim drugovima. Stoga su se u zimsko doba upravo otimali ko će ga primiti na sjenik i čuti od njega kakvu pričicu. A koji su se kupili oko njega, govorili su kao u šali da dolaze slušati propovijed. On bi se tada zbilja popeo na kakvu klupu da ga bolje vide, pa bi se prije i poslije pripovijedanja lijepo prekrižio i izmolio **Zdravomariju!**

Kad je ono služio kod Moljinih, gospođa je Doroteja Molja naredila da on svake večeri vodi obiteljske molitve pred jednom slikom Bl. Djevice Marije, koja se i sad pobožno čuva u onoj kući. Pa i ondje je znao zimi, kad se nije moglo raditi u polju na kišne dane, pa nedjeljom i blagdanom skupljati varošku djecu. Pozvao bi ih na sjenik, poredao ih da sjede u polukrug, a sam bi sio na višu hrpu sijena pa ih učio kako se moli krunica i Gospine litanije, ili kako se pjeva koja sveta pjesma.

Nedjeljom bi dobio dvoranu općinske škole i ondje je kao u pravom blagdanskom oratoriju sabirao dječake iz okolice pa ih uz ostale lijepe stvari vježbao kako će svečano obavljati **Križni put** u crkvi pjevajući **Stala Majka.**

Kad ga je mama Margareta odvela na nauk u Kastelnuovo i smjestila ga kod nekog krojača, rekla mu je samo jedno: — **Budi pobožan prema Gospi!** A čim je mali učenik iz Bekija osvojio srca svojih drugova, neumorno je i njima preporučivao pobožnost prema Majci Božjoj.

Osobito ga je privlačila crkva zvana Tvrđavska, sagrađena na najvišem vrhu brežuljka, na kojem je mjesto. Tamo je ulazio sam ili s prijateljima, da Blaženoj Djevici dade dokaz sinovske odanosti. Ko zna nije li mu nebeska Majka ondje udijelila kakvu posebnu milost, jer godinama nije zaboravio one crkve ni duhovnih slasti, koje je uživao u njoj!

Za školovanja u Kijeriju zajedno s dobom i razumom razvijao je i dječinju ljubav prema Presv. Mariji. Njoj je povjeravao svoje nauke, Nju je zazivao u svojim poteškoćama, pa mu je Ona čudesno i nenadano pomagala. Njoj je vodio što više svojih drugova da Je pozdrave u Njezinim

svetištima ili u usamljenim kapelama u Kijeriju. Ali je najvolio crkvu Sv. Marije od Stuba, nazivanu obično stolnom crkvom radi širine i veličanstvenosti triju lađa. Bila je prostranija od svih pijemontskih stolnih crkvi, a imala je dvadeset i dva pobočna oltara u sjajnim kapelicama. Onamo je, pod one visoke i prastare svodove gotskoga sloga, dolazio neizostavno svaki dan ujutro i uveče, pa bi kleknuo pred sliku Naše Gospe od Milosti da joj iskaže svoju ljubav i da izmoli sve milosti, potrebne za dobar uspjeh u zadaći, koju mu je Ona sama povjerila. U mjesecu svibnju bila mu je najmilija kita cvijeća za nebesku Majku skupiti najraspuštenije drugove i dovesti ih tu u crkvu da se ispovjede i pričeste.

Dok je još učio u Kijeriju, uvijek bi se, prije nego bi izazvao šarlatana na natjecanje u skoku, u vještinama s čarobnim štapićem i puzanju na vrh stabla, prekrižio i preporučio Gospi kao što je običavao raditi u svakoj većoj i manjoj prigodi života. Kad je obukao svećeničko odijelo i stupio u sjemenište, bili su mu miliji oni drugovi, koji su više štovali Mariju. Njima je kroz pet godina svaki dan neizostavno pripovijedao koji primjer iz crkvene povijesti ili iz života svetaca, a naročito o slavi Majke Božje. Često ih je vodio u crkvu da mole Gospin časoslov ili koju drugu molitvu Njoj na čast, ili bi ih pozvao u školu te im tumačio kakvu svetu pjesmu. Kad je tako govorio o pjesmi **Ave Maris Stella** (Zdravo, Morska zvijezdo) i došao do mjesta **tulit esse tuus** (Tvojim Sinom posta), protumačio je te riječi ovako, kako nam je to pripovijedao jedan svećenik, njegov drug: „Ovaj se redak odnosi na Isusa Krista, kojega je rodila Djevica Marija. Ali kad o Isusu kažemo **tuus** (tvoj), potsjećamo Mariju da smo i mi Njezini. Isus je došao da spasi svijet, a tim što je uzeo ljudsko tijelo u Njezinu prečistom krilu, postao je svaki kršćanin bratom Isusovim i sinom Presv. Djevice. Zato joj i kažemo: **Monstra Te esse Matrem!** (Majkom se pokaži!) Pokaži da si naša Majka, naša Pomoćnica, naša Zaštitnica!"

Ne čini li se da je Ivan već onda zamislio u duši kako će poslije sve raditi u ime Marije Pomoćnice?

Tako su ga štovali oni, koji su ga poznavali, i tako su bili uvjereni o njegovoj živoj ljubavi prema Majci Božjoj da su ga još kao klerika češće pozivali da govori o Njezinoj slavi. Prvu je propovijed

izrekao u susjednom mjestu Alfijanu na blagdan Kraljice sv. Krunice. Bio je sretan što može govoriti o toj moćnoj molitvi na čast Majke Božje, o molitvi, koja mu je tako mila i koju će najradije moliti u svom životu te narediti da i njegovi sinovi njom časte svetu Djevicu.

Dvije godine kasnije, kad je već bio poddakon, prihvati poziv druga Đakomelija da govori o sv. krunici u Aviljani. Đakomeli dođe po njega u Beki, i budući da Ivan nije podnašao vožnje u kolima, stigli su poslije dva dana pješačenja u Aviljanu. Čitavo to jutro na blagdan sv. krunice činilo se da se Ivan ni najmanje ne brine što će i kako će govoriti na propovjedaonici. Zato ga Đakomeli nekoliko puta upita:

— A propovijed?

— Ima vremena.

I Ivan je dalje razgovarao mirno naročito s domaćim župnikom, koji mu — zadivljen nad njegovom naobrazbom — reče:

— Čini mi se da ćete Vi još činiti i čudesa!

Na početku se propovijedi Đakomeli povukao u sakristiju bojeći se da mu prijatelj neće uspjeti. Ali to potraja samo čas, jer se Ivan pokaza na čudo župnika odmah

kao otvoren, sređen, uvjeren i kićen govornik.

Kad je postao svećenikom, bila mu je jedna od najvećih naslada propovijedati o Mariji. Njegove su riječi tada, kad je govorio o Njoj, imale neiskazani čar, koji je u sva srca ulijevao najnježniju pobožnost prema Njoj. Govorio je o Njoj uznicima, koje je često posjećivao sam po nalogu svoga duhovnog učitelja bl. Kafasa ili zajedno s njim.

Početak djela, koje je toliko puta gledao u svojim snima, pao je na 8. prosinca 1841., na blagdan posvećen najvećoj slavi nebeske Kraljice — Njezinu Bezgrešnom Začeću.

Prije nego će poučavati siromašnog Bartola Garelija u katekizmu, izmolio je **Zdravomariju!** Ta je molitva donijela obilan plod. Mladićima je, koji su došli poslije ovog ugaonog kamena blagdanskih oratorija, uvijek govorio o Gospi i darivao im Njezinu medaljicu. Procijenivši pravo koliko djeluje pjesma na ljudsko srce učio ih je pjevati. Ali je htio da prva pjesma bude Mariji i da se pjeva 2. veljače 1842. na blagdan Marijina Očišćenja.

Tako je Don Bosko utvrđivao i širio svoje djelovanje, a zajedno s njim i na

čudesan način i pobožnost prema Majci Božjoj, našoj milostivoj Pomoćnici.

22. Devetnica u čast Marije Pomoćnice

Iz njegovih se propovijedi, iz načina njegova govorenja i djelovanja u doba sjemeništa, a poslije i iz vršenja uzvišene službe, sjajno vidi žar njegove sinovske ljubavi prema nebeskoj Majci. Ali imamo i drugi izravni dokaz ove njegove ljubavi, a to je uvjerenje da će uvijek dobiti što god zaželi od Gospe. Što se više ljubi, to se više postaje gospodarom srca onoga, koga se ljubi. U Ivanovoj sigurnosti da će dobiti sve od preljubezne Majke kršćana nije bilo ni sjenke sumnje. A Sveta Djevica gledajući s materinskim užitkom tako veliko pauzdanje nije nikad ostavljala svoga apostola, nego je u više prilika pokazala djelom da mu ništa ne odbija.

Kastelnuovski je kraj često opustošila oluja, koja je deset godina za redom potpuno uništila berbu grožda. Jednoga se dana obitelj Turko tužila kleriku Bosko radi toga, a on najednom uskliknu s uvjerenjem:

— Dokle god sam ja ovdje, ne bojte se, neće više biti oluje. Molimo se samo Gospi pa će nas Ona štititi.

I zbilja od onoga časa nije padala tuča nekoliko godina.

Dok je još bio klerik, služio se nekoliko godina jednom zgodnom lukavštinom da pomogne bolesnicima zagovorom Majke Božje i da probudi u njima nježnu pobožnost prema Njoj. Svima naime, koji su se obraćali na njegovo „liječničko znanje", dijelio je bobice od krušne sredine ili listiće sa smjesom sladora i brašna od sjerčike uz uvjet da pristupe k sv. Sakramentima i izmole nekoliko puta Zdravo Marijo, Zdravo Kraljice ili druge molitve Majci Božjoj. Tako su morali činiti tri ili devet dana. I najteži su bolesnici ozdravljali. Kad se to pročulo od mjesta do mjesta, navališe sa svih strana da ih liječi. Bobice i prašci služili su mu zapravo samo zato da sakrije dar liječenja, koji mu je vidljivo dala Sveta Djevica, i da izbjegne tako ljudskoj hvali.

Godine 1844., kad je Ivan već bio svećenik, oboli u Montafiji g. Turko od žestoke groznice. Kad ga ne mogoše ozdraviti nikakvi lijekovi, uteče se Don Bosku. On mu preporuči ispovijed i Pričest te propiše kutiju onih svojih bobica, koje će uzimati svaki dan u određenom broju izmolivši prije toga tri puta Zdravo Kraljice.

Čim je g. Turko uzeo prve bobice, ozdravi posve. Svi se začudiše. Ljekarnik se požuri u Turin, pretstavi se Don Bosku u Svećeničkom zavodu i reče mu:

— Poštujem Vaš um i moćni izum, koji ste pronašli. Pokazalo se zbilja da je to siguran lijek protiv groznice. Ne mogu da Vas ne zamolim da mi ga prodate jednu količinu ili da mi otkrijete njegovu tajnu, da ne mora sav montafijski okoliš trčati ovamo po njega.

Kad je to čuo Don Bosko, bio je jedan čas u neprilici, a onda samo reče:

— Nemam ih više, potrošio sam svu zalihu.

Ljekarnik se vrati kući, ali želeći otkriti tajnu bobica nabavi nekoliko sačuvanih u obiteljima, te ih dobro kemijski analizira.

— Pa to je samo kruh! — uskliknu ljekarnik, kad je svršio analizu. — A ipak su bolesnici ozdravljali!

Nato se uputi k drugom ljekarniku, svome prijatelju, pa zajedno s njim još jednom ispita bobice. I obadvojica moradoše ustvrditi: Kruh je, nema sumnje!

Kasnije ode i g. Turko u Turin da zahvali Don Bosku, pa mu ispriča čudne glasine o krušnim bobicama i zamoli ga da mu otkrije tajnu lijeka.

— Jeste li molili s pouzdanjem triput **Zdravo Kraljice?** — upita ga Don Bosko.

— Sigurno.

— To neka Vam je dosta! — završi Don Bosko.

Videći tako da je otkrivena njegova lukavost prestade liječiti na taj način. Otada se pouzdavao samo u moć blagoslova, pa će njime činiti još slavnije znakove i čudesa.

23. Pod Marijinim vodstvom

Blažena je Djevica htjela pokazati da joj je ugodan apostolski žar, kojim ju je Njezin miljenik nastojao ljubiti i poticao i druge da je ljube. I nije se zadovoljavala tim da mu dade moć predviđenja budućih događaja i moć da ozdravlja bolesnike nego mu je i drugim još očitijim znacima potvrđivala da je s njim i da se ne treba bojati ničega.

Bilo je 1844., treće godine njegova svećeništva. Te je sve tri godine proveo u Svećeničkom zavodu u Turinu produbljujući svoje znanje i vršeći svetu službu, gdje god bi ga pozvao posluh i ljubav, ali osobito i s najboljim uspjehom u svom blagdanskom oratoriju. Dosad je skupljao

svoje sve veće omladinsko društvance najprije u nekim sobicama tik sakristije crkve sv. Franje Asiskoga. A zabavljali su se na trgu pred crkvom. Poslije su mu zabranili da se zadržava s djecom na tom trgu, jer su smetali vjernicima, koji su pribivali Misi. Zato ih je vodio nakon svršenih obreda na ugodne šetnje izvan grada. Ali kako se je te godine sam morao nastaniti u Zavodu Naše Gospe od Utočišta, vlasništvu markize Barolo, preselio je tamo i oratorij. Ipak, nesigurnost mjesta i neizvjesnost glede sredstava i osoba zadavali su mu brige. No on se s pouzdanjem uteče Majci Božjoj, i Ona mu pomože. A evo kako: U noći uoči II. nedjelje listopada sanja novi san, koji sam ovako opisuje u svojim Uspomenama:

„Sanjao sam da se nalazim usred mnoštva vukova, koza i jaradi, jaganjaca, ovaca, ovnova, pasa i ptica. Svi su skupa dizali paklenu halabuku, tako da bi ih se uplašili i najsrčaniji. Htio sam pobjeći, ali mi jedna Gospođa, vrlo lijepo obučena poput pastirice, dade znak da pođem i pratim ono čudno krdo, **dok je Ona išla naprijed.** Išli smo lutajući raznim mjestima. Na tri smo mjesta stali. Na svakom su se od njih mnoge od onih životinja pretvorile u janjce, pa se broj jaganjaca sve više povećavao. Nakon dugog putovanja nađoh se na livadi, gdje su sve te životinje skakale i skupa jele, a da nisu ni pokušavale da jedna drugu udave.

Umoran od tih hodanja htio sam da sjednem pokraj puta blizu njih, ali me pastirica pozove da nastavim put. Prevalivši tako još komadić puta našao sam se u jednom prostranom dvorištu s trijemovima oko njega. Na kraju dvorišta bila je crkva. Tu sam opazio da su se četiri petine onih životinja pretvorile u janjce. Njihov je broj postao već ogroman. U taj čas stignu i neki pastiri, kojih je isto bilo sve više. Kad su se pastiri umnožili do velikoga broja, razdijeliše se i pođoše na razne strane da skupljaju druge čudnovate životinje i vode ih u druge ovčinjake.

Htio sam otići, jer mi se činilo da je već vrijeme da čitam sv. Misu, ali me pastirica zovne da pogledam na jug. Pogledam i vidim polje, koje je urodilo sjerkom, krumpirom, kupusom, repom, salatom i mnogim drugim povrćem.

— Pogledaj još jednom! — reče mi.

Pogledah i vidjeh **jednu divnu visoku crkvu.** Glazba me i pjesma pozvaše da pjevam Misu. A unutra u crkvi bio je oko-

lo bijeli trak, na kom je vrlo velikim slovima bilo napisano:

OVO JE MOJA KUĆA — ODAVLE ĆE IZAĆI MOJA SLAVA!

Tada sam, sve u snu, zapitao pastiricu gdje sam to, i što je htjela da mi pokaže onim putovanjem, onom kućom, crkvom, pa onda ovom drugom crkvom.

—Sve ćeš **razumjeti** — odgovori mi — **kad budeš svojim tjelesnim očima zbilja vidio ovo što sada gledaš duhovnim.**

Ali kako mi se činilo da sam budan, rekoh:

— Pa ja vidim jasno i gledam tjelesnim očima. Znam kamo idem i što radim.

U taj tren zazvoni Pozdravljenje na crkvi sv. Franje Asiškoga, i ja se probudih."

Svetac kaže u svojoj poniznosti da je onda malo razumio što znači ovaj san, jer je ne vjerujući sam sebi malo držao do njega. Takva je razboritost i opreznost u svetaca. Ali je ipak bio uvjeren da je taj san samo proširenje onoga, koji je prvi put sanjao u Bekiju. Kad mu je bilo oko devet godina, nije vidio kako će se ispuniti, ali je znao da će se sigurno ispuniti, ako se prepusti ljubaznoj ruci tajanstvene Gospođe da ga vodi.

24. Ovo je moja kuća — odavle će izaći moja slava

Navršila se već godina otkako se Don Bosko nastanio sa svojim blagdanskim oratorijem u Utočištu markize Barolo. Imao je tamo tisuću zgoda i nezgoda, ali i sve jasnije dokaze da ga štiti Bl. Djevica Marija. Konačno je morao da traži drugo mjesto za sakupljanje svojih mladića, jer ih markiza Barolo nije više htjela u svom zavodu.

Don Bosko nije znao kamo bi ih poveo, pa je bio u velikoj neprilici. Ali ga je odmah ohrabrilo drugo nadnaravno prosvjetljenje, u kojem je jasno vidio budućnost oratorija i mjesto buduće slave svoje nebeske Zaštitnice.

„Pričini mi se — priča Don Bosko — da sam na velikoj ravnici, punoj neizmjerne množine mladića. Neki su se svađali, drugi psovali, jedni su krali drugi kojekako griješili. A u zraku se vidio pravi oblak kamenja, što su ga bacali oni, koji su se tukli. Bili su to mladići zapušteni od roditelja i pokvareni. Htio sam da se udaljim odonud, kad ugledah pokraj sebe Gospođu, koja mi reče:

— Približi se ovim mladićima i počni raditi!

Pristupio sam, ali što da radim? Ondje nije bilo mjesta, gdje bih mogao ikoga da smjestim. Htio sam da im činim dobro. Obratio sam se ljudima, koji su stajali podalje motreći i koji su mogli da mi mnogo pomognu, ali se niko nije obazirao na me niti mi pomogao. Onda se obratih onoj Gospođi, a Ona mi reče:

— Evo mjesta! — i pokaza mi jednu livadu.

— Ali ovo je samo livada! — rekoh ja.

Ona mi odgovori:

— Moj Sin i apostoli nisu imali ni pedlja zemlje, gdje da naslone glavu.

Započeo sam da radim na toj livadi, da opominjem, propovijedam i ispovijedam. Ali sam vidio da je za većinu sav moj napor bio beskoristan i da bih zbilja morao imati za to jedno ograđeno mjesto i kakvu zgradu, gdje bih ih skupljao i gdje bih zaklonio neke od njih, koji su bili sasvim ostavljeni od roditelja, te prezreni i odbačeni i od drugih građana. Tada me ona Gospođa povede malo dalje prema sjeveru i reče mi:

— Pogledaj!

Pogledao sam i vidio jednu malu, nisku

crkvu, nešto dvorišta i velik broj mladića. Latih se svoga posla. Ali kad je crkvica postala tijesna, utekoh se opet Gospođi. A Ona mi pokaza drugu crkvu, mnogo veću, i kuću uz nju. Onda me povede još malo postrance na obrađeno zemljište prema pročelju druge crkve i doda mi:

— **Na ovom mjestu,** gdje su tri slavna turinska mučenika za vrijeme rimskog carstva pretrpjeli svoju muku, na ovim grudama, koje su natopljene njihovom krvlju, **hoću da se Bog časti na posebni način.**

Govoreći tako pomakne nogu i stavi je na mjesto, gdje se zbilo mučeništvo, te mi ga tačno označi. Htio sam metnuti kakav znak na to mjesto da ga mognem naći kad se vratim drugi put ovamo, ali nisam našao oko sebe ni koca ni kamena, ništa. Ipak sam ga tačno zapamtio...

Međutim vidjeh kako me je opkolio golemi i sve veći broj mladića. No, dok sam gledao Gospođu, pridolazila su i sredstva. A povećavalo se i mjesto, pa vidjeh zatim jednu vrlo veliku crkvu baš na onom mjestu, gdje mi je rekla da su mučeni sveci iz tebejske legije. Oko crkve bilo je mnogo zgrada i u sredini jedan lijepi spomenik..."

Taj san, u kome mu nebeska Gospođa

između ostalih stvari pokaza i način kako će dobiti stalne pomoćnike za svoj rad, osokoli Don Boska, te on isposlova od općine da smije skupljati svoje dječake oko crkve sv. Martina i u toj crkvi obavljati pobožnosti.

Kad ga je poslije nekog vremena ljudska zloba prisilila da ostavi to mjesto, reče mladićima glasom punim pouzdanja:

— Budimo strpljivi! Blažena će nam Djevica pomoći! Potražimo drugo mjesto... Ne bojte se, dragi moji sinci, već je pripravljena jedna lijepa zgrada za vas, brzo ćemo je preuzeti. Imat ćemo lijepu crkvu, veliku kuću, prostrana dvorišta, a dolazit će velik broj mladića da se zabavljaju, da mole i rade!...

A dječaci su mu vjerovali i svuda ga slijedili. Ali kako da ih vodi? Ni sam nije znao. Zato se je sa svojim oratorijem potucao od nemila do nedraga. Za oratorij je bilo neophodno potrebno jedno stalno mjesto, a činilo se da se sve urotilo, da ga Don Bosko ne mogne naći. Ipak je u snu više puta vidio to blagoslovljeno mjesto, na kom će se štaviše dići i crkva, iz koje će se po svem svijetu raširiti slava njegove nebeske Gospođe!

Međutim ga ohrabri viđenje drugog jednog veličajnog prizora. Vidio je u blizini Kotolengove ulice u Turinu na jednoj cvjetnoj livadi tri krasna mladića, obasjana nebeskim sjajem. Stajali su nepomično na onom mjestu, koje mu je u predašnjem snu pokazano kao pozornica slavnog mučeništva trojice vojnika tebejske legije. Pozivali su ga da ide s njima. Don Bosko se požuri, dođe k njima, a oni ga veoma ljubezno otpratiše do kraja toga zemljišta. Diveći se i čudeći nađe se onda pred prekrasno obučenom Gospođom **neopisive ljepote, veličanstva i sjaja.** Bila je okružena vijećem staraca kneževskog izgleda. Nebrojene su je čete drugih osoba, krasno i bogato odjevenih, pratile kao kraljicu i pružale se sve dokle dopire pogled.

Gospođa mu dade znak da se približi i reče mu da su ta tri mladića, koji su ga doveli k njoj, mučenici Solutor, Adventor i Oktavije, kao da mu istakne da su oni osobiti zaštitnici toga mjesta. Zatim ga je smiješeći se milo ljubeznim riječima poticala da ne ostavi svojih sinova, nego da sa sve većim žarom nastavi započeto djelo Doda mu da će se namjeriti na vrlo velike zapreke, ali će ih svladati i ukloniti pouzdanjem u Majku Božju i u Njezina bo-

ženskog Sina. Napokon mu pokaza malo podalje kuću, koja je zbilja postojala, ali je bila vlasništvo nekog Pinardija, i crkvicu baš ondje, gdje je sad crkva sv. Franje Saleskog. Onda podigne desnicu i reče:

"OVO JE MOJA KUĆA — ODAVLE ĆE IZAĆI MOJA SLAVA!"

Njezin je glas Don Boska tako živo dirnuo, da se je probudio, a lik Presvete Djevice i cijelo viđenje iščezne polako kao magla kad grane sunce...

Apostol je Marije Pomoćnice sada jasno vidio mjesto najnovije slave svoje nebeske Majke. I njegova je zadaća da ostvari veličajni prizor, koji je vidio.

25. Marija iznad svega

Gospa je u viđenju pokazala svome apostolu polje, na kom će raditi za mladež i za proslavu Njezina najmilijeg naziva **Pomoćnice.** I Don Bosko nastavi svoju zadaću uz tisuću teških zapreka, koje je svladavao čudnom žilavošću. Ponavljao je sebi i svojim mladićima one dragocjene riječi, koje je napisao u svom molitveniku nazvanom **„Opskrbljeni mladić"**: "Budite potpuno uvjereni da ćete dobiti sve

milosti, koje zamolite od Bl. Djevice Marije, samo ako ne budete iskali nešto što vam je na štetu." Činilo se da misli samo na to kako bi postigao da kršćani neprestano zazivaju Marijino Ime. Njoj se utjecao u navalama zloduha, koji ga je kušao smesti u njegovu spanosnom djelu, i bio je brzo oslobođen. Njegovu su sobicu u Valdoku mladići smatrali svetištem, u kom je Majka Božja s veseljem objavljivala svoju volju. Držali su je predvorjem, koje spaja oratorij s nebom. A on sam, kad god je govorio o Bl. Djevici, izgledao je kao da uznesen promatra Majku Božju, koja zove k Sebi sav svijet.

Presveta je Marija njegova Učiteljica i Gospođa, njegova pomoć i snaga. A svaka **„Zdravomarija"**, koju bi on izmolio, činila je čudesa.

Ali bi ovdje mogao ko prigovoriti da je Don Bosko počeo vrlo kasno zazivati Gospu pod nazivom **Pomoćnice,** t. j. istom oko 1860. kad je zamislio i započeo graditi Njezino svetište u Valdoku. Zbilja u svojim spisima i pobudama prije toga razdoblja gotovo i ne spominje toga naziva. No, ako dobro promotrimo tijesnu povezanost događaja, lako ćemo vidjeti kako je usporedo s Marijinim radom da sebi od ma-

lena odgoji apostola i on u Njoj uvijek gledao i štovao Pomoćnicu u svim svojim pothvatima. To je njegovo štovanje počelo u samu zoru njegova života u Bekiju i razvijalo se s njim sve jasnije, dok nije u Valdoku postalo svima očito. Pobožnost prema Mariji bila je njegova najveća briga. Sve je svoje propovijedi svršavao naglašavanjem kako Majka Božja pomaže u svima općenitim potrebama kao i onima pojedinaca.

Tumačeći jednoga dana svome drugu Đakomeliju pjesmu **„Slavna Majko Otkupiteljeva"** (Alma Redemptoris Mater) istaknuo mu je napose značenje riječi: **Zvijezdo mora, pomozi narodu, koji pada, a trsi se da ustane.** Te naime riječi da znače: **Ona je Zvijezda mora, koja hrli u pomoć narodu, koji ako padne ipak nastoji da ustane.** U tom leži tajna onog **„Pomozi si sam, pa ću ti i Ja pomoći!"** Marijina dobrota s jedne strane, a naše sudjelovanje, naše nastojanje s druge.

Osobito nam lijepo otkriva njegove misli o Mariji Pomoćnici jedan papir, na koji je 1849. prilijepio pet Gospinih slika. Prva od njih prikazuje razne dječake na polju oko jednog svećenika. Neki kleče, drugi stoje, a svi su okrenuti prema Majci Božjoj,

koja se u pratnji anđela ukazuje među oblacima sklopljenih ruku, ovjenčana s dvanaest zvijezda, a pod nogama Joj mjesec i zmija. Svećenik Je pokazuje dječacima. A nad slikom stoji natpis: — **Sinci moji, štujte Prečistu Djevicu!** — Druga nosi natpis: — **Blagoslovljeno budi uvijek Sveto Bezgrešno Začeće!** — A na trećoj je molitva: — **O, Bezgrešna Djevice, Ti koja si jedina svladala sva krivovjerja, dođi sad nama u pomoć! Mi s ljubavlju gledamo u Te. Pomoćnice kršćana, moli za nas!** — Ispod toga dodao je Svetac svojom rukom: — **Odavle očekujemo utjehu.** — Četvrta je slika — slika Gospe od Pobjede sa zazivom: — **Utočište grešnika, moli za nas!** — Na petoj je prikazana Majka Božja kako s Djetetom Isusom u naručaju sjedi kraj jednog stolića, pokrivena stolnjakom, a na njemu je košara puna voća. Dijete ljevicom podiže veo, koji prekriva Majčino lice, a desnicom kao da joj stavlja u ruku kruh ili neko drugo jelo da ga podijeli potrebnima. Pod tom se slikom čita **„Majka siromaha"**. A onda: — **Dođite k Meni, o svi vi, koji Me ljubite, i napunit ću vas dobrima, koja u Meni izviru.**

Pod te je slike Don Bosko prilijepio zemljopisnu kartu Palestine i taj papir objesio na zidu svoje sobe.

Don Đakomeli, njegov prisni prijatelj, nazreo je na tom papiru u neku ruku cio program njegova života. Pa jer je htio da se uvijek sjeća njegove pobožnosti prema Majci Božjoj Bezgrešnoj, njegovoj nebeskoj Pomoćnici, odnese ga potajno k sebi i čuvao ga je 40 godina kao dragocjenu relikviju. A prije nego je umro predao ga je salezijanskim poglavarima.

Nekoliko godina poslije objesi Don Bosko u svojoj sobi drugi papir. Taj je na gornjem svom dijelu prikazivao turinsku barutanu nekoliko časaka poslije eksplozije 1862. godine, a na donjem nekog Pavla Sakija, kojemu sa strana prilijepi dvije Gospine slike. Dolje pak objesi treću, sasvim sličnu trećoj na onom prvom papiru. No Svetac je tu iza riječi **„Pomoćnice kršćana, moli za nas!"** dodao olovkom: — **Strašna kao u red svrstana vojska!** — Ali i ovaj papir zadesi ista sudbina koja i prvi, t. j. Đakomeli je i njega potajno odnio da ga sačuva skupa s onim do zadnjih godina svoga života, a onda ga povrati oratoriju. Zar nije možda sam Gospodin Bog uredio tako da imadnemo poslije siguran dokaz da je Don Bosko Majku Božju uvijek smatrao svojom jakom Pomoćnicom?

26. Vrhunaravni darovi

Sveti je Ivan Bosko sve radio pomoću Marije Pomoćnice. U Njezino je ime malo pomalo postao vlasnikom polja, o kom je sanjao i livada u okolici Valdoka. Ondje je podignuo blagdanski oratorij, u koji je pritjecalo sve više mladića, tako da ih je u kratko vrijeme bilo oko 800. Zatim je otvorio večernje škole, onda sirotište za zapuštene dječake s raznim zanatlijskim radionicama i klasičke škole za one, koji žele postati svećenici.

Od Nje je dobivao onu izvanrednu moć nad mladićima, pa i najupornijima, moć gledanja u srca, predviđanja budućih događaja, u jednu riječ dar čudesa, koja su se skoro danomice događala oko njega. Tako je nekog dana sakristan zaboravio dati na posvećenje hostije za sv. Pričest. Svetac je tada s nekoliko čestica, koje su bile u ciboriju, pričestio više stotina mladića. Drugom je zgodom ponestalo kestenja, koje je pripravio za užinu svojim dječacima. Don Bosko poče dijeliti koliko je bilo u košari, i na čudo svima svaki je dječak dobio obilan dio, a u košari je ostalo isto onoliko koliko je bilo prije...

Ali što je najvažnije, čitao je jasno i posve točno savjest svojih mladića, kojima je otkrivao i najtajnije njihove grijehe i najmanje prilike. Dok je boravio daleko od oratorija, vidio je sve što se u oratoriju radi, pa je pisao poglavarima sad iz Lanca, sad iz Bergama, sad iz Rima da su ti i ti dječaci učinili to i to...

U najrazličnijim snovima, koje mu je slala Marija Pomoćnica, gledao je budućnost svoga djela, a isto tako i budućnost pojedinih ljudi.

Njezinom je pomoći čudesno obraćao grešnike i liječio teške bolesnike, pa štaviše i mrtvace uskrisivao.

Po Njezinu je nadahnuću napisao mnoge knjige i djelca u obranu vjere i za odgoj mladeži i kršćanskoga puka. Ona mu je dala sredstva da podigne potrebne zgrade za oratorij, crkvu sv. Franje Saleskoga i u kratko vrijeme tri druga oratorija u Turinu.

Onima, koji su mu čestitali na tako čudesnom apostolatu, običavao je govoriti posve bezazleno i uvjerljivo: — „Gospodar je mojih djela Bog, On ih je nadahnuo, On ih podupire, a Don Bosko je samo Njegovo oruđe. Zato se Bog brine da sve

dobro uspije. **A Presveta je Marija moja zaštitnica i rizničarka.**"

Njegova mu je Pomoćnica dva puta povratila zdravlje i u razdoblju od pet godina izbavila ga od tisuću zasjeda, što su mu ih stavljali neprijatelji katoličke vjere, koju je on neustrašivo branio. Za kolere 1854. njegovi su mladići svi bili sačuvani od bolesti Marijinom medaljicom, koju je on blagoslovio, i svi su se ponudili u službu okuženima te vršili junačka djela njegujući te jadnike.

Tolika je bila njegova ljubav prema Majci Božjoj, te se činilo da živi samo za Nju. Sa sinovskom je nježnošću, koja mu je otsjevala s lica, preporučivao neprestano pobožnost prema Njoj u svojim propovijedima, u ispovijedaonici i u prijateljskim razgovorima. Htio je da Je njegovi mladići neprestano hvale. Znao je tako zagrijati srca za Presv. Mariju, da su svi, koji bi mu se i jednom samo približili, ostajali ushićeni nad Njom.

Mladići su njegovih oratorija osjećali Njezinu neodoljivu privlačivost, pa su se među sobom natjecali u ljubavi prema Njoj. Najljepši cvjetovi valdočkoga oratorija — kao Dominik Savio, Mihovil Magone, Franjo Bezuko i više drugih — bili su

veliki ljubitelji i štovatelji njegove Gospe. U Njezino je ime i po Njezinu zagovoru dobivao nebrojene milosti za se, za svoje mladiće i za osobe, koje su se po njemu utjecale Presv. Mariji. Općenito su uvjereni i mladež i puk, da mu Majka Božja, s kojom je bio u neprestanom saobraćaju, nije nikad ništa uskratila.

27. Neograničeno pouzdanje u Mariju

Bilo je to 1862. godine. 24. svibnja uveče pripovijedao je Don Bosko svojim mladićima kako se Bl. Djevica Marija ukazala nekom dječaku od jedva pet godina blizu Spoleta. Tamo je onda hrlio svijet sa svih strana, a čudesne su milosti padale neprestano jedna za drugom. Zato nadbiskup toga grada odluči da će na mjestu, gdje je stajao stup sa slikom Bl. Djevice Marije, dati podići lijep hram. I naredi da se čudotvorna slika štuje pod imenom **Pomoćnice kršćana**. O, kako je naš Apostol užival kad je pripovijedao ova nova čudesa tajinstvene Gospođe iz svojih snova! Ona su mu bila usječena u dušu, a u svojoj je maští stalno gledao veličanstvenu crkvu, na kojoj je napisano: — **Ovo je moja kuća — odavle će izaći moja slava.** U njegovim

je ušima još odjekivao rajski glas One, koja mu je ponavljala te riječi. I sad je osjećao da je došlo vrijeme da podigne najljepši spomenik u slavu svoje Pomoćnice.

Zbilja jedne decembarske subote te iste godine, pošto je ispovijedao do 11 u noći, siđe Don Bosko u blagovaonicu s klerikom Alberom, kojemu malo poslije reče: — „Toliko sam ispovijedao, a jedna je misao tako obuzimala i tako rastresala da gotovo i ne znam što sam govorio i radio. Razmišljao sam kako je naša crkva premalena i nema mjesta za sve mladiće, ili stoje u njoj skoro naslagani jedan na drugoga. Zato ćemo sagraditi drugu ljepšu, veću, upravo veličanstvenu. Dat ćemo joj naslov — **Crkva Marije Pomoćnice.** Nemam doduše ni novčića, ne znam gdje ću ga naći, ali šta zato! Ako je to zbilja Božja volja, On će se i pobrinuti, da ga dobijem. Ja ću pokušati, a ako ne bude išlo, neka sva sramota pane na Don Boska. Pa neka svijet kaže: — **Počeo je graditi, a nije mogao dovršiti!**“

Nekoliko dana kasnije otkrije taj naum don Kaljeru i doda: — „**Gospa hoće da je štujemo pod nazivom Marije Pomoćnice. Vremena su tako tužna, te nam je upravo**

potrebno da nam Presv. Djevica pomogne čuvati kršćansku vjeru." Razgovarao je o tome i s mladićima i pokazao im mjesto na susjednom polju sučelice crkvi sv. Franje Saleskoga. Opisao je i veličinu crkve i uvjeravao da će mnogi doći i zazivati moć Marije Djevice. A onima, koji bi ga pitali gdje će naći sredstva, odgovorio bi: — **Majka Božja želi crkvu — Ona će se dakle pobrinuti i za sredstva.**

Godine 1863. poče pismima i okružnicama pozivati sve da sudjeluju u podizanju toga hrama. Mnogi su ga obijedili da je obijestan, ali se on ne dade odvratiti od svoga nauma.

Kako je vidio u viđenju, koje mu je Majka Božja u više navrata poslala, crkva se imala podići na polju snova, na mjestu gdje su mučeni sv. Solutor, Adventor i Oktavije. Točno je znao kakvo je to zemljište, ali ga nije mogao zaposjesti osam godina. Već se gotovo spremao da dade podići crkvu na drugom mjestu, koje se po ljudskom sudu činilo pogodnije. Već je bio sklopio i ugovor, ali ga prekrši druga stranka. Svladavši onda više poteškoća kupi napokon mjesto, o kom je sanjao, dade pripraviti nacrt prema svojoj zamisli i preda ga Građevnom uredu na odobrenje. Nadoše da naslov **Marija Pomoćnica** ne odgovara duhu vremena, pa zamoliše Don Boska da ga promijeni. Zato kad je predložio čitav plan, ne dade nikakva naslova, i glavni ga mjernik odobri. Tako mu ostade sloboda da dade naslov koji hoće. A on se nije htio odreći onoga **Pomoćnice,** jer ga je htjela sama Marija.

Kad je dobio dozvolu od Gradskog poglavarstva, povjeri pothvat Karlu Buzzetti, te iako nije imao sredstava naredi da se kopaju temelji veleći: — „Treba pustiti da i božanska Providnost nešto učini." — A božanska Providnost posredovanjem Bl. Djevice zbilja odmah učini nešto: Za prvih petnaest dana trebalo je naime Don Bosku 1000 lira. Gdje da ih nađe? Nije znao. Ali je bio siguran da će ih imati u pravo vrijeme. Gospa mu je tada zbilja pružila očevidan dokaz da je Ona rizničarka kuće, iz koje će izaći Njezina slava. Don Boska pozovu k postelji neke bolesnice, koja je teško bolovala tri mjeseca. I ona mu reče:

— Kad bih mogla samo malo ozdraviti, barem da mognem ustati s postelje, učinila bih štogod.

— A što biste učinili?

— Pa što mi reknete.

— Molite jednu devetnicu Mariji Pomoćnici.

— A šta da molim?

— Molite devet dana po **tri puta Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu** na čast Presvetom Otajstvu i **tri puta Zdravo Kraljice** na čast Blaženoj Djevici Mariji.

— Hoću. A kakvo dobro djelo da učinim?

— Ako držite za dobro i bude li Vam zbilja bolje, dajte kakav doprinos za crkvu Marije Pomoćnice, koja se upravo počinje graditi u Valdoku.

— Vrlo rado. Vrlo rado. Ako za ove devetnice dobijem barem toliko da mognem ustati s postelje i učiniti nekoliko koraka po ovoj sobi, dat ću prinos za tu crkvu.

Započela je devetnicu i došla do posljednjeg dana. Uveče je Don Bosku trebalo hiljadu lira. Otišao je u posjet bolesnici. A ona ga je dočekala sva izvan sebe od sreće, jer je zbilja ozdravila. I uručila mu je jedan smotak, u kom mu je već bila pripravila prvi doprinos. Kad Don Bosko stiže kući, otvori smotak i nađe u njemu baš onoliku svotu kolika mu je trebala — 1000 lira. Premda je Don Bosko brižno tajio ovaj događaj, razglasi se on munjevitom brzinom. Odmah su se svi počeli preporučivati Mariji Pomoćnici moleći devetnicu i obećavajući doprinos, ako dobiju milost. I tako su počeli stizavati doprinosi, i to uvijek onda i onoliko kada i koliko je bilo prijeko potrebno. Nikad nije dobio više nego mu je trebalo, da mu se ne bi umanjilo savršeno pouzdanje u Marijinu neograničenu darežljivost.

28. Slika Marije Pomoćnice

Ne mogu se opisati napori, koje je Svetac podnio da privede kraju ovo djelo. Nebrojena pisma, putovanja, govori, okružnice — sve u svrhu da se upozna Marijina moć — sve to nosi pečat jedne vanredne radinosti, koju je nebo pomagalo.

27. aprila 1865. blagoslovljen je temeljni kamen budućega Svetišta i smješten je u veliki stup kupole na strani evanđelja glavnoga oltara. Zatim se nastaviše poslovi s najvećom brzinom tako da je 9. juna 1868. bila svečana posveta krasne Marijine crkve, potpuno gotove.

Prvu sv. Misu govorio je u njoj na velikom oltaru nadbiskup, koji ju je posvetio, a odmah za njim sam sv. Ivan Bosko. Tu, kod te sv. Mise iskazao je Don Bosko Gospi svoju sinovsku ljubav i duboku za-

hvalnost i preporučio joj sve svoje sinove i dobročinitelje. A bilo ih je mnogo, i toliki su se taj dan našli ondje da zajedno s njim zahvale Mariji Pomoćnici za sve milosti. Svi su veselo i oduševljeno pozdravljali sv. Ivana Boska, a on je sve veselo blagosivao.

Eto, sad za njega nema više snova, nema dalekih predvidanja nego samo sjajna stvarnost. O, kako je uživao tih dana kad je gledao pravu crkvu, koju je promatrao u snu 1845. i kad ju je gledao baš na onom istom mjestu, na kom je njegova Gospa uskliknula: — **„Hoću da se na ovome mjestu Bog časti na posebni način!** — I kad je pjevao sv. Misu na velikom oltaru, kako je morao osjetiti da mu u uhu još zvoni skladni glas One, koja je rekla: — **„Ovo je moja kuća — odavle će izaći moja slava!"**

Kao što je već rečeno, sveti se Ivan Bosko našao u jednom snu pred Gospođom raskošno obučenom, okruženom vijećem staraca kneževskoga izgleda i u veličanstvenoj pratnji nebrojenih četa drugih osoba. To je bilo 1845. godine. Sad se baš na mjestu toga prizora diže veliki oltar, iako Don Bosko nije ništa otkrio graditelju o tom snu. Kad je vidio graditeljev nacrt,

bilo je to za njega opet jedno ostvarenje onoga što je vidio prije 20 godina.

U tom je razdoblju vremena **gledajući Gospođu** vidio gdje rastu i sredstva i mjesto... I sada — 1865. — kad se počelo graditi Svetište, bila mu je glavna misao da se na veliki oltar smjesti slika Marije Pomoćnice. Najprije potraži slikara, koji bi bio ne samo glasovit umjetnik nego i nabožna duha; i nađe Tomu Lorenzone. Njemu razloži svoje sjajne zamisli i zadivi njima umjetnika i sve prisutne. Po tim zamislima imala bi na slici biti: gore Presv. Marija među anđeoskim zborovima; oko Nje najprije apostoli, onda zborovi mučenika, proroka, djevica, ispovjednika; na zemlji pak znakovi Marijinih velikih pobjeda i narodi s raznih strana svijeta kako dižu ruke prema Njoj tražeći od Nje pomoći. Govorio je tako kao da pripovijeda ono, što je već vidio, i određivao je najsitnije pojedinosti.

No slikar mu sa svim tim što se je divio tako velikim zamislima ipak razloži po pravilima o razmjerju da niti bi on mogao naći dvorane, u kojoj bi slikao takvu sliku, niti bi ona mogla stati u novu crkvu. Zato se složiše da na slici bude samo Gospa, apostoli, evanđelisti i nekoliko anđela. A

na podnožju slike, ispod Marijine slave, neka bude turinski oratorij.

Slikar iznajmi jednu vrlo visoku dvoranu i lati se posla znajući da ga mora dovršiti otprilike za tri godine. Najviše je razmišljao kako će naslikati Presvetu Djevicu, pa se stoga češće dogovarao s Don Boskom dotičući se iz njegova opisa onih misli o Gospi. A može se vjerovati da je slikarev kist vodila neka nevidljiva ruka, kako je on sam priznao više puta. Jednoga dana uniđe u njegovu radionicu jedan svećenik iz oratorija. Slikar je bio na ljestvicama crtajući zadnje poteze na licu Majke Božje, pa nije ni opazio da je ovaj došao. Ali kad je sišao da pogleda kako su mu uspjeli zadnji potezi, ugleda ga, uhvati ga za ruku i odvede ondje odakle se slika vidjela najljepše te mu reče:

— **Pogledajte kako je lijepa! Nije to moj rad, ne, ne slikam to ja, nego neka druga ruka vodi moju...**

Kao što je Marija Pomoćnica vodila apostola svoje pobožnosti, tako je vodila i ruku, koja Ju je imala naslikati! Uistinu, svakog ko promatra onu svetu sliku dirne milina materinskog lica, i svako osjeti kako mu pobožnost i pouzdanje ispunjaju srce. Marija Pomoćnica lebdi u visini kao nebesko viđenje, obasjana s tisuću svijetlih zraka, koje na Nju baca Vječni Otac i Duh Sveti kao simbol dostojanstva i milosti, kojima je bila obdarena. Čete je anđela milo promatraju. A Ona stojeći na oblaku diže desnicom žezlo, a ljevicom nježno pritište na grudi Djetence Isusa, koji smiješeći se širi ručice kao da kaže: — **Molite Moju Majku i sve ćete dobiti! Ona je vaša Pomoćnica. Sva je moć u Njezinim rukama!** — Oko Nje su skladno razmješteni sveti apostoli i evanđelisti petnaest vrlo dobro uspjelih likova, koji kao da pozivlju sve neka se utječu jakoj Pomoćnici Crkve. Dolje se na dnu vide turinski brežuljci, a na njihovu se podnožju dižu oratorij i Svetište u Valdoku kao da označe grad i hram vječnog slavlja Marije Pomoćnice.

Ovu je čudesnu sliku, koja se može smatrati pravom slikom Pomoćnice kršćana, apostol pobožnosti prema Njoj raširio po svem svijetu. Preslikana je u nebrojnim primjercima na platnu, na mramoru, na papiru, na medaljicama svake veličine i vrste, i svuda donosi poseban blagoslov i obilje milosti.

29. Blagoslov Marije Pomoćnice

Marija je Pomoćnica blagosivala sva djela i pothvate sv. Ivana Boska tako da su se širili velikom brzinom. Ali je također njemu dala moć da čini drugima ono što je Ona činila njemu, da blagosiva njih i njihov rad. Blagoslov, koji je dijelio sv. Ivan Bosko u Njezino ime, bio je izvor svih dobara za dušu i tijelo. On ga je nazvao **Blagoslovom Marije Pomoćnice.**

S veseljem ističemo da je među svima blagoslovima, zabilježenim u ovjerovljenim izdanjima Rimskog obrednika **jedino** ovaj izričnо i u cjelosti odobren na čast Gospi, i to pod imenom Marije Pomoćnice. Tim je pobožnim obrascem Don Bosko tvorio prava čudesa i prije nego ga je dao na odobrenje sv. Kongregaciji za obrede.

Dok je Don Bosko boravio u Firenci 1866. godine, radi nekih vrlo zamršenih poslova, oboli iznenada i to na smrt sinčić markize Jerolime Uguccioni Gherardi. Ona je veoma štovala Don Boska i bila njegova velika dobročiniteljica, pa potrči odmah jednostavno obučena i sva raskuštrana da ga potraži po gradu. Nađe ga u zavodu Somaska među poglavarima, pa ga plačući i vičući da joj je umro sinčić

stade zaklinjati da ide i oživi ga. Kad su je prisutni ugledali onakvu, pobojali su se da joj se smutio mozak. No kad je ona sve više navaljivala, Don Bosko pristane da pođe s njom. Kad je unišao u sobu i primaknuo se k postelji djeteta, vidje da je nepomično, blijedo, staklenih očiju, zgrčena lica, bez ikakva znaka života. Kako su svi govorili, bio je već izdahnuo. Svetac odmah pozove sve, koji su bili u sobi, neka se pomole Mariji Pomoćnici. Onda blagoslovi ono tjelešce. Ali još nije bio ni svršio obrazac blagoslova, kad mali mrtvac zijevnu i poče disati, strese se, dođe k sebi, nasmiješi se majci i posve oživi.

U maju 1869. pođe s pjevačima i s glazbom oratorija u Lanco da tamo u zavodu proslavi i to što svečanije blagdan sv. Filipa Nerija. Sedam je mladih pitomaca ležalo odijeljeno u jednoj zavodskoj sobi radi kozica. Ali ih je više nego kozice boljelo što nisu mogli i oni prisustvovati lijepoj svečanosti. Ni govora o tome da bi išli!... Ipak oni puni pouzdanja u dobrotu Majke Božje i u Don Boskov blagoslov zamoliše Sveca da se udostoji doći da ih blagoslovi. Sva sedmorica su već tražili da im donesu i odijela i stave ih

na postelje. Don Bosko je došao u zavod, ali je ponešto otezao da dođe k njima. No poslaše mu nanovo molbu da dođe, pa čim uniđe u njihovu sobu, povikaše:

— O, Don Bosko, blagoslovite nas!

Don Bosko im naloži da izmole jednu Zdravomariju i blagoslovi ih. A oni odmah posegoše rukama za odijelo uvjereni da im se nada ispunila i kliknuše jednoglasno:

— Don Bosko, sada smijemo ustati?!

— Uzdate li se u Majku Božju?

— Da, uzdamo se.

— E, onda ustanite!

I Don Bosko izide s ravnateljem, koji se malo poslije povrati i nađe obučene sve osim jednoga, koji je posumnjao u ozdravljenje. On ostade u postelji, a drugi otrčaše da se zabave. Drugi dan opazi liječnik svoje bolesnike kod dijeljenja nagrada i poče da se uzrujava. Ali je poslije morao priznati da su posve ozdravili.

U Marselju blagoslovi Svetac g. 1880 jedno siromašno dijete, koje nije moglo ni hodati ni stajati.

— Sad hodaj! — reče mu.

Dijete ga pogleda začuđeno, ali se ne mače. Sluga mu Božji ponovi:

— Hodaj!

A dječak čudesno ozdravljen ustade i poče hodati.

Jedan od prisutnih zapita Don Boska kako se to zbilo. A on odgovori s dubokom poniznošću:

— Don Bosko je vidio da ne može učiniti ništa, pa je rekao Gospi: „No, počnimo!" I Gospa je počela.

U istom ga gradu odvedu da blagoslovi gospojicu Barbaren, već tri godine teško bolesnu. Potaknu je da moli i da se uzda u Majku Božju, a onda je blagoslovi.

— A sad — zapita bolesnica — mogu li se nadati da ću ozdraviti?

— Ne nadati, nego budite sigurni, ako vjerujete u Mariju Pomoćnicu!

Zbilja malo poslije, dok se Don Bosko još razgovarao s porodicom u dvorani, pojavi se djevojka posve zdrava.

Naredne je godine u tom istom gradu jedna siromašna majka držala u naručaju svoje slijepo dijete i čekala cio dan u pretsoblju Božjega sluge da dobije blagoslov. Ali radi silne svjetine nikako nije mogla da dopre do njega. Kad je napokon uspjela da uniđe pokaza Don Bosku dijete, koje se činilo nepomično. Marijin ga apostol blagoslovi, i gle, mališ stade pljes-

kati rukama, micati se i trljati oči, jer ih je podražilo nenadano svijetlo.

Ali su njegov blagoslov najviše željeli u Parizu. Bilo je to 1883. Svatko je želio da taj blagoslov siđe na njegove lične potrebe ili na kakvu njegovu naročitu bol. Da si to možemo donekle pretstaviti, dosta je da se sjetimo onoga što se dogodilo 3. maja kod crkve sv. Klotilde, gdje je bilo tako mnogo svjetine da su se skoro gušili. Poslije konferencije poče Don Bosko primati ljude u sakristiji u audijenciju. Ali najednom reče markizu Frankvilu:

— Nemoguće mi je da sve saslušam. Kako da ih se otresem? Umoran sam, jedva se držim. Poslušat ću samo jednu riječ od svakoga. Pogodimo se tako.

Markiz objavi svijetu tako, a onda uze paziti da se to i drži. Svijet je samo prolazio ispred Sveca govoreći mu jednu jedinu riječ: — Molite za me. — Moja je majka bolesna, te se preporučuje. — Blagoslovite me. — Dajte mi jednu medalju. — i t. d. Tako ih je prolazilo ispred njega kojih četrdeset u minuti, a on ih je blagosivao i davao im medaljice. Nakon dva sata reče Don Bosko markizu:

— Gospodine, pogledajte malo koliko ih još ima.

Ovaj pogleda i reče:

— Ima ih još oko pet stotina.

— Ali ja nemam više snage. Morao bih uzeti štogod.

Poslali su mu kave, a on onda nastavi blagosivati i saslušavati na isti način. Nakon dugog vremena zapita:

— Gospodine markizu, koliko ih još čeka?

— Bit će ih još hiljadu.

— Onda treba prekinuti, jer se više ne mogu držati na nogama.

Svetac se povuče, a uz pomoć župnikovu stavi dosjetljivo zamjenika na svoje mjesto.

Njegovi su blagoslovi bili neprestana potvrda kako je Marija Pomoćnica nježno ljubila svoga apostola. Kamo god je krenuo, s kim god je govorio, u listovima, koje je primao, svuda je pjevao pjesmu zahvalnosti Gospi za primljena dobročinstva, za čudesna ozdravljenja i obraćenja, za domaće poslove uređene na neočekivan način, za vremenite i duhovne milosti, koje je dobio nakon devetnice ili nakon molitve jednostavne ali pune pouzdanja. Takvih je događaja bilo na stotine i na hiljade. A kad bi ih Svetac pripovijedao, bio je tako ganut, da su mu se suze svjetlucale

u očima. I nije mogao izreći sve utjehe, koju je osjećao kad je vidio kako Majka Božja blagosiva one, koji podupiru salezijanska djela.

30. Širenje štovanja Marije Pomoćnice

Godine 1875. 11. studenoga uveče vršio se u Svetištu u Valdoku jedan obred vrlo ganutljiv i značajan u povijesti pobožnosti prema Majci Božjoj Pomoćnici. Rasvijetljeno Svetište kao u po bijela dana bilo je dupkom puno mladića i vjernika, koji su željeli da prisustvuju obredu polaska prvih misionara u Ameriku. Na pjevanje „Veliča duša moja Gospodina" poredaše se njih dvanaestorica dva po dva u Svetištu, a Svetac uziđe na propovijedaonicu da izrekne oproštajni govor. Na njegove pobudne i vrlo dirljive riječi obuzelo je sve slušatelje ganuće, da se je malo ko uzdržao od suza. Poslije blagoslova s Presvetim Otajstvom otpjevalo se „Dođi, Duše Stvoritelju", a onda je Sluga Božji izmolio obredne molitve, blagoslovio misionare, zagrlio ih jednoga za drugim i dao im sveti oproštajni poljubac. Po svoj crkvi nastalo je jecanje i plač kao zadnja teška kušnja za mlade misionare. A još je dirljiviji bio

čas, kad su morali proći kroz crkvu. Svatko ih je htio pozdraviti, zagrliti, poljubiti. Na trgu pred Svetištem silno im je mnoštvo klicalo zadnji zbogom.

Gledajući taj prizor, obasjan valom svijetla, koje je izlazilo kroz širom otvorena crkvena vrata, rekoše poglavari Don Bosku:

— Ah, Don Bosko, dakle se počinje obistinjavati ono: **odavle će izaći moja slava!**

— Istina je — odgovori apostol Marije Pomoćnice duboko ganut.

On je primio zadaću da raširi po svem svijetu ovu pobožnost prema Majci Božjoj, a sad je mogao reći da ju je i izvršio. Od siromašne i zapuštene mladeži, koju su njegovi sinovi skupili u salezijanske kuće, čudesno raširene u svim narodima na svijetu izaći će novi apostoli. I svake godine, prije nego se oni smiono zalete da uz evanđelje odnesu do na kraj svijeta i ovu nježnu pobožnost prema dragoj Gospi svoga svetog Oca, ponovit će se i ovaj potresni prizor rastanka pred čudotvornom slikom Marije Pomoćnice.

U razdoblju od preko jednog vijeka, otkako je ustanovljen blagdan Marije Pomoćnice kršćana, pobožnost prema Gospi, zazivanoj pod tim nazivom, proširila se svi-

jetom baš nastojanjem sv. Ivana Boska. Slika Majke Božje, koju je on dao naslikati po Njezinu nadahnuću i izložiti javnom štovanju na mjestu, koje mu je Ona sama tačno naznačila, **prijeđe granice Italije, pa i Europe, te se po posebnoj Božjoj naredbi čudesno raširi po svim narodima kršćanskoga svijeta.** (Riječi Leona XIII. prilikom krunjenja slike 1903.) Od sjevera do juga, od istoka do zapada svijetli Njezin mili lik na hiljadama oltara na slatku utjehu Njezinih nebrojenih štovatelja. Njezin je apostol na umoru preporučivao štovanje Marije Pomoćnice svima, koji će nastaviti njegova djela: salezijancima, Kćerima Marije Pomoćnice i njihovim suradnicima. Njihovim se nastojanjem mnogi gradovi i sela Italije ponose crkvama podignutim Mariji Pomoćnici. A ko bi tek izbrojio Njezine kapele! Jednako je tako i u drugim evropskim zemljama kao i u vaneuropskim. Gdje god ima sinova i kćeri sv. Ivana Boska, gdje god njegovih suradnika, tamo se i Marija Pomoćnica posebno štuje. Naročito je vrijedno spomenuti da je u Braziliji nedaleko mjesta Nictheroy podignut jedan krasan veliki kip Marije Pomoćnice, koji daleko nadvisuje sav onaj kraj u slivu Rio de Janeiro. To je

mjesto čestih hodočašća. A naši bi nam misionari i misionarke mogli pričati mnogo ganutljivih primjera o ljubavi, koju obraćeni pogani goje prema Mariji Pomoćnici, i o njihovoj sreći, što su našli tako dobru Majku.

13. jula 1911. izjavio je papa Pijo X. ovako:

„U Svetištu Marije Pomoćnice u Turinu dolaze svake godine mnogi vjernici pojedinačno i u hodočasničkim skupinama ne samo iz Pijemonta nego skoro iz svih krajeva Italije, a i iz drugih zemalja, da se mole Majci Božjoj Pomoćnici pred Njezinom krasnom slikom, koja se štuje u tom Svetištu... I držimo, ne smijemo prešutjeti, da se ista takva slika časti i u 400 drugih crkava, podignutih na čast Djevici Pomoćnici po cijelom svijetu..."

Možemo s punim pravom ustvrditi da je pobožnost prema Mariji Pomoćnici i najodličnija od svih pobožnosti, kojima svijet časti Majku Božju. To je pobožnost vrlo pristala i najprikladnija za naša vremena. Sama ju je Majka Božja željela i povjerila je svome apostolu, a ovaj opet svojim sinovima kao najdragocjeniju baštinu. „Za nas je — pisao je don Mihovil Rua svima članovima salezijanske obitelji

— za nas je Marija Pomoćnica sve. Ona je nadahnula i čudesno vodila našega Don Boska u svim njegovim velikim pothvatima. Ona je pružila, i pruža nam i danas svoju materinsku pomoć u našim djelima. Pa zato možemo ponoviti s Don Boskom da **sve što imamo, dugujemo Mariji Pomoćnici.**"

31. Odlike Marije Pomoćnice

Sv. Otac Papa Pijo XI., proglasujući Dekret o čudesima Don Boska, usudio se ustvrditi da je Don Bosko bio „veliki, najveći sluga Marijin i da je uvijek nastojao kako bi je i drugi što više štovali i ljubili baš pod imenom Marije Pomoćnice. Ovo se ime više ne može rastaviti od njegova imena, od njegova djela i od nebrojenih ogranaka toga djela na svim stranama svijeta."

Možemo držati da je već započelo ono vrijeme „kad će se — kako je napisao Don Bosko — svaki dobar kršćanin dičiti što uz duboku pobožnost prema Presv. Oltarskom Sakramentu i Presv. Srcu Isusovu goji i nježnu pobožnost prema Mariji Pomoćnici."

Tri su velike odlike, kojima je Presv. Trojstvo odlikovalo Bl. Dj. Mariju i zaodjenulo je u neku ruku božanskim sjajem. To su: Njezino Bezgrešno Začeće, Materinstvo Sina Božjega i Sudioništvo u otkupljenju čovjeka.

Dolikovalo se je da Ona, odvijeka predređena da postane Majkom utjelovljenoga Boga i suotkupiteljicom čovjeka, bude sačuvana od istočnog i od svakog osobnog grijeha te urešena puninom milosti. A sveti joj Bernardo, Njezin veliki štovatelj, pridaje i posebni naslov, koji joj i sva Crkva jednodušno priznaje, i koji je sinteza svih triju ovih odlika, naslov: **Dispensatrix gratiarum — Djeliteljica milosti.**

Ako listamo sv. Evanđelje, nailazimo doduše na malo stranica, koje govore o Majci Božjoj, jer je Njezin život bio tih i sakriven, savršeno ponizan. Ali tih nekoliko stranica prikazuje nam Mariju baš kao Djeliteljicu milosti, kao Posrednicu između Boga i ljudi, drugim riječima kao našu Pomoćnicu. Zato je štovanje Marije pod imenom Pomoćnice priznavanje najvećih Marijinih odlika.

Kršćanski je narod uvijek nepokolebivo vjerovao u te tri povlastice Bl. Dj. Marije, iako ih neprevarljivo Učiteljstvo Crkve još nije bilo proglasilo dogmom. O toj nam vjeri jasno svjedoči povijest Crkve. Kada

je Nestorije zanijekao da je Marija Majka Božja, sav se kršćanski svijet uzbunio da obrani čast svoje Majke. I kada je crkveni sabor u Efezu osudio Nestorijevu tvrdnju kao zabludu i svečano proglasio za istinu svete vjere da je Marija zaista Bogorodica, zavladalo je u Crkvi silno veselje kao znak da su to svi jedva dočekali i odavno vjerovali. Tako je bilo i u prošlom vijeku, kad je svijet naslutio da je blizu vrijeme da se proglasi dogmom i druga Marijina odlika, u koju je već Crkva od svog početka vjerovala t. j. Njezino Bezgrešno Začeće. Svi su se digli da taj sretni dan pospješe vrućim molitvama, upoznavanjem javnosti sa značenjem ove Marijine povlastice i mnogim molbama sv. Stolice. A to je bilo baš onih godina, kada je sv. Ivan Bosko počeo svoj rad uz pomoć Marijinu. On je tada mnogo doprinio Marijinoj slavi u svijetu. A u dokaz svoje osobite ljubavi prema Mariji odredio je da se blagdan Bezgrešnog Začeća slavi po svim salezijanskim kućama kao rođendan Salezijanske družbe. Salezijanska je družba Marijino djelo, pa je i naravno da se rodilo baš na onaj dan, na koji je Crkva poslije trinaest godina utvrdila blagdan Bezgrešnog Začeća.

Preostaje još treća Marijina odlika da bude potvrđena kao vjerska istina. Iskustvo sv. Crkve u cjelini kao i iskustvo milijuna pojedinaca kroz dvije hiljade godina već ju je potvrdilo. Nema katolika, koji ne zna, koji nije osjetio da je Bezgrešna Majka Božja naša Posrednica kod Boga, naša Pomoćnica. I nije zato daleko čas, kada će sv. Crkva izričito podignuti tu odavno proživljavanu istinu u red dogmi.

Kad je Don Bosko razmišljao o tome, bio je toliko obuzet ljubavlju i zahvalnošću prema Mariji, a ujedno toliko zadivljen nad Njezinom ljepotom i moći, da je odlučio sav život posvetiti širenju Njezina štovanja, i to pod imenom Marije Pomoćnice. Pa on je neophodno trebao, a i bezbroj puta iskusio Marijinu pomoć u svemu, osobito u onoj glavnoj i najtežoj zadaći, koju mu je baš Ona povjerila — u odgoju mladeži.

Ali ima jedan čas u ljudskom životu, u kom je pomoć Božja najpotrebnija svakom čovjeku, bio on sveto odgojen, živio on kao pravo dijete Božje, ili kao veliki grješnik, odmetnik od Boga i prestupnik Njegova zakona. To je čas smrti. I tu Majka Božja ukazuje dušama posebnu pomoć i kao Vrata nebeska vodi ih u vječno

veselje. A Don Bosko se nije mogao zadovoljiti samo pobožnim vjerovanjem u tu Marijinu ljubav prema umirućima. On je htio da svojim dječacima i svim štovateljima Marije Pomoćnice osigura vječno spasenje. Dominantna crta svih njegovih molitava kao i njegova rada bila je ona **„Da mihi animas!" — Daj mi duše,** Marijo Pomoćnice, spasi duše! To je bila upravo i jedina njegova molitva, jer je dodao jasno da se odriče svega drugog: **„caetera tolle!" — sve drugo uzmi!** I sam je pripovijedao kako je, kad je vidio prvu množinu dječaka, koje mu je povjerio Gospodin Bog, molio Mariju Pomoćnicu i dobio od Nje **hiljadu** mjesta u raju za njih. Poslije, kad je vidio da će uskoro broj dječaka daleko premašiti hiljadu, molio je još jednom Mariju za **deset hiljada** mjesta. Pa, i tad ga je uslišala. Zatim je gledajući neobično brzi razvoj oratorija proširio svoju molitvu na **sto hiljada.** I konačno videći da već ne može utvrditi toga broja, u svetoj bojazni da mu koji od njegovih najmilijih ne propadne, nije više stavljao granica svojoj molitvi — molio je za sve, koji će ikad doći. I kaže da ga je Marija uslišala, da mu je Marija obećala spasenje sviju. Pa kad znamo kakav je odnos vla-

dao između Marije Pomoćnice i Don Boska, možemo se nadati da to Njezino obećanje, o kome on prostodušno pripovijeda, nije bilo puka njegova fantazija. I uzdajući se u njegovu očinsku molitvu, koja se sada do vijeka nastavlja u raju pred prijestoljem nebeske Kraljice s daleko većim uspjehom, možemo biti sretni što smo štovatelji njegove Gospe — Marije Pomoćnice, a možda i njegovi suradnici.

Na blagdan Marije Pomoćnice, 24. maja, sav se kršćanski puk ujedinjuje u jednoj misli: „Sve smo pobjede i milosti svih vremena, mjesta, društava, obitelji i naroda dužni Majci Božjoj. Njezina će pomoć kršćanstvu trajati do vječnosti kao i sama Crkva."

Promatrali smo Bl. Dj. Mariju, iskazivali smo joj svoje štovanje i ljubav, slali smo joj svoje molitve u tvrdom uvjerenju da nas Ona može uslišati, da je Ona Djeliteljica milosti i naša Pomoćnica. Oduševimo se nanovo za Nju — Don Boskovu Gospu — Mariju Pomoćnicu kršćana — slavimo ovu nježnu Majku svom dušom i priznajmo je Majkom Božjom i svojom sada i u blaženoj vječnosti.

Pobudne misli za svaki dan mjeseca svibnja

1. Moli Mariju Pomoćnicu za milost da sveto provedeš Njezin mjesec.
2. U svim potrebama svoje duše uteci se s pouzdanjem Mariji Pomoćnici.
3. Moli za milost da budeš vjeran krsnom zavjetu.
4. Razmišljaj više o vječnim istinama! Ustraj u pobožnosti.
5. Razmišljaj dobro što je to bratska ljubav i poniznost.
6. Odvažno naprijed! Uzdaj se u Mariju Pomoćnicu više nego u ljudsku pomoć.
7. Ako radiš koliko možeš, Marija će ti pomoći. Ali moli ustrajnije.
8. Puno misliš na tijelo, a malo na dušu. Smrt se približava. Budi spreman!
9. Odmah i velikodušno oprosti uvrede.
10. Ne znaš što je poslušnost.
11. Zašto ne slušaš one, koji te hoće učiniti sretnim?
12. Podnašaj strpljivo protivštine, koje te zadese.
13. Spremno izvršuj dobra nadahnuća.
14. Posveti svoje razgovore.
15. Budi marljiviji u svojim dužnostima i preporučuj se rado Majci Božjoj.

16. Sjećaj se da se trnje ovoga života na smrti pretvara u ruže.
17. Raj nije stvoren za lijenčine. Zašto tratiš uludo toliko vremena?
18. Mogao bi više da radiš za dobro svoje duše.
19. Moli Majku Božju da te nauči ljubiti Isusa.
20. Primaj često sv. Pričest i nastoj da stečeš kraljicu kreposti — sv. čistoću.
21. Zašto tako rijetko dolaziš k Mariji?
22. Posjeti kojeg bolesnika i nagovori ga da se obrati s pouzdanjem Mariji Pomoćnici.
23. Sve dokle god ti srce bude prilijepljeno za zemlju, neće unići u nj prava ljubav Božja.
24. Uskrati sebi nešto suvišno iz ljubavi prema Mariji.
25. Bdij pomnije nad svojim osjećajima.
26. Zahvali Bogu i Mariji Pomoćnici za primljena dobročinstva.
27. Uredi dobro svoje račune s Bogom! Bolje upotrebljavaj vrijeme! Bolje moli!
28. Digni često preko dana svoje srce Mariji!
29. Ako se uzdaš u se, sve ćeš pokvariti. Uzdaj se više u Mariju!
30. Iz ljubavi prema Isusu i Mariji Pomoćnici čuvaj se i najmanjega grijeha.

31. Prikaži svoje srce Mariji Pomoćnici i obećaj joj da ga više nikad nećeš iskati natrag.

24. u mjesecu

U Salezijanskoj se družbi svečano slavi blagdan Marije Pomoćnice. Ali je Don Bosko želio da sva njegova duhovna djeca misle češće na svoju nebesku Majku. Zato je uveo jednu pobožnost, koja se obavlja u čast Mariji Pomoćnici 24. svakog mjeseca, budući da je sam Njezin blagdan 24. maja. Ta je pobožnost isprva bila svojina Salezijanske družbe. Poslije je papa Pijo X. htio da njezine plodove uživaju i drugi kršćani, pa je podijelio potpuno oproštenje svakome ko je izvrši u kojoj salezijanskoj crkvi ili javnoj kapeli.

Sama je pobožnost vrlo laka i jednostavna: primiti taj dan sv. Sakramente (ispovijed i Pričest) u čast Mariji Pomoćnici. Svjetuje se uz to da se taj dan, ako je moguće, malo više moli, pročita koje duhovno štivo za pobudu na bolji, savršeniji život i učini koje dobro djelo.

*

Pravi Marijin štovatelj nikad nije zadovoljan tim da samo on poznaje i ljubi Majku Božju, nego živo želi i nastoji da je i drugi upoznaju i uzljube. Bitna je

oznaka Marijinih štovatelja apostolat. Zato će oni širiti Njezinu slavu i nastojat će da privuku i druge pod Njezino okrilje.

U Salezijanskoj družbi postoji i Bratovština štovatelja Marije Pomoćnice, u koju se može upisati svaki kršćanin obojega spola pojedinačno, a i cijele obitelji, zavodi i društva. Svrha je Bratovštine širenje slave Marije Pomoćnice. A sredstva, kojima članovi postižu tu svrhu, jesu obična: pobožnost prema Mariji Pomoćnici i Isusu u Presv. Olt. Sakramentu, savjestan kršćanski život i razni oblici apostolata kao širenje dobre štampe, a pobijanje zle, pobuđivanje drugih na vršenje kršćanskih dužnosti, a sprječavanje vjerskog nehaja i grijeha osobito psovke, kletve, nedoličnih razgovora i napadaja na vjeru. Veza između članova jest sama Marija Pomoćnica, oko koje se kupe na svim stranama svijeta i kojoj se mole jedni za druge, makar da se ne znaju. Bratovština je obdarena i velikim oproštenjima. Dužnosti male, a duhovne blagodati velike.

U Zagrebu postoji Bratovština štovatelja Marije Pomoćnice u Omladinskom domu salezijanaca na Knežiji — Omiška ul. 2, pa ko želi može se tamo upisati, tako da pošalje svoje ime i naznaku zanimanja, mjesta i stana gdje boravi.

DODATAK

Hoćete li milosti Marije Pomoćnice?

Obavite Njoj u čast devetnicu, koju je molio i svakom preporučivao sam sv. Ivan Bosko.

Što treba za to?

Prije svega nepokolebivo tvrda vjera, a zatim molitva.

Klanjajte se Gospodinu Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu, izvoru svake milosti. Molite se Mariji, našoj djevičanskoj Majci, koja je djeliteljica svih milosti.

Kako treba obaviti devetnicu?

Prvo: Devet dana redom molite u čast Svetotajstvenom Isusu svaki dan po triput: Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu *s uzdahom:* Budi svaki čas hvaljen presveti, božanski Sakramenat. Amen.

A u čast Blažene Djevice Marije molite također devet dana triput molitvu:

Zdravo Kraljice, majko milosrđa, živote, slasti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapijemo prognani sinovi Evini. K tebi uz-

dišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. Svrni dakle, zagovornice naša, one svoje milostive oči na nas, te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa, blagosloveni plod utrobe svoje. O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo!

Marijo, Pomoćnice kršćana, moli za nas!

Drugo: Za vrijeme devetnice — na bilo koji dan — ispovjedite se i pričestite te odlučite čvrsto, da ćete vazda živjeti u milosti Božjoj.

Treće: Darujte ili obećajte prema svojim sredstvima milodar za salezijanska djela. Sjetite se Isusovih riječi: „Dajte i dat će vam se." Poduprite one ustanove, koje je podupirala upravo Marija Pomoćnica da se mladež odgaja u katoličkom duhu i da se obrate poganski narodi.

Sve one, koji su pitali Don Boska, na koji bi način mogli postići da ih Marija Pomoćnica usliši, on je bodrio ovim riječima: „Sama je Sveta Djevica uzela pod svoju zaštitu siromašnu i zapuštenu djecu. Zato i dijeli njihovim dobrotvorima mnoge vanredne milosti — duhovne a i vremenite." Ko dakle želi steći Marijinu naklonost i obilno uživati Njezinu darežljivost, neka čini dobro Don Boskovoj djeci. Slijedite Don Boskove savjete. Obraćajte se

u svakoj potrebi s vjerom i s djetinjim pouzdanjem Mariji Pomoćnici pa ćete iskusiti Njezinu čudesnu moć i majčinsku pomoć.

Druga devetnica
u čast Mariji Pomoćnici

Moli se naročito od 15 - 24. svakog mjeseca, ali i kad god se želi.

Prvi dan

Djevice Marijo, moćna Pomoćnice svih kršćana, koji se s pouzdanjem obraćaju k milosrđu Tvoga materinskog srca, usliši i molbu što Ti je podastirem ja, nevoljni grešnik. Priteci mi u pomoć da mogu uvijek izbjegavati grijeh i grešne prigode.

Zdravo Marijo... Slava Ocu...

Drugi dan

Djevice Marijo, Majko milosrđa, koja si toliko puta oslobodila kršćanstvo od Turaka, usrdno Te molim, oslobodi i moju dušu od napadaja sotone, svijeta i tijela. Pomozi mi, da uvijek mogu svladati sve neprijatelje svoje duše.

Zdravo Marijo... Slava Ocu...

Treći dan

Djevice Marijo, moćna Kraljice, koja si sama oborila tolika krivovjerstva, pomozi

mi, da sačuvam svoju vjeru netaknutu i srce čisto usred svih onih pogibelji, što u obliku krivih nauka zavode dušu.

Zdravo Marijo... Slava Ocu...

Četvrti dan

Djevice Marijo, slatka moja Majko, koja si zbog svoje snage i hrabrosti u zemaljskom životu postala Kraljicom mučenika, podaj i mome srcu potrebnu snagu da vjerno ustrajem u Tvojoj službi, da javno i hrabro ispovijedam svoju vjeru ne mareći nimalo za ljudski sud i da ostanem do smrti Tvoje dijete.

Zdravo Marijo... Slava Ocu...

Peti dan

Djevice Marijo, moćna naša Zagovornice, koja si pritekla u pomoć Piju VII. i tako očito pokazala moć Svoga posredovanja, štiti i u buduće svetu našu Crkvu i njezina Poglavara, rimskoga Papu. Budi mu zaštita protiv napadaja njegovih neprijatelja. Oslobodi ga od zemaljskih zala. Budi uz njega svako doba, da dovede u sigurnu luku Lađu sv. Petra, koju burni valovi nastoje da progutaju.

Zdravo Marijo... Slava Ocu...

Šesti dan

Djevice Marijo, Kraljice apostola, uzmi pod svoju moćnu zaštitu svećenike i vjernike naše svete Crkve. Izmoli im od Boga potpunu poslušnost Sv. Ocu Papi i duh apostolske revnosti za spasavanje duša. Napose Te molim pomaži svojom zaštitom misionarima, da uzmognu dovesti k pravoj Kristovoj vjeri sve narode svijeta, tako da bude na cijelom svijetu samo jedno stado i jedan Pastir.

Zdravo Marijo... Slava Ocu...

Sedmi dan

Djevice Marijo, Majko milosrdna i milostiva srca, koja si svojim moćnim posredovanjem bezbroj puta otklonila od svoga puka kugu i bič raznih tjelesnih i vremenitih zala, priteci nam sada u pomoć. Oslobodi nas od zasjeda sotone, koji nastoji da zarazom nećudoređa odvrati Tvoje vjernike od zakona Tvoje sv. Crkve. Oslobodi nas od pogibelji krivih nauka, zle štampe, a i bezvjerskih škola. Usrdno Te molim: podupiri dobre i daj im ustrajnosti, jačaj slabe, potakni zalutale grešnike na pokajanje i napokon pomozi da konačno pobijedi istina i kraljevstvo Isusa Krista,

da se tako umnoži Tvoja slava i broj nebeskih izabranika.

Zdravo Marijo... Slava Ocu...

Osmi dan

Djevice Marijo, stupe naše svete Crkve i Pomoćnice kršćana, usrdno Te molim: uzdrži me u pravoj vjeri i sačuvaj u meni slobodu djeteta Božjeg. Ja ću sa svoje strane nastojati da svoju dušu nikad ne okaljam, da nikad ne stupim u službu sotone. U svim ću se svojim djelima pokoravati zakonima naše svete Crkve. Želim živjeti i umrijeti kao njezin vjerni sin, jer samo u njoj vidim sigurni zalog svoga spasenja.

Zdravo Marijo... Slava Ocu...

Deveti dan

Djevice Marijo, najdobrostivija Majko, koja si u svako doba pomagala kršćanima, koji su se obraćali Tebi, budi nam vjerna zaštitnica za našeg zemaljskog života, a osobito u času naše smrti. Pomozi nam da nakon ovog života, provedenog u štovanju i ljubavi prema Tebi uzmognemo u sve vijeke pjevati Tvoju slavu na nebesima.

Zdravo Marijo... Slava Ocu...

V. Učini me dostojnim, da Te hvalim, Presveta Djevice.
R. Daj mi jakost protiv Tvojih neprijatelja.

Pomolimo se

Svemogući i milosrdni Bože, koji si za obranu kršćanskoga naroda na čudesni način odredio trajnu pomoć u presvetoj Djevici Mariji: podaj milostivo, da boreći se pod tolikom zaštitom u životu zadobijemo pobjedu nad opakim neprijateljem na smrti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Razne molitve Mariji Pomoćnici

„Ako je moguće — preporučivao je sv. Ivan Bosko — pohodite Presveti Oltarski Sakramenat i izmolite ondje kratku molitvu. Zatim zazovite u pomoć Blaženu Djevicu, i budite uvjereni da će vam moćna i milosrdna Majka isprositi milost, koju molite ili drugu, toj sličnu, a možda i koju veću."

Posvetna molitva Mariji Pomoćnici kršćana

Presveta i bezgrešna Djevice Pomoćnice, mi Ti se potpuno posvećujemo i obećajemo da ćemo uvijek raditi na veću slavu Božju i za spas duša.

Molimo Te, svrni svoj milostivi pogled na Crkvu, na njezina uzvišenog Poglavara, na svećenike i misionare, na naše rođake i dobročinitelje, na uboge grešnike, na umiruće i na duše u čistilištu.

Nauči nas, o premila Majko, kako da prisvojimo krepost anđeoske čednosti, duboke poniznosti i žarke ljubavi.

Daj, o Marijo Pomoćnice, da Tvojim jakim zagovorom pobijedimo neprijatelje svoje duše u životu i na smrti, te se sastanemo sa svetim Ivanom Boskom uza Te na nebesima. Amen.

Zdravo Marijo...

V. Marijo, Pomoćnice kršćana,

R. Moli za nas!

Molitva sv. Bernarda

Spomeni se, o predobrostiva Djevice Marijo, kako se nije nikad čulo, da si ikoga zapustila, koji se k tebi u zaštitu utekao, Tvoju pomoć zatražio i Tvoj zagovor zaprosio. Ovim pouzdanjem obodren utječem se i ja k Tebi, Djevice djevica, k Tebi, Majko, dolazim, pred Tobom eto stojim ja grešnik i uzdišem. Nemoj, Majko Riječi Božje, prezreti riječi mojih, nego ih milostivo poslušaj i usliši. Amen.

Molitva u svakoj potrebi

O moguća Pomoćnice, obraćam se s beskrajnim pouzdanjem Tebi moleći pomoć u osobitoj svojoj potrebi. Poznam Tvoju spremnost da neprestano obasiplješ milostima svoje štovatelje. Stoga se i ja uzdam u Te. Evo, ponizna srca padam k Tvojim nogama i molim Te usrdno, isprosi mi... (ovdje spomeni milost, koju trebaš). Dobro znam, o mila djevičanska Majko, da sam posve nedostojan da me uslišiš, i priznajem da sam grešnik. Ali me Ti, milostiva Djevice, probudi iz tužnog mog mrtvila, da uzmognem sve vjernije služiti Tebi i Tvome božanskom Sinu, i da tako budem i ja dionikom Tvoje čudesne pomoći. Amen.

Zdravo Kraljice...

Marijo, Pomoćnice kršćana, moli za nas!

Molitva za bolesnika

I. O blagoslovljena Majko Božja Marijo, Ti si već toliko puta čudesno oslobodila bolesnike od njihovih jada, pa i sada to činiš na svim stranama svijeta. O izabrana Djeliteljice nebeskih milosti, usliši naše usrdne molbe, koje Ti prikazujemo za ozdravljenje našega dragog bolesnika. Ako neće biti na štetu njegova vječnog spa-

senja, molimo Te pokaži veličinu svoje moći, ozdravi njegovo tijelo i vrati mu životnu snagu. A nama daj, o moćna Djevice i naša Majko, da nam srca gore sve žarčim ognjem ljubavi prema Tebi.

Zdravo Kraljice...

Marijo, Pomoćnice kršćana, moli za nas!

II. O blagoslovljena Majko Božja Marijo, hiljade i hiljade kršćana plačući padaju ničice pred Tvojim licem u mukotrpnim časovima svoga života. Smrt kuca na našim vratima, da nam nesmiljeno ugrabi jednoga od naših dragih. Molimo Te, udalji je svojom moći od nas. A mi ćemo, o moćna Djevice i naša Majko, nastojati da preostali dio svoga života provedemo u svetosti, te time zavrijedimo Tvoju pomoć.

Marijo, Pomoćnice kršćana, moli za nas!

Zdravo Kraljice...

III. O blagoslovljena Majko Božja Marijo, bezbrojni kršćani, koje si Ti milostivo izliječila, pjevaju Ti pjesmu zahvalnosti. Sa suzama u očima i vrućim osjećajima u srcu molimo Te, o milosrdna naša Kraljice, uzmi pod svoju obranu našega dragog bolesnika. Ako po Tebi zadobije zdravlje, pohrlit će zajedno s nama pred Tvoju milu sliku, da Ti se zahvali. Neka Te ganu na

milosrdnost naše suze, naše molitve i naša obećanja. Vrati zdravlje dragome nam bolesniku, ako to neće biti na štetu njegove duše. Usliši naše usrdne molbe, o milostiva, o dobrostiva, o slatka Djevice Marijo!

Zdravo Kraljice...

Marijo, Pomoćnice kršćana, moli za nas!

Sada izmoli još

Litanije Lauretanske

Gospodine, smiluj se.
Gospodine, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Kriste, čuj nas.
Kriste, usliši nas.

Oče nebeski, Bože, smiluj se nama.

Sine, Otkupitelju svijeta, Bože, smiluj se nama.

Duše Sveti, Bože, smiluj se nama.

Sveto Trojstvo, jedan Bože, smiluj se se nama.

Sveta Marijo, moli za nas!
Sveta Bogorodice,
Sveta Djevo djevica,
Majko Kristova,
Majko Božje milosti,
Majko prebistra,

Majko prečista,
Majko neoskvrnjena,
Majko nepovrijeđena,
Majko ljubezna,
Majko divna,
Majko dobroga savjeta,
Majko Stvoriteljeva,
Majko Spasiteljeva,
Djevice premudra,
Djevice časna,
Djevice hvale dostojna,
Djevice moguća,
Djevice milostiva,
Djevice vjerna,
Ogledalo pravde,
Prijestolje mudrosti,
Uzroče naše radosti,
Posudo duhovna,
Posudo poštovana,
Posudo uzorna pobožnosti,
Ružo otajstvena,
Tornju Davidov,
Tornju bjelokosni,
Kućo zlatna,
Škrinjo zavjetna,
Vrata nebeska,
Zvijezdo jutarnja,
Zdravlje bolesnih,
Utočište grešnika,

Utjeho žalosnih,
Pomoćnice kršćana,
Kraljice anđela,
Kraljice patrijarha,
Kraljice proroka,
Kraljice apostola,
Kraljice mučenika,
Kraljice ispovijedalaca,
Kraljice djevica,
Kraljice svih Svetih,
Kraljice bez grijeha istočnoga začeta,
Kraljice svete krunice,
Kraljice mira,

Jaganjče Božji, koji odnimaš grijehe svijeta, oprosti nam, Gospodine.

Jaganjče Božji, koji odnimaš grijehe svijeta, usliši nas, Gospodine.

Jaganjče Božji, koji odnimaš grijehe svijeta, smiluj se nama.

Moli za nas, sveta Bogorodice.

Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se. Dopusti nama, slugama svojim, molimo, Gospodine Bože, da se neprestano radujemo duševnom i tjelesnom zdravlju i da se slavnim zagovorom bla-

žene Marije, vazda Djevice, izbavimo od sadašnje žalosti i naužijemo vječne radosti. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Molitva za obraćenje koje osobe

I. Prečista naša Pomoćnice, naši su grijesi bili uzrokom smrti Tvoga dragog Sina, Gospodina našega Isusa Krista. Zaklinjem Te onim dragim suzama, što si ih ronila pod križem radi tolikih duša, koje preziru predragocjenu Krv, posreduj za dušu, koju Ti preporučujem. Učini svojom svetom moću da se zalutalo janje opet vrati u naručaj svoga božanskog Pastira i da prestane vrijeđati Boga i Tebe.

Zdravo Kraljice...

Marijo, Pomoćnice kršćana, moli za nas!

II. Dobrostiva naša Pomoćnice, zaklinjem Te onim dubokim smilovanjem, što ga osjeća Tvoje prečisto Srce kad gleda siromašnog grešnika, obrati svoj milosrdni pogled na nesretnu dušu, za koju usrdno molim. Velika je sljepoća njezina srca, velika je njezina bijeda, velika pogibao, da će zauvijek propasti. O najslađa Djevice i Majko, čuj moje vruće molbe i vrati to rasipno dijete natrag u naručaj dobroga Oca.

Zdravo Kraljice...

Marijo, Pomoćnice kršćana, moli za nas!

III. Draga naša Pomoćnice, zaklinjem Te onim neizrecivim blaženstvom, koje obuzima Tvoje prečisto Srce kad se obrati jedan grešnik, probudi u duši N. N. strah nad njegovom vlastitom bijedom i iskreno kajanje. O najslađa djevičanska Majko, ako je u nebu veća radost zbog jednog obraćenog grešnika nego zbog devedeset i devet pravednika, onda Te molim, pribavi rajskome dvoru ovu neizmjernu radost i vrati zasljepljenog nesretnika natrag s puta, koji vodi u pakao, te mu pokaži milostivo stazu, koja vodi u nebo.

Zdravo Kraljice...

Marijo, Pomoćnice kršćana, moli za nas!

Molitve zahvalnice

Zahvalnost je krepost mila i nebu i zemlji. Onaj, kome Blažena Djevica Marija udijeli koju milost, neka ne propusti da joj što savršenije izrazi svoju zahvalnost. U tu se svrhu može poslužiti slijedećim molitvama.

Pozdravljam Te, o Djevice Pomoćnice, i od svega Ti srca zahvaljujem u zajednici sa svima onim dušama, koje si Ti odvela

u lijepo nebo. Tebi u zahvalu posvećujem svoju dušu sa svim njezinim sposobnostima.

Triput: Zdravo Marijo...

Pozdravljam Te, o slatka Djevice-Majko, i od svega Ti srca zahvaljujem u zajednici sa svima onim dušama, koje i sada obasiplješ svojim milostima na zemlji. Tebi u zahvalu posvećujem svoje tijelo sa svim njegovim osjetilima.

Triput: Zdravo Marijo...

Pozdravljam Te, o čudesna Zaštitnice svega kršćanskog svijeta, i od svega Ti srca zahvaljujem u zajednici sa svima onim dušama, koje će bilo kada uživati plodove Tvoga milosrđa sve do kraja svijeta. Tebi u zahvalu posvećujem svoje srce sa svima njegovim osjećajima i molim Presveto Trojstvo da mi udijeli najveće dobro: vječno blaženstvo.

Triput: Zdravo Marijo...

Misa
u čast Bl. Dj. M. Pomoćnice kršćana (24. svibnja)

Ulaz. — Zdravo, sveta Majko, što nam porodi Kralja, koji vlada nebom i zemljom u vjekovječne vjekove. (Ps. 44, 2) Iz mog srca izvire divna pjesma: ja posvećujem djela svoja Kralju. Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. Kako bijaše na početku, tako i sada, i vazda, i u vijeke vjekova. Amen.

Zdravo, sveta Majko...

Molitva. — Svemogući i milosrdni Bože, koji si za obranu kršćanskoga naroda na čudesni način odredio trajnu pomoć u presvetoj Djevici Mariji: podaj milostivo, da boreći se pod tolikom zaštitom u životu zadobijemo pobjedu nad opakim neprijateljem na smrti. Po Gospodinu našem Isusu Kristu, Sinu Tvojemu, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova. Amen.

Čitanje Knjige Mudrosti (Crkv. 24, 14-16). — Stvorena sam u početku i prije vjekova i ne ću prestati do budućega vijeka; u svetom sam domu pred njim služila. I tako se na Sionu utvrdih i počivala sam

u posvećenom gradu, u Jeruzalemu je vlast moja. I ukorijenih se u narodu poštovanom, kojega je baština dio Boga mojega. I u punini je svetačkoj boravište moje...

Na stepenicama. — Blagoslovljena si i časna, Djevice Marijo, koja si bez povrede čistoće našla se Majkom Spasitelja. Djevo, Bogorodice, koga ne obuhvaća čitav svijet u Tvoje se krilo zatvorio postavši čovjekom. — Aleluja, aleluja. I poslije poroda ostala si nepovrijeđena, Djevice; zagovaraj nas, Bogorodice, aleluja.

U Došašću se kaže na mjesto zadnjega stiha:

Aleluja, aleluja (Luk. 1, 28). Zdravo Marijo, milosti puna, Gospod s Tobom, blagoslovljena Ti među ženama! Aleluja.

Iza Sedamdesetnice izostavi Aleluja *i pripadni stih, pa reci:*

Raduj se, Djevice Marijo, sve si zablude sama uništila, koja si povjerovala riječima arkanđela Gabrijela, kad si, Djevice, rodila Boga i čovjeka, ostavši i poslije poroda nepovrijeđena Djevica. Zagovaraj nas, Bogorodice!

U uskrsno se doba izostavlja pjesma na stepenicama i moli se:

Aleluja, aleluja (Br. 17, 8). Procvalo je Jeseovo žezlo; djevica je rodila Boga i

čovjeka. Bog je vratio mir u sebi pomirivši najniže s najvišim. Aleluja. (Lk. 1, 28.) Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s Tobom, blagoslovljena Ti među ženama, aleluja.

Slijedi sveto Evanđelje po Luci (11, 27-28.). — U ono vrijeme, kad je Isus govorio mnoštvu, podiže glas neka žena iz naroda i reče mu: Blago utrobi, koja te je nosila i grudima, koje si sisao! A on reče: Pače blago onima, koji slušaju riječ Božju i drže je.

Vjerujem

Prikazanje (Lk. 1. 28, 42). — Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s Tobom, blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje.

Tajna. — Za pobjedu kršćanske vjere prikazujemo Ti, Gospodine, žrtve pomirnice: a da nam budu na korist, neka pruži pomoć Djevica Pomoćnica, koja je izvojštila takvu pobjedu. Po Gospodinu našem Isusu Kristu Sinu Tvojemu, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog, po sve vijeke vjekova. Amen.

Pričesna. — Blaženo krilo Djevice Marije, koje je nosilo Sina vječnoga Oca.

Popričesna. — Pomozi, Gospodine, narodima, koji se krijepe primanjem Tvojega Tijela i Krvi, da se pomoću Tvoje presvete Majke oslobode od svakoga zla i pogibelji i da ustraju u svakom dobrom djelu. Koji živiš, i kraljuješ s Bogom Ocem u jedinstvu Duha Svetoga, Bog po sve vijeke vjekova. Amen.